

Statenvoorstel 28/13 A

Voorgestelde behandeling

PS-vergadering : 19 april 2013

Onderwerp

Notulen vergadering Provinciale Staten d.d. 25 januari 2013

Datum

29 maart 2013

Documentnummer

3385282

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant

Samenvatting

De notulen van de vergadering van Provinciale Staten d.d. 25 januari 2013 dienen te worden vastgesteld.

Het voorstel

De notulen van het verhandelde door Provinciale Staten in hun vergadering d.d. 25 januari 2013 vast te stellen.

Doel

Artikel 40, vijfde lid, van het Reglement van orde Provinciale Staten Noord-Brabant 2012 bepaalt dat de notulen van de vergadering van Provinciale Staten worden vastgesteld door Provinciale Staten.

De griffier van Provinciale Staten van Noord-Brabant,

mw. drs. C.J.M. Dortmans

Auteur: P.P.M. Stolwijk-van de Kolk, PvdKolk@brabant.nl, toestel (06)

52 78 35 73

/Staten Griffie

Ontwerpbesluit 28/13 B

Voorgestelde behandeling

PS-vergadering : 19 april 2013

Onderwerp

Notulen vergadering Provinciale Staten d.d. 25 januari 2013

Datum

29 maart 2013

Documentnummer

3385282

Provinciale Staten van Noord-Brabant,

gelezen het voorstel van de griffier, d.d. 29 maart 2013 – 3385282;

gelet op artikel 40, vijfde lid, van het Reglement van orde Provinciale Staten Noord-Brabant 2012;

besluiten:

1. de notulen van het verhandelde door Provinciale Staten in hun vergadering d.d. 25 januari 2013 vast te stellen.

's-Hertogenbosch, 19 april 2013
Provinciale Staten van Noord-Brabant,
de voorzitter

de griffier

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

mw. drs. C.J.M. Dortmans

**Notulen van de vergadering van Provinciale Staten
van Noord-Brabant op 25 januari 2013**

Inhoudsopgave	blz.	nummer
Lijst van de leden van Provinciale Staten	7	
Agenda	9	
Presentielijst	11	
Opening van de vergadering	11	
Sprekers:		
Voorzitter	11,12,13,14,15	
Van den Berg	15	
Kerkhoff	11	
Mw. Wijnands	15	
Indienen motie M1	12	
Indienen Motie M2	12	
Indienen Motie M3	12	
Indienen Motie M4	13	
Indienen Motie M5	13	
Indienen Motie M6	14	
Indienen Motie M7	14	
Notulen van de vergadering van Provinciale Staten van 21 september 2012	15	74/12
Ingekomen stukken	15	02/13
Uitwerking werkplan PS 2012-2015	16	86/12
Opheffing van de commissies EH en ROW, instelling van de Commissie voor Ecologie en Ruimte en de Themacommissie voor Transitie Stad en Platteland		
Sprekers:		
Voorzitter	16,18,19,20,21,23,24,27,29,30,31,32,33,34	
Van den Berg	23,24	
Dol	17,20,24,25,26,27,28,32	
Mw. Geeraedts	24,27,28,29,32	
Van Hattem	23,26	
Heijmans	16,18,19,23,24,28,30,31,33,34	
Mw. Van der Kammen	16,17,18,19,20,25,28,29,30,31,32,33,34	
Kap	23,24,33,34	
Mw. Kerkhof-Mos	33,34	
Mw. Lestrade-Brouwer	16,17,18,22,25,31,32,33,34	
Van Lopik	31	
Mondriaan	23,33,34	
Mw. Slegers	30	
P. Smeulders	22,23,33,34	
Van der Wel	26,27,31,33,34	

Mw. Wijnands	17,21,33,34
Mw. Zwijnenburg-van de Vliet	19,20,30,32,33,34
Amendement A1 (mw. Van der Kammen; verworpen)	20,34
Amendement A2 (mw. Van der Kammen; verworpen)	20,34
Amendement A3 (mw. Van der Kammen; verworpen)	21,33

Instelling Rekeningcommissie inclusief Verordening

35

87/12

Sprekers:

Voorzitter	35,37,38,39
Mw. Aarts-Engbers	38,39
Mw. Geeraedts	37,38
Mw. Van der Kammen	35,37,38,39
Kap	38,39
Mw. Lestrade-Brouwer	37,38,39
Mondriaan	38,39
P. Smeulders	38,39
Mw. Tetteroo	37,38,39
Van der Wel	38,39
Vissers	38,39
Mw. Zwijnenburg-van de Vliet	38,39
Amendement A4 (mw. Van der Kammen; verworpen)	35,39
Amendement A5 (mw. Van der Kammen; verworpen)	36,38
Amendement A6 (mw. Van der Kammen; verworpen)	36,39

Investeringsvoorstel Moederhuis Franciscanessen Dongen

39

76/12

Sluiting van de vergadering

Sluiting van de vergadering

82/12

Sprekers:

Voorzitter	40,43,46,51,52,53,55
De Boer	52,53,54
Brenninkmeijer	41,48,51,54,55,56
Mw. Brunklaus	44,50,55,56
Mw. Van Haaften-Harkema	46,47,48,49,50,51,52,55
Hageman	44,47,48,49,52,53,54,55,56
Kap	45,49,55,56
Kerkhoff	42,43,49,50,51,52,55,56
Kouthoofd	40,48,50,51,55
Van Liempd	43,55,56
Mondriaan	45,55,56
Mw. Roozen	42,43,55,56
Van der Wel	49,55,56
Amendement A7 (Hageman; verworpen)	53,55

Inpassingsplan '150 kV-verbinding Dinteloord-Roosendaal 56**92/12**

Spreker:

Voorzitter	57
Van Agtmaal	57
Van Hattem	57
Kap	57
Mw. Klitsie	56,57
Mondriaan	57
Mw. Slegers	57
P. Smeulders	57
Mw. Tsoutsanis-van der Koogh	57
Wagemakers	57
Van der Wel	57

Bijdrageverordening Brabant Veiliger 2013-2014**57****77/12**

Sprekers:

Voorzitter	57,58
Mw. Brunklaus	58
Van Hattem	57
Van den Hout	57
Mw. Van Iersel	57
Kap	58
Kuijken	57
Leenders	57
Mondriaan	58
Mw. Spierings	58
Van der Wel	57,58
Wijers	57

Vragenuurtje**58**

Sprekers:

Voorzitter	58,59,60,61,62
De Boer	59,60
Dol	58,59,60
Van Hattem	60,61
Heijmans	59
Van den Hout	61,62
Kerkhoff	61,62
Mw. Slegers	60,61

Moties vreemd aan de orde van de dag**62**

Sprekers:

Voorzitter	62,63
Van den Berg	63
Dol	63
Mw. Geeraedts	62
Heijmans	62

Mw. Kerkhof-Mos	62
Van der Wel	62,63
Mw. Wijnands	63

Motie M5 vreemd aan de orde van de dag

12,63

Sprekers:

Voorzitter	64,65,66
Mw. Aarts-van de Loo	66
De Boer	65
Mw. Geeraedts	65
Kap	66
Mw. Kardol	66
Mw. Klitsie	64,65,66
Mw. Knoet-Michels	64,66
Mondriaan	66
Mw. Slegers	63,66
P. Smeulders	65,66
Verhees	64,66
Van der Wel	63,64,65,66
Motie M5 (Van der Wel; verworpen)	12,66

Motie M1 vreemd aan de orde van de dag

12,66

Sprekers:

Voorzitter	66,67
Dol	66,67
Heijmans	66,67
Van Heugten	67
Motie M1 (Dol; ingetrokken)	12,67

Motie M2 vreemd aan de orde van de dag

12,67

Sprekers:

Voorzitter	67,68,69
Mw. Geeraedts	68
Van Heugten	68,69
Mw. Van Iersel	69
Kap	69
Mw. Kardol	67,69
Mw. Knoet-Michels	69
Kuijken	69
Mondriaan	69
Mw. Prins-Afman	68,69
P. Smeulders	69
Mw. Spierings	68,69
Van der Wel	68,69
Motie M2 (mw.Kardol e.a.; gewijzigd in M2a; verworpen)	12,67,69

Motie M3 vreemd aan de orde van de dag 12,69

Sprekers:

Voorzitter	69,70
Van den Berg	69,70
De Boer	70
Motie M3 (Van den Berg e.a.; ingetrokken)	12,70

Motie M4 vreemd aan de orde van de dag 12,70

Sprekers:

Voorzitter	70,71,72,73
Mw. Frijters-Klijnen	70,71,72,73
Mw. Geeraedts	71,72,73
Heijmans	70,71,72,73
Mw. Van der Kammen	71,72
Kap	73
Mw. Kerkhof-Mos	72,73
Mw. Lestrade-Brouwer	71,72,73
Mondriaan	73
P. Smeulders	73
Mw. Wijnands	72,73
Motie M4 (mw. Frijters-Klijnen; verworpen)	12,73

Motie M6 vreemd aan de orde van de dag 13,73

Sprekers:

Voorzitter	73,75,78,79
Mw. Aarts-van de Loo	75,78
Mw. Geeraedts	75,78
Van Hattem	73,74,75,76,77,78,79
Heijmans	74,75,78
Van den Hout	77,78,79
Kap	77
Mw. Knoet-Michels	74,75,76
Kuijken	77
P. Smeulders	76,77
Mw. Spierings	76,77
Verhees	74,76,78
Motie M6 (Van Hattem e.a.; gewijzigd in M6a; aangehouden)	13,73,79

Motie M7 vreemd aan de orde van de dag 14,79

Sprekers:

Voorzitter	79,81
Mw. Aarts-Engbers	79,81
Ten Harmsen van der Beek	79,81
Heijmans	80
Van Heugten	80,81
Mw. Van der Kammen	80,81

Kap	81
Mw. Lestrade-Brouwer	80,81
Mondriaan	80,81
P. Smeulders	81
Mw. Tetteroo	80,81
Vissers	81
Motie M7 (mw.Aarts-Engbers e.a.; aangenomen)	14,81

Sluiting

82

Spreker:

Voorzitter

82

Besluit nr. 28/13

83

28/13

LIJST VAN DE LEDEN VAN PROVINCIALE STATEN

VAN NOORD-BRABANT

prof. dr. W.B.H.Ĵ. van de Donk, Commissaris van de Koningin

Aarts-Engbers, mw. mr. C.J.M.	CDA	Tilburg
Aarts-van de Loo, mw.ing. J.P.H.	CDA	St.Oedenrode
Agtmaal, ing. J.M.A. van	CDA	Huijbergen
Altundal MIB, N.	SP	Oss
Arts, mw. W.M.A.	SP	Eindhoven
Berg, H.F. van den	PVV	Tilburg
Bouwman, T.J.J.	GroenLinks	Eindhoven
Brenninkmeijer, drs. J.W.	CDA	Helvoirt
Brunklaus, mw. P.M.	GroenLinks	Raamsdonk
Burger Dirven, drs. K.A.J.M.	VVD	's-Hertogenbosch
Dol, R.	PVV	Uden
Doelen, W. M. van der <i>(tijdelijk)</i>	CDA	Maren-Kessel
Extel-van Katwijk, mw. A.A.H.C.M. van	CDA	Gemert
Frijters-Klijnen, mw. M.A.J.L.	PVV	Bergen op Zoom
Geeraedts, mw. mr. M.B.Ph.	VVD	Rosmalen
Gruijthuijsen, M.P.J.M. van	VVD	Tilburg
Hageman, ir. J.J.C.	D66	Veldhoven
Harmsen van der Beek, M. ten	VVD	Roosendaal
Hattem, A.W.J.A. van	PVV	Steensel
Heijmans, N.G.L.	SP	's-Hertogenbosch
Iersel, mw. F.C.C.M. van	SP	Tilburg
Kammen, mw.drs. P. van der	PVV	Tilburg
Kap, M.J.	Onafhankelijke Statenfractie Noord-Brabant	Tilburg
Kardol, mw. J.C.	PVV	Uden
Kerkhoff, J.	PVV	Valkenswaard
Kerkhof-Mos, mw. C.C.	CDA	Roosendaal
Klitsie, mw.drs. C.G.M.	D66	Tilburg
Knoet-Michels, mw. A.J.H.	PvdA	Vlierden
Koevoets, H.J.P.E.	VVD	Bergen op Zoom
Kouthoofd, T.P.D.	VVD	Eindhoven
Kuijken MSc, R.C.P.	CDA	Bergeijk
Leenders, drs. H.J.M.	PvdA	Breda

Lestrade-Brouwer, mw. M.C.
 Liempd, P.J. van
 Lopik, ing. A.T. van
 Mondriaan H.
 Oomen-Peeters, mw. I.N.M.
 Prins-Afman, mw. drs. M.W.
 Roozen, mw. C.J.M.
 Slegers, mw. drs. V.T.C.
 Smeulders, drs. P.H.M.
 Smeulders, S.J.A.H.
 Spierings, mw. M.J.G.
 Staak, W.R.van der
 Tetteroo, mw. M.P.S.
 Tsoutsanis-van der Koogh, mw. mr. M.E.
 Verhees, H.W.
 Vissers, M.P.
 Vught, A.C.J.M. van
 Vugt, drs. R.J. van
 Wagemakers, R.J.J.M.
 Wel, ir. M.C. van der
 Wijers, A.J.H.
 Wijnands, mw. drs. A.M.
 Zwijnenburg-van der Vliet, mw. J.

D66	Boxtel
PvdA	Eindhoven
VVD	Heesch
50PLUS	Boxtel
D66	Diessen
VVD	Sint Oedenrode
SP	Roosendaal
SP	Tilburg
GroenLinks	's-Hertogenbosch
PvdA	Helmond
D66	Sint Michielsgestel
SP	Boskant
PvdA	's-Hertogenbosch
VVD	Breda
VVD	Someren
SP	Oosterhout NB
CDA	Rijkevoort
CDA	Woudrichem
PvdA	Tilburg
PvdD	Rijsbergen
VVD	Oosterhout NB
PvdA	Helmond
VVD	Woudrichem

mw. drs. C.J.M. Dortmans

VERGADERING VAN

PROVINCIALE STATEN VAN NOORD-BRABANT

VRIJDAG 25 JANUARI 2013

Agenda

- I Opening van de vergadering/vaststellen agenda
- II Notulen van de vergadering van Provinciale Staten van 21 september 2012
- III. Ingekomen stukken
- IV. Voorstellen

Voorstellen op het gebied van het functioneren van Provinciale Staten

De nummers:

86/12 *Opheffing van de commissies EH en ROW, instelling van de commissie Ecologie en Ruimte en de themacommissie Transitie Stad en Platteland*

87/12 *Instelling Rekeningcommissie incl. vaststelling verordening*

Voorstellen op het gebied van cultuur en samenleving

De nummers:

76/12 *Investering in voormalig CHV-complex te Veghel vanuit programma Grote Erfgoedcomplexen*

82/12 *Investeringsvoorstel Moederhuis Franciscanessen Dongen*

Voorstel op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling en wonen

Nummer:

79/12 *Inpassingsplan '150 kV-verbinding Dinteloord-Roosendaal'*

Voorstel op het gebied van ecologie en handhaving

Nummer:

77/12 *Bijdrageverordening Brabant Veiliger 2013-2014*

- V. Vragenuurtje

VI. Sluiting

VERGADERING VAN

PROVINCIALE STATEN VAN NOORD-BRABANT

OP VRIJDAG 25 JANUARI 2013

Voorzitter: prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, Commissaris van de Koningin

Griffier: mw. drs. C.J.M. Dortmans

Volgens de presentielijst zijn 54 leden aanwezig, te weten:

drs. P. Smeulders, drs. Brenninkmeijer, mw.ing. Aarts-van de Loo, Van Gruijthuijsen, Verhees, mw. Lestrade-Brouwer, Heijmans, Kerkhoff, mw. Kardol, ing. Van Lopik, Dol, mw.drs. Van der Kammen, mw. Frijters-Klijnen, mw.drs. Prins-Afman, Kap, mw. Arts, drs. Burger Dirven, Kouthoofd, mw. Roozen, mw. Knoet-Michels, Koevoets, S. Smeulders MA, Van Liempd, Wagemakers, mw. Van Iersel, ir. Hageman, mw.mr. Aarts-Engbers, mw. Zwijnenburg-van der Vliet, mw. Spierings, mw. Oomen-Peeters, ing. Van Agtmaal, mw.drs. Wijnands, Ten Harmsen van der Beek, Altundal MIB, mw. Van Extel-van Katwijk, Van Vught, Van Hattem, Van den Berg, mw.mr. Geeraedts, mw.drs. Slegers, mw.drs. Klitsie, mw. Brunklaus, mw.mr. Tsoutsanis-van der Koogh, Van der Doelen, Van der Staak, drs. Van Vugt, mw. Kerkhof-Mos, Kuijken MSc, drs. Leenders, Mondriaan, ir. Van der Wel, Wijers, Vissers en mw. Tetteroo.

Afwezig is 1 lid: Bouwman.

De voorzitter opent om 09.30 uur de vergadering en verzoekt allen te gaan staan voor een moment van stilte.

De *voorzitter*: Ik heet u allen van harte welkom op deze eerste vergadering in 2013. De heer Dol heet ik in het bijzonder welkom. Hij is na een tijdelijk ontslag wegens ziekte weer in onze Staten. Wij danken Sytze van der Wal die in die tijd de heer Dol heeft waargenomen.

Tevens een bijzonder hartelijk welkom voor de gasten op onze publieke tribune. Naast de vaste bezoekers en belangstellenden bij de diverse onderwerpen op de agenda gaat het om leden van het CDA uit de gemeente Someren. Zij zijn hier op uitnodiging van ons lid Anke van Extel.

In de vergadering van 7 december 2012 heb ik u de geboorte meegedeeld van Philip, de zoon van Judith Keijzers. Zij is vandaag in ons midden. De

aangekondigde beschuiten met muisjes ook, heb ik begrepen. Die kunnen wij straks in de koffiepauze nuttigen en Judith nogmaals feliciteren.

Ik stel nu de agenda van vandaag aan de orde en vraag of u daarmee kunt instemmen.

De heer *Kerkhoff* (PVV): Voorzitter! Mijn opmerking betreft agendapunt nr. 82/12 Investeringsvoorstel Moederhuis Franciscanessen Dongen. Tijdens de commissievergadering van 14 december hebben wij daarbij gesteund door veel andere fracties een voorbehoud gemaakt, omdat daar de woningstichting WSG nog in het traject zat en een koopoptie heeft op dit hele project. Ik heb de afgelopen weken intensief emailcontact gehad met de moeder-overste want wij moeten die ontbindendverklaring hebben. Ik heb het concept gezien en nog aanvullingen geadviseerd maar de definitie ontbindendverklaring nog niet gezien.

Daarom stel ik voor dat wij dit investeringsvoorstel naar de volgende vergadering schuiven want wij moeten geen verbinding hebben met de woningstichting WSG.

De voorzitter: Ik kan u zeggen dat die verklaring binnen is. U bent op uw wenken bediend.

Ik merk op dat de commissie niet onder voorwaarden tot toelating voor besluitvorming in deze vergadering heeft toegestemd. Dit is dus geen argument om de behandeling uit te stellen. Wij gaan het voorstel gewoon behandelen. De heer Kerkhoff kan dan zijn opmerkingen maken.

Ik heb voorgesteld om de Statenvoorstellen nr. 76/12 en nr. 82/12 in één ronde te behandelen. Wij stemmen uiteraard afzonderlijk over de voorstellen. De spreektijden worden bij elkaar opgeteld.

Verder kan ik melden dat er zeven moties vreemd aan de orde van de dag zijn aangekondigd. Voor zover deze nog niet zijn ingediend, verzoek ik de leden die snel hier naar toe te brengen zodat wij die kunnen kopiëren. Zij verschijnen ook op Ibabs. U kunt de moties dus ook raadplegen op het elektronische systeem.

Door het lid Dol wordt de volgende motie vreemd aan de orde van de dag voorgesteld:

*"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering
bijeen op vrijdag 25 januari 2013,
constaterende dat:*

- de nieuwjaarsreceptie een kostenplaatje heeft van ongeveer €28.000;
- deze receptie alleen toegankelijk is voor genodigden en niet voor de Brabantse burgers,

overwegende dat:

- in tijden van crisis en bezuinigingen deze uitgaven hoog zijn;
- de provincie een voorbeeld zou kunnen nemen aan steden als Den Bosch, Breda, Waalwijk en Oisterwijk, die uit oogpunt van kostenbesparing de nieuwjaarsreceptie hebben afgeschaft,

sprekend uit dat:

- nieuwjaarsrecepties in tijden van bezuinigingen geen vanzelfsprekendheid zouden mogen zijn,

besluiten:

- het college van Gedeputeerde Staten op te dragen om te

onderzoeken of er alternatieve mogelijkheden zijn om een voor iedere burger toegankelijke doch goedkopere nieuwjaarsreceptie te organiseren, dan wel te doen besluiten deze in het vervolg niet door te laten gaan, en gaat over tot de orde van de dag."

De voorzitter: Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. M1.

Door de leden mw. Kardol, Van der Wel, mw. Prins-Afman, P. Smeulders, mw. Spierings, Kuijken, mw. Slegers, mw. Knoet-Michels, Mondriaan en Kap wordt de volgende motie vreemd aan de orde van de dag voorgesteld:

*"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering
bijeen op vrijdag 25 januari 2013,
constaterende dat:*

- de bij een onmisbare schakel is in de natuur;
- het jaar 2012 is uitgeroepen tot het "Jaar van de Bij";
- van de 350 in Nederland aanwezige bijensoorten er 188 met uitsterven bedreigd worden,

overwegende dat:

- bijen een belangrijke rol spelen in de tuinbouw bij bestuiven van voedselgewassen;
 - de bij van economisch belang is voor de Brabantse land- en tuinbouw;
 - het uitsterven van bijen slecht is voor de biodiversiteit,
- verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:*
- bijvriendelijk beheer binnen het bestaande bembelbeheer uit te voeren door hierbij ook zo min mogelijk bestrijdingsmiddelen te gebruiken die schadelijk zijn voor bijen;
 - indien mogelijk provinciale overhoekjes beschikbaar te stellen voor het plaatsen van bijenkorven;
 - dit groenbeheer voor bijen ook uit te dragen naar agrariërs, gemeenten, waterschappen en andere terreinbeherende organisaties,
- en gaan over tot de orde van de dag."*

De voorzitter: Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. M2.

Door de leden Van den Berg en Van der Wel wordt de volgende motie vreemd aan de orde van de dag voorgesteld:

*"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering
bijeen op vrijdag 25 januari 2013,*

constaterende dat:

- de Rechtbank van Breda heeft besloten de windmolens van het windpark Sabinadijk stil te leggen in verband met de slachting van vleermuizen;
- de migratieroutes van vleermuizen nog niet goed in beeld zijn;
- alle in Nederland voorkomende vleermuizen beschermde diersoorten zijn,

overwegende dat:

- zelfs het per ongeluk doden van vleermuizen een overtreding is;
- het opzettelijk doden van vleermuizen zelfs een misdrijf is;
- het toestaan van plaatsing van windmolens waar de migratieroute van vleermuizen doorkruist wordt of waar deze routes nog onvoldoende in kaart zijn gebracht voor grote juridische problemen kan zorgen;
- het door laten draaien van bestaande windmolens waar vleermuisslachtoffers zijn gevonden derhalve als misdrijf aangemerkt kan worden,

spreken uit dat:

- GS zo spoedig mogelijk actie ondernemen door windmolens waar dode vleermuizen aangetroffen zijn stil te laten zetten;
- GS tevens actie ondernemen door waar een groot risico is op vleermuisslachtoffers de windmolens eveneens stil te laten zetten en daar waar reeds toestemming voor de bouw van nieuwe windmolens is verleend, deze toestemming op te schorten indien de migratieroutes van vleermuizen nog onvoldoende in beeld zijn,

en gaan over tot de orde van de dag."

De voorzitter: Deze motie maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. M3.

Door het lid mw. Frijters-Klijnen wordt de volgende motie vreemd aan de orde van dag voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op vrijdag 25 januari 2013,

constaterende dat:

- de financiële ruimte van de provincie Noord-Brabant beperkter wordt, net als die van veel Brabanders;
- in het bestuursakkoord overeen is gekomen dat prioriteiten zullen moeten worden gesteld en bezuinigingen zullen moeten worden getroffen;
- in de meerjarenbegroting voor 2014, 2015 en 2016 in

het product 01.01.10 PS/Griffie een bedrag van respectievelijk €3.118.299, €3.180.468 en €3.190.074 is begroot;

- buiten product 01.01.10 PS/Griffie ook indirecte kosten ten laste van andere programma's worden gemaakt ten behoeve van het functioneren van Provinciale Staten,

overwegende dat:

- Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten een voorbeeldfunctie hebben,

spreken uit dat:

- Provinciale Staten zelf ook een bijdrage aan de versobering van de bestuurskosten willen leveren,

dragen het presidium op:

- aan Provinciale Staten bij de behandeling van de Voorjaarsnota 2014 een voorstel aan te bieden waarin Provinciale Staten voor 2014 en latere jaren betekenisvol kunnen versoberen in de directe en indirecte bestuurskosten van Provinciale Staten,

en verzoeken het presidium bij het aanbieden van voorstellen van versobering ten minste te betrekken:

- alle apparaats- en beheerskosten binnen het product 01.01.10 PS/Griffie;
 - alle overige kosten welke direct of indirect gemaakt worden ten behoeve van de werkwijze en/of het functioneren van Provinciale Staten,
- en gaan over tot de orde van de dag."

De voorzitter: Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. M4.

Door het lid Van der Wel wordt de volgende motie vreemd aan de orde van de dag voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 25 januari 2013,

constaterende dat:

- de Staatssecretaris van Economische Zaken heeft aangekondigd dat zij een wetswijziging wil doorvoeren om het stelsel van dierrechten naar rund-/melkvee uit te breiden,

overwegende dat:

- Provinciale Staten op 7 december 2011 de motie "Genoeg, geen vee erbij!" hebben aangenomen waarin staat dat alles in het werk wordt gesteld om de veestapel terug te dringen,

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten:

- een overgangsregeling in te stellen met de strekking om zeer behoudend milieuvergunningen te verlenen aan rund-

- /melkveehouders die voornemens zijn uit te breiden;*
- *de Brabantse gemeenten eveneens te verzoeken een overgangsregeling in te stellen om zeer behoudend bouwvergunningen te verlenen aan rund-melkveehouders die voornemens zijn uit te breiden;*
- *deze regeling af te stemmen met het ministerie van Economische Zaken en de gemeenten,*
en gaan over tot de orde van de dag."

De voorzitter: Deze motie maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. M5.

Door de leden Van Hattem en mw. Aarts-van de Loo wordt de volgende motie vreemd aan de orde van de dag voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 25 januari 2013,
constaterende dat:

- *door een uitspraak van de Raad van State circa 1000 vergunningsaanvragen voor de Natuurbeschermingswet op de plank liggen;*
- *deze in 2014 geregeld zullen worden door de PAS, maar dat het een provinciale opdracht is om deze sneller af te werken, zodat ondernemers niet een jaar hoeven te wachten;*
- *de sector in ruil voor een goed werkende salderingsbank heeft ingezet op vergaande technieken,*

overwegende dat:

- *het wenselijk is de tijd tot de inwerkingtreding van de PAS te overbruggen;*
- *de regels voor gecorrigeerde emissieplafonds in Brabant strenger zijn dan elders, hetgeen niet nodig lijkt te zijn om te voldoen aan Europese en nationale richtlijnen;*
- *administratieve lasten voor ondernemer en overheid kunnen dalen door een afstandsverschuiving bij het doorrekenen van stal-emissies;*
- *de bouw van nieuwe stallen die passen binnen de kaders van het provinciale beleid, een impuls is voor de agrofoodsector, de bouw en economisch verwante sectoren in Brabant,*

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten,

vooruitlopend op de invoering van de PAS zo spoedig mogelijk met voorstellen te komen om te zorgen voor een goed werkende salderingsbank en daarbij de volgende door de sector aangedragen voorstellen te onderzoeken:

- *of de reservering uitbreiders 2004-2010 kan vervallen en of deze de salderingsbank kan vullen;*

- *of en hoe meer "lege vergunningen"/meldingen van gestopte boeren in de salderingsbank terecht kunnen komen;*
- *of het verantwoord is niet meer uit te gaan van gecorrigeerde emissieplafonds;*
- *of het verantwoord is stalemissies door te rekenen tot maximaal 10 km;*
- *Voor zover één van deze punten juridisch niet houdbaar zou blijken te zijn, hiervoor alternatieve voorstellen te doen;*
- *deze voorstellen ter bespreking aan te bieden voor de commissievergadering(en) van 1 maart a.s.,*
en gaan over tot de orde van de dag."

De voorzitter: Deze motie maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. M6.

Door de leden mw. Aarts-Engbers, mw. Wijnands, Heijmans, Kap, Ten Harmsen van der Beek, mw. Lestrade-Brouwer en P. Smeulders wordt de volgende motie over een niet geagendeerd onderwerp voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op vrijdag 25 januari 2013, kennis genomen hebbend van het Onderhandelaarsakkoord financiën decentrale overheden, de brief van het college van GS d.d. 22 januari 2013 hierover en de bijlagen, zoals aangeboden aan PS via de dagmail van 22 januari jl.;

overwegende dat:

- *de regering een onderhandelaarsakkoord is overeengekomen met VNG, IPO en UVW inzake de overheidsfinanciën;*
- *het college van GS gevraagd wordt hierover een standpunt in te nemen;*
- *het wetsvoorstel Houdbare overheidsfinanciën (HOF) uitsluitend stuurt op het EMU-saldo en daardoor de investeringsmogelijkheden van decentrale overheden beperkt, terwijl deze bij een sluitende begroting en met een gezonde vermogenspositie investeringen doen, die o.a. goed zijn voor het economisch herstel;*
- *het wetsvoorstel HOF de mogelijkheid geeft aan het Rijk om gemeenten, provincies en waterschappen sancties op te leggen ook in die gevallen waarbij Nederland geen sanctie ondervindt van Europa;*
- *het wetsvoorstel inzake het verplicht schatkistbankieren inbreuk maakt op de autonomie van gemeenten, provincies en waterschappen en bovendien tot forse*

inkomstenderving kan leiden vanwege lagere rentevergoedingen bij dezelfde beleggingsrisico's;

- *de wetsvoorstellen Hof en het verplicht schatkistbankieren nog in de Tweede en Eerste Kamer behandeld moeten worden;*
- *het kabinet bereid is de voorgenomen afschaffing van het BTW-compensatiefonds (BCF) achterwege te laten, mits gemeenten en provincies hiervoor een hoge prijs betalen, te weten het accepteren van een structurele korting op het gemeente- en provinciefonds van in totaal €550 mln. en tevens accepteren dat er een maximum aan de compensatie wordt gesteld: als dit maximum wordt overschreden komt er een extra korting op het gemeente- en provinciefonds;*

spreken als hun mening uit:

- *bezwaar te hebben tegen maatregelen of afspraken die een inbreuk zijn op de autonomie en de open huishouding van onze provincie, en die inzet op economisch herstel en investeren in de toekomst van Brabant nodeloos inperkt;*
- *daarom niet akkoord te zijn met het nu voorliggende onderhandelaarsakkoord;*

verzoeken het college van GS:

- *de mening van Provinciale Staten aan het IPO-bestuur kenbaar te maken en zich in te spannen de wetsvoorstellen HOF en verplicht schatkistbankieren en de maximering op het BTW-compensatiefonds in deze mate en vorm tegen te houden,*

en gaan over tot de orde van de dag."

De *voorzitter*: Deze motie maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. M7.

Tot slot wijs ik u erop dat voor het vragen uur vijf mondelinge vragen aangekondigd zijn.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Voorzitter! Ik dacht dat wij zojuist in het presidium hebben vastgesteld dat twee van die vijf vragen reeds schriftelijk zijn gesteld.

De *voorzitter*: Dat is inderdaad het geval. Dank voor uw hulp, mevrouw *Wijnands*. Dat betreft de vragen vier en vijf van het lid Van den Berg. Als er al schriftelijke vragen zijn ingediend, biedt het Reglement van orde geen mogelijkheid om die nu te behandelen. Zij zijn buiten de orde en moeten de schriftelijke beantwoording afwachten. Ik weet,

mijnheer Van den Berg, dat u in de brief heeft geschreven dat die vragen voor vandaag beantwoord moesten zijn en dat u die anders alsnog mondeling ging stellen. Dat is helaas niet mogelijk op grond van het Reglement van orde. U moet zich nu voegen naar de procedure die het huidige Reglement van orde geeft.

De heer *Van den Berg* (PVV): Voorzitter! Het gaat met name om het kunstwerk aan de A50. Naar mijn mening wordt hier de wet overtreden. In de vergunningverlening objecten langs snelwegen van het ministerie van Infrastructuur en Milieu staat in de paragrafen 2.3 en 3.2 duidelijk dat dit kunstwerk daar niet mag staan. Als daar een ongeluk gebeurt, kunnen wij een groot probleem krijgen. Dat is waarom ik de vraag toch heb ingediend voor het vragen uur. Het is zeer urgent.

De *voorzitter*: Wij zullen uw opmerking meenemen in die zin dat ik de gedeputeerde maan tot extra spoed bij de beantwoording van die schriftelijke vragen. Het Reglement laat mij nu geen andere mogelijkheid. Ik heb u dat uitgelegd.

Ik dank mevrouw *Wijnands* nogmaals dat zij mij hierop heeft gewezen. Ik moest even wennen aan de elektronica hier op tafel.

Nummer 74/12

Notulen van de vergadering van Provinciale Staten van 21 september 2012

De notulen worden ongewijzigd vastgesteld onder dankzegging van degenen die daaraan gewerkt hebben.

Nummer 02/13

Ingekomen stukken

Er wordt besloten conform de voorstellen van de griffier.

Nummer 86/12

Uitwerking werkplan PS 2012-2015

Opheffing van de cie EH en ROW, instelling van de cie Ecologie en Ruimte en de themacommissie Transitie Stad en Platteland

De *voorzitter*: Wij hebben een spreektijdsregeling afgesproken. Als eerste is nu aan de orde de besluitvorming die volgt uit het vaststellen van het werkplan van Provinciale Staten door het presidium. U gaat daar als Staten over. Namens het presidium zal straks de vicevoorzitter mevrouw Geeraedts het woord voeren. Ik wil haar vragen achter de tafel te komen zitten om de betogen te aanhoren en de beantwoording voor te bereiden.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Voorzitter! Vandaag komt in Provinciale Staten een einde aan democratische opinie- en besluitvorming. De drie fractievoorzitters van de bestuurscoalitie hebben het voor elkaar gekregen dat er vandaag een Statenvoorstel ligt dat korte metten maakt met democratische processen zoals wij die kennen. Het begon allemaal met het idee voor een nieuw werkplan, maar het resultaat is een serie bizarre wijzigingen in het Reglement van orde en het commissiereglement. Goed nadenken of je werkwijze nog wel deugt, is prima, maar de wijze waarop dit werkplan tot stand is gekomen, is verre van prima.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Mevrouw Van der Kammen gebruikt in het begin van haar betoog een aantal malen het woord democratisch. Ik denk dat het voor de discussie goed is als zij aangeeft wat zij precies verstaat onder democratisch. Wat is volgens mevrouw Van der Kammen democratische besluitvorming?

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Volgens ons is democratie iets dat in ieder geval in strijd is met de Maoïstische leer.

De heer *Heijmans* (SP): Wilt u een serieuze inhoudelijke reactie geven, mevrouw Van der Kammen? Als u op deze manier de discussie wilt

aangaan, denk ik dat u het feit dat wij vanuit heel Brabant hier naar toe gekomen zijn, niet echt serieus neemt.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Het was een serieus antwoord. Met democratie bedoelt onze partij dat iedereen in dit huis zijn stem mag laten horen en dat er vervolgens wordt beslist.

De heer *Heijmans* (SP): De besluitvorming gebeurt dan bij meerderheid. Ik denk dat dit democratisch is. Is besluitvorming bij meerderheid in de ogen van mevrouw Van der Kammen een goede omschrijving van het woord democratie?

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Tijdens het Statenweekend begin 2012 zouden wij de verschillende mogelijkheden voor onze werkwijze gaan bespreken, bijvoorbeeld of wij wel of geen commissies wilden en zo ja, welke.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter!

De *voorzitter*: Ik heb u twee keer de mogelijkheid gegeven om te interrumperen en mevrouw Van der Kammen gaat over haar eigen antwoorden.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Ik krijg geen antwoord op mijn vraag of democratie betekent dat besluitvorming bij meerderheid plaatsvindt. Die vraag is toch niet moeilijk te beantwoorden?

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Absoluut, mijnheer Heijmans.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Vindt mevrouw Van der Kammen dat het besluit waarover wij nu spreken met meerderheid is voorgesteld?

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Dat vind ik niet.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Kan mevrouw Van der Kammen aangeven op basis waarvan dat niet met meerderheid is voorgesteld?

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Wij besluiten hier in de Staten over voorstellen. Pas als een voorstel

hier is aangenomen, niet in strijd is met de wet en vervolgens gepubliceerd is in de daarvoor bestemde bladen, is het een actief besluit.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Ik denk dat mevrouw Van der Kammen mijn vraag niet goed heeft begrepen. Ik heb gevraagd of zij vindt door het huidige voorstel gedaan is door een meerderheid of een minderheid van het daartoe gemachtigde instituut. Dat is mijn vraag. Ik heb het niet over een voorstel dat aangenomen is. Ik heb het over het voorstel dat nu op tafel ligt. Nogmaals, is dat door een meerderheid of door een minderheid voorgesteld?

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Ik ben niet aanwezig geweest bij de betreffende vergadering, dus ik kan op die vraag geen antwoord geven.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Mag ik nog een keer hierover interrumpen? Anders geef ik het woord aan mevrouw Wijnands.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Mevrouw Van der Kammen, is het nodig dat u er zelf bij bent om een plan neer te leggen met een democratische meerderheid, of kan uw fractievoorzitter dat ook doen?

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Ik ga ervan uit dat hij dat ook kan.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Ik neem aan dat hij u geïnformeerd heeft over hoe dit plan op tafel is gekomen?

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Nee, ik heb dat gelezen uit de stukken.

De heer *Dol* (PVV): Er wordt hier voorbijgegaan aan een belangrijk item, namelijk dat in het presidium ook al besloten is over een gewogen stemming en dat is niet democratisch. Mevrouw Van der Kammen zal daarop dadelijk ingaan. Wij lopen daar nu een beetje op vooruit. Wij zijn al twee keer door de minister van Binnenlandse Zaken teruggefloten. De gewogen stemmen in

de commissies zijn dus niet democratisch.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Tijdens dat Statenweekend is ook gesproken over de vraag of wij het debat en de stemmingen wel op dezelfde momenten moeten organiseren of liever gescheiden. Er lag echter een notitie die bij ons de indruk wekte dat de piketpalen allang geslagen waren. Veel Statenleden vroegen nadrukkelijk om meer toelichting en wilden graag mensen uit de praktijk horen over hun ervaringen met de verschillende werkwijzen om de voor- en nadelen goed te kunnen afwegen, bijvoorbeeld van werken zonder commissies, en om te horen of methodes als BOB (Beeldvorming, Oordeelsvorming, Besluitvorming) en ABC (A: hamerstukken, B: moties en amendementen en C: besprekstukken) echt bevallen en waarom. Ondanks herhaalde verzoeken is dit tot op de dag van vandaag niet georganiseerd.

Een ander doelwit was de uitschakeling van democratische basisprincipes voor stemming. Gewogen stemming in de commissies was al doorgedrukt door de coalitie. De methode van gewogen stemming staat haaks op de wijze waarop wij in Nederland democratische besluitvorming organiseren, namelijk volgens het principe "one man one vote". De PVV heeft haar zorgen kenbaar gemaakt bij de minister van Binnenlandse Zaken. Sommige fractievoorzitters hier noemen dat achterbaks. Wij noemen dat communiceren via openbare kanalen en geen zaken regelen in achterkamertjes. De minister stelt in een brief klip en klaar dat gewogen stemming in commissies niet is toegestaan. Desalniettemin ontbreekt het herstellen van het principe "one man one vote" vandaag in de aanpassing van het reglement voor de Statencommissies.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Vindt mevrouw Van der Kammen het een gebruikelijke gang van zaken om een brief die over het functioneren of over een besluit van onze Staten gaat, zonder medeweten van de Staten of zonder een cc aan de Staten te sturen aan de minister van Binnenlandse Zaken? Vindt zij dat een beleefde gang van zaken?

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Onze fractie heeft gemeend aan de minister van Binnenlandse Zaken haar zorgen kenbaar te moeten maken. Wij hebben dat ook hier gedaan tijdens de desbetreffende vergadering.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Mevrouw Van der Kammen neemt zelf het woord achterbaks in de mond. Zou het niet de juiste gang van zaken zijn geweest als haar fractie in ieder geval de Staten op de hoogte had gesteld van die brief?

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Ik zie daar geen noodzaak toe.

De heer *Heijmans* (SP): Mevrouw Van der Kammen, u zit blijkbaar nogal vast in een beschuldigende retoriek. U hebt het over gewogen stemming waartoe in een achterkamertje besloten zou zijn. Wat is een achterkamertje? Volgens mij is een achterkamertje iets dat zich onttrekt aan de openbaarheid. Is het echter niet zo dat ons presidium gewoon openbaar is en er dus absoluut geen sprake is van een achterkamertje? Wilt u die beschuldiging alstublieft intrekken?

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Ik trek die beschuldiging absoluut niet in. Het presidium is een orgaan dat niet hier in de Staten voor heel Brabant openbaar is.

De heer *Heijmans* (SP): Dan vindt mevrouw Van der Kammen commissievergaderingen ook achterkamertjes, want de meeste vinden ook niet plaats in de Statenzaal?

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Mensen kunnen plaatsnemen op de publieke tribune.

De heer *Heijmans* (SP): Dat kan bij het presidium ook en daar zitten regelmatig mensen bij.

De *voorzitter*: Mijnheer Heijmans, u hebt twee keer geïnterpreteerd. Mevrouw Van der Kammen heeft het woord.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Voorzitter! Wij

dienen een amendement in waarmee het gewogen stemmen direct wordt afgeschaft. Wij kunnen dan de minister daarvan direct in kennis stellen. De door hem gestelde reactietermijn op zijn brief is inmiddels ook al een paar dagen gepasseerd.

Ook voor insprekers verandert er het een en ander. Er wordt een heel vreemde regel bedacht, namelijk dat de spreektijd per inspreker wordt bepaald door de totaal beschikbare tijd gedeeld per inspreker. Dat betekent concreet dat in het ene geval een inspreker slechts één minuut spreektijd heeft omdat er veel insprekers zijn en in het andere geval een inspreker misschien wel 25 minuten krijgt omdat er maar twee aanmeldingen zijn.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Kan mevrouw Van der Kammen het verschil in de spreektijdregeling aangeven in het oude en het nieuwe reglement?

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): In de nieuwe regeling worden insprekers naar een separate bijeenkomst verwezen; er komt een aparte bijeenkomst voor inspraak. Daarmee hebben wij geen enkele moeite. Dat is prima. De insprekers zijn gehouden aan de spreektijd die de voorzitter geeft aan de hand van de beschikbare tijd voor het onderwerp gedeeld door het aantal insprekers.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Kan mevrouw Van der Kammen het verschil aangeven tussen de oude en de nieuwe tijdsregeling?

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Bij de oude regeling had een inspreker drie minuten spreektijd.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Is mevrouw Van der Kammen ervan op de hoogte dat in het geval er meerdere insprekers waren het aantal minuten ook beperkt werd?

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): In principe was de totale spreektijd 15 minuten.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Wat is dan het verschil tussen de oude en de nieuwe regeling?

De *voorzitter*: De vraag lijkt mij nu voldoende gesteld. Mevrouw Van der Kammen geeft antwoord en dan vervolgt zij haar betoog.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Er kunnen grotere discrepanties optreden.

Aangezien de aanmelding 48 uur voor de bijeenkomst sluit, weet de verzoeker dat zelf pas heel kort van te voren. Het is duidelijk dat hier met veel te weinig praktisch inzicht een regel is bedacht die volstrekt willekeurig sommige burgers en instellingen meer spreektijd geeft dan andere. Het zou zoveel eenvoudiger en logischer zijn om alle insprekers gewoon maximaal twee minuten spreektijd te geven. Onze fractie amendeert deze wijziging dan ook.

Ik kom nu bij het punt waar de democratie definitief door het putje wordt gespoeld. Eenieder die "ja" zegt tegen de voorliggende wijzigingen van de reglementen, zegt daarmee "ja" tegen een machtsvername door de drie fractievoorzitters van de coalitie. Kennelijk vindt de coalitie het niet heel fijn als er initiatiefvoorstellen via moties worden ingediend. Ook van het vragenuurtje is de coalitie niet zo gediend.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Mevrouw Van der Kammen zegt dat als wij dit voorstel aannemen de democratie door het putje spoelen. Het gaat dan met name over de motie vreemd aan de orde van de dag. Wat gaat mevrouw Van der Kammen doen tegen al die provincies en gemeenten die het fenomeen motie vreemd aan de orde van de dag niet eens kennen? Die zijn in haar ogen en in haar optiek dus buitenwettelijk bezig. Dan moet zij nu een motie of een amendement indienen om dit college te laten optreden tegen alle gemeenten in Brabant die het verschijnsel motie vreemd aan de orde van de dag niet kennen. Dat zou consequent zijn.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Voorzitter! Mijn mandaat beperkt zich tot dit orgaan en daarover doe ik uitspraken.

De coalitie heeft verzonnen dat voortaan het presidium moet beslissen of vragen toelaatbaar zijn voor het vragenuurtje en of initiatiefmoties, de

zogenoeten moties vreemd aan de orde van de dag, mogen worden behandeld. Bij de bedenkers van deze maatregelen moet de kolder in de kop zijn geslagen. Het is juist vanwege politieke verschillen, stellingnames en bevooroordeeldheid dat wij in Nederland de constructie kennen dat een voorzitter bepaalt of een onderwerp actueel en urgent is. Ik verwijs naar de Tweede Kamer. Het is om diezelfde redenen dat wij aan alle volksvertegenwoordigers het recht van initiatief hebben toegekend en niet alleen aan degenen die op het bestuurspluch zitten maar inmiddels wel zijn ingedut. Het politieke recht om een initiatiefmotie in te dienen en onvoorwaardelijk op de agenda te zetten, wordt hier vandaag gewoon afgeschaft. Voortaan bepaalt het trio Geeraedts, Kerkhof en Heijmans in een achterkamertje welke initiatieven hun welgevallig zijn en – met andere woorden – of zij een oppositiepartij een kluije gunnen. Onze partij zal voor die regentenkliek nooit opzitten en pootjes geven.

Mevrouw *Zwijenburg-van der Vliet* (VVD): Mevrouw Van der Kammen, ik vind dat u uitspraken doet die hier eigenlijk niet kunnen. Wij hebben net een discussie gehad over achterkamertjes, nu noemt u personen bij naam en spreekt wederom over achterkamertjes. Hoe kunt u dat maken?

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Dat is onze mening en onze stellige overtuiging.

Mevrouw *Zwijenburg-van der Vliet* (VVD): Is het niet zo dat de PVV in datzelfde achterkamertje zit?

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Wij zijn van mening dat dit niet zo is.

Mevrouw *Zwijenburg-van der Vliet* (VVD): Dus de PVV neemt geen deel aan het presidium?

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Wat is de relevantie van die vraag?

Mevrouw *Zwijenburg-van der Vliet* (VVD): Een achterkamertje.

De heer *Dol* (PVV): Mag ik hieruit concluderen dat het presidium een achterkamertje is?

Mevrouw *Zwijnenburg-van der Vliet* (VVD): Juist niet. Mevrouw Van der Kammen noemt het een achterkamertje. Het zijn haar woorden!

De heer *Dol* (PVV): Sorry, maar mevrouw Zwijnenburg haalde aan dat het presidium als achterkamertje betiteld kan worden.

De *voorzitter*: Mag ik er als uw voorzitter op wijzen dat het presidium een openbare vergadering is net zoals deze vergadering. Ik geef nu het woord aan mevrouw Van der Kammen.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Ik heb betoogd dat het trio fractievoorzitters van de coalitiepartijen in een achterkamertje beslissen welke initiatieven hun welgevallig zijn. Ik heb niet betoogd dat zij dat voor de Bühne in het presidium doen.

Wij staan voor onze mening en zullen initiatieven blijven indienen. Het zal u niet verbazen dat wij deze machtsvername amenderen.

Wij vertegenwoordigen hier onze kiezers en zullen strijdlustiger dan ooit blijven vechten voor het recht om namens onze kiezers beleids- of fractievoorstellen in te brengen, vragen te stellen, kwesties aan te kaarten en initiatieven te lanceren.

De *voorzitter*: Door het lid mw. Van der Kammen worden de volgende amendementen voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 25 januari 2013, ter bespreking van Statenvoorstel 86/12: Uitwerking werkplan PS 2012-2015,

constaterende dat:

- de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in een brief heeft aangegeven dat gewogen stemming in commissies niet is toegestaan;
- de herstellende aanpassing daarvan ontbreekt in het voorliggende Statenvoorstel en bijbehorend gewijzigd Reglement op de Statencommissies,

overwegende dat:

- de noodzaak van het herstel van het one-man-one-

voteprincipe betreffende stemming in commissies evident is, gezien de stellige conclusie van de minister;

- *het onnodig is daar nog langer mee te wachten;*
- *het efficiënt is dat gelijktijdig met andere wijzigingen mee te nemen,*

besluiten:

aan ontwerpbesluit III 86/12 B Artikel I Wijzigingen het volgende toe te voegen:

"D

In artikel 15 wordt de volgende wijziging aangebracht:

- 1. Het derde lid wordt gewijzigd en komt te luiden:*
- 3. In geval van stemming geldt een gewone meerderheid van het aantal aanwezige commissieleden."*

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 25 januari 2013, ter bespreking van Statenvoorstel 86/12: Uitwerking werkplan PS 2012-2015,

constaterende dat:

- *in het voorliggende voorstel spreektijden die aan sprekers op dossiers worden toebedeeld flink van elkaar kunnen verschillen, doordat de spreektijd wordt bepaald aan de hand van de totaal beschikbare tijd gedeeld door het (toevallige) aantal sprekers;*
- *het voorstel stelt dat de voorzitter de volgorde van sprekers gaat bepalen,*

overwegende dat:

- *in het kader van een eerlijk insprekbeleid het beter zou zijn als alle sprekers dezelfde hoeveelheid spreektijd krijgen;*
- *twee minuten spreektijd een goede balans geeft tussen enerzijds de mogelijkheid een kwestie, zorg of aandachtspunt van een belanghebbende met PS te delen en anderzijds de totaal beschikbare tijd;*
- *de volgorde van sprekers veel beter bepaald kan worden door de eenvoudige regel van volgorde van binnenkomst van het verzoek om inspreken te hanteren,*

besluiten:

Ontwerpbesluit III 86/12 B artikel 14 lid 3: "De voorzitter geeft alle verzoekers spreektijd in een door hem te bepalen volgorde"; lid 4 "De voorzitter bepaalt de maximale spreektijd per verzoeker afhankelijk van het aantal verzoeken en de voor de bijeenkomst beschikbare tijd",

te vervangen door:

Artikel 14 lid 3: "De voorzitter geeft alle verzoekers

spreektijd in de volgorde van binnenkomst van het verzoek daartoe"; lid 4 "De maximale spreektijd per inspreker is twee minuten."

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 25 januari 2013, ter bespreking van Statenvoorstel 86/12: Uitwerking werkplan PS 2012-2015,

constaterende dat:

- *het Statenvoorstel, in casu de voorgestelde aanpassing van het Reglement van orde PS, ervoor zorgt dat de rol van de voorzitter van PS wordt beperkt door nadrukkelijk de besluitvorming over toelaatbaarheid van vragen voor het vragen uur bij het presidium neer te leggen waar die nu net als in andere volksvertegenwoordigende organen bij de voorzitter ligt;*
- *het Statenvoorstel, in casu de voorgestelde aanpassing van het Reglement van orde PS, ervoor zorgt dat de mogelijkheden van Statenleden om initiatieven aan de vergadering toe te voegen, worden beperkt,*

overwegende dat:

- *het wenselijk is en blijft dat de voorzitter van PS die boven de partijen staat, beoordeelt of vragen voor het vragen uur toelaatbaar zijn;*
- *het vanuit het oogpunt van de geest van het recht van initiatief in combinatie met overwegingen inzake pragmatisch werken en het beperken van bureaucratie het mogelijk moet blijven initiatiefmoties in te dienen zonder dat deze worden geweerd van de agenda;*
- *het presidium alleen procesmatige taken heeft en geen inhoudelijke;*
- *het presidium nooit de schijn kan vermijden dat het om politieke redenen initiatieven en vragen van de agenda weert;*
- *bovenal elk Statenlid en elke fractie in de gelegenheid moet zijn om spreekbuis van zijn of haar achterban te zijn en vanuit zijn of haar visie, programma of actuele gebeurtenissen met initiatieven te komen,*

besluiten:

- *de bij ontwerpbesluit II 86/12 B voorgestelde wijzigingen op artikel 42 en op artikel 47 van het Reglement van orde Provinciale Staten Noord-Brabant 2012 te schrappen."*

De voorzitter: Deze amendement maken onderwerp uit van beraadslaging. Zij krijgen de nrs. A1, A2 en A3.

Mevrouw Wijnands (PvdA): Voorzitter! Om even een andere toon in het debat te brengen, complimenten aan de griffie voor het verrichte werk en voor het vinden van een vorm waarin een grote meerderheid zich kan vinden. Wij zien de besluiten in dit voorstel als een flinke stap in de goede richting. Wij zijn altijd voorstander geweest van het samenvoegen van de commissies Ecologie en Ruimtelijke Ordening omdat zij met zijn tweeën één maken, zeker in het buitengebied. Overigens zijn wij ook voorstander van samenvoeging van de onderdelen bestuur en financiën, maar dat is vandaag helaas nog niet aan de orde. Wel is de oprichting van de themacommissie TSP aan de orde. Deze commissie is nodig omdat de commissie ER anders te zwaar belast wordt. Even voor de mensen op de publieke tribune: TSP staat voor Transitie Stad en Platteland en ER voor Ecologie en Ruimte. Daarnaast is de oprichting van de commissie TSP ook een signaal dat de Staten van Brabant bezig zijn met een omvangrijk en belangrijk dossier: de transitie van stad en platteland. De transitie stad en platteland is bij uitstek een dossier waarop veel beleidsvelden samenkomen. Dit vraagt dus om integraal werken. Wij zijn dan ook gecharmeerd van het voorstel van de griffie om er geen Poolse landdag van te maken maar met een beperkt aantal deelnemers zitting te nemen in deze commissie. Integraliteit betekent volgens ons niet dat iedereen vanuit zijn vakgebied aanwezig moet zijn, maar dat degene die er is voldoende input krijgt vanuit de fractie en ook de benodigde output kan leveren. Mijn fractie zal in principe met twee vertegenwoordigers deelnemen in deze commissie: een vaste vertegenwoordiger en afhankelijk van het onderwerp een wisselend iemand. De commissie TSP biedt PS, GS en de ambtenaren een mooie kans om echt werk te maken van integraal werken en om aan de slag te gaan met nieuwe werkvormen om te komen tot oordeelsvorming. Met dit Statenvoorstel besluiten wij over de basisvoorwaarden voor een nieuwe manier van werken. Hoe een en ander er in de praktijk gaat uitzien, is nog niet precies te zeggen. Laten wij onszelf een dienst bewijzen en ons serieus inzetten om de gemaakte keuzes tot een succes te maken.

Met dit Statenvoorstel worden ook enkele andere zaken besloten, o.a. een apart moment, los van de commissievergadering, waarop mensen kunnen gaan inspreken. Wij vinden het belangrijk dat de manier waarop dit nu geregeld gaat worden, recht doet aan de mogelijkheid tot inspreken. Er moet voldoende tijd zijn voor de sprekers en er moeten voldoende Statenleden aanwezig zijn plus de betreffende gedeputeerde. Daarnaast is het belangrijk dat sprekers op tijd op de hoogte worden gesteld van het feit dat het moment waarop zij kunnen inspreken verandert. Wij stemmen van harte in met het voorliggende besluit.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Wij hebben er geen overleg over gehad, maar onze woorden sluiten behoorlijk aan bij die van de fractie van de PvdA. Wij zijn blij met het nieuwe initiatief en blij met de nieuwe werkvormen. Wij zijn altijd blij met vernieuwing als die verbetering met zich kan brengen. Wij moeten zeker onze eigen werkwijze onder de loep willen leggen en kijken of wij daarin verbeteringen kunnen aanbrengen.

Wij sluiten ons ook aan bij de complimenten aan de griffie. Er is heel hard gewerkt om dit plan op deze manier te kunnen formuleren. Wij hebben gezien dat het heel ingewikkeld is om alle ins en outs op een juiste wijze te verwoorden. Onze complimenten!

Wij zijn een groot voorstander van het samenvoegen van de commissies EH en ROW. De werkbelasting is dan inderdaad enorm, dus ook de instelling van een themacommissie voor een zo belangrijk onderwerp in deze bestuursperiode vinden wij belangrijk. Wij hebben zeer veel waardering voor het feit dat er met andere werkvormen, nieuwe manieren van het horen van burgers en allerlei andere alternatieven gewerkt kan worden. Ik hoop dat de commissie daarmee flink aan de gang gaat. Wij sluiten ons aan bij een aantal andere opmerkingen van de fractie van de PvdA daarover, met name die over bestuur en financiën. U weet dat wij in het begin van de bestuursperiode al flink veel kritiek hadden op de wijze waarop de commissies waren ingedeeld. Dat

betrof o.a. bestuur en financiën. Straks komt de Rekeningcommissie aan de orde. Wij vinden het heel plezierig dat die weer terugkomt. Bestuur en financiën zijn voor ons onlosmakelijk met elkaar verbonden en zouden dan ook bij elkaar moeten zijn.

Er is net een discussie geweest over de insprekmomenten. Wij stellen het zeer op prijs dat er nu op vrijdag een speciaal moment komt waarop burgers kunnen inspreken, want nu zitten zij vaak in de klem tussen zoveel agenda-onderwerpen. Met deze nieuwe werkwijze kunnen zij hun ei voldoende kwijt. Wij vinden de communicatie hierover erg belangrijk. Het moet duidelijk zijn hoe organisaties en burgers dit moeten doen. Zij moeten hartelijk ontvangen worden. Iedereen moet echt recht gedaan worden.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voorzitter! Ook vanuit de fractie van GroenLinks allereerst complimenten aan de griffie voor het gedane werk. Wij zijn begin vorig jaar bij elkaar geweest om te kijken hoe we efficiënter konden gaan werken. Wij hebben zeker het idee dat de nu voorliggende voorstellen daaraan een bijdrage kunnen leveren. Er is nog één punt dat niet is opgepakt. Wij hebben in het presidium aangegeven dat wij daar niet gelukkig mee zijn. De fracties van de PvdA en D66 hebben het ook genoemd, namelijk de wijze waarop de commissies zijn ingedeeld. Aan het begin van deze bestuursperiode is ervoor gekozen om de portefeuilleverdeling van GS te volgen. Wij vinden dat niet de meest logische verdeling. Op dat punt hebben wij in het presidium een voorbehoud gemaakt. Met de andere onderdelen kunnen wij akkoord gaan. Het lijkt ons goed dat de themacommissie Transitie Stad en Platteland er komt, omdat die transitie de grootste opgave is waarvoor wij staan.

Ik wil nog reageren op een punt waarop de PVV heeft gewezen, namelijk hoe wij voortaan omgaan met moties vreemd aan de orde van de dag of moties over een niet geagendeerd onderwerp of hoe wij dat in de toekomst gaan noemen. Ik kan mij wel voorstellen dat de PVV zich daarover een beetje zorgen maakt. Wij hebben in het presidium ook gevraagd of het voor de coalitie niet makkelijk

wordt om onderwerpen die haar op dat moment niet welgevallig zijn, niet door te sturen naar de Staten. Er is voortaan een meerderheid van de partijen in de Staten nodig om zo'n motie hier op de agenda te kunnen zetten. De manier en de woorden die gekozen zijn door de coalitiefracties hebben GroenLinks ervan overtuigd dat zij dit niet zullen gebruiken als politiek instrument en dat zij altijd door mogen als zij voldoen aan de criteria die wij samen hebben afgesproken. Dat is de reden dat mijn fractie hiermee toch kan instemmen.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! De heer Smeulders vraagt zich af of de drie coalitiepartijen niet allerlei zaken kunnen voorkomen en spreekt daarover zijn angst uit. Ik moet hem heel erg teleurstellen, want dat kan de coalitie altijd. Wij kunnen op elk moment in deze Staten een ordevoorstel indienen om het er niet over te hebben. Dat is heel vervelend, maar zo werkt de democratie met meerderheden. Ik hoop dat hij er vertrouwen in heeft dat de drie coalitiepartijen dit absoluut niet van plan zijn. Ook toen de motie vreemd aan de orde van de dag nog niet bestond, gebeurde dat niet.

De heer *Van den Berg* (PVV): De heer Heijmans zegt hier eigenlijk op goed Chinese wijze dat als de coalitie meent dat de oppositie haar mond moet houden, op haar kont moet gaan zitten en haar tongetje in de mond moet houden, de oppositie dat heeft te doen. Dit is de dictatuur van de meerderheid en dat heeft niets met democratie te maken.

De heer *Heijmans* (SP): Mijnheer Van den Berg, ik leg u uit hoe een meerderheid werkt. Ik vertel er meteen bij dat deze meerderheid niet zo wenst te werken. Het is nu eenmaal zo dat als deze Staten vandaag in meerderheid besluiten dat zij naar huis gaan en stoppen met vergaderen, dan doen de Staten dat. Zo werkt dat!

De *voorzitter*: Ik mag u er wel op wijzen dat u nog een voorzitter hebt die altijd de belangen van minderheden in deze Staten zal bewaken. Dat maakt in een democratie net zo goed deel uit van

het spel als het recht van de meerderheid, omdat wij niet alleen een democratie maar ook een democratische rechtsstaat hebben.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Wij zijn ook heel blij, voorzitter, dat u hebt beloofd dat u die rol op u wilt nemen en wij hebben daar alle vertrouwen in.

De heer *Van Hattem* (PVV): Voorzitter! Ik ben blij dat u die rol op u wilt nemen, maar volgens het Reglement van orde hebt u straks die rol feitelijk niet meer. Er staat namelijk: "Het presidium besluit" en niet meer dat de voorzitter besluit om iets toe te laten.

De *voorzitter*: Mevrouw Geeraedts reageert namens het presidium op wat er in de voorstellen staat.

De heer *Mondriaan* (50PLUS): Voorzitter! Ik wil niet al te lang spreken over de voorstellen om commissies te veranderen. Ik heb daar geen problemen mee.

Ik heb vroeger voor de klas gestaan. Ik ben hier nieuw, maar heb het gevoel dat drie jongetjes zich niet gedragen en dat daar de hele klas onder moet lijden. Men richt zich op de bepaalde figuren. Laat mij maar geen namen noemen want dan komt het weer in de krant. Ik heb het gevoel dat ik enigszins beperkt word in dingen die ik mogelijk ga doen. Ik maak er weinig gebruik van, maar ik heb er een hekel aan als ik iets niet mag doen dat ik mogelijk wil doen. Dat is mijn probleem.

De heer *Kap* (OSN): Voorzitter! Ook ik wil mijn complimenten uitspreken aan het adres van de griffie. Het is een helder en goed stuk.

Ik wil er één punt uitlichten, want met de rest heb ik minder moeite. Dat gaat over hoe er met de moties wordt omgegaan. Ik vind het een fundamenteel rechtsbeginsel dat wij kunnen agenderen wat wij zelf willen agenderen, ook als dat wat minder urgent is. Ik zie soms ook een praktisch probleem. Wij hebben het vanochtend even gehad over de motie vreemd aan de orde van de dag van de PVV over de Nieuwjaarsreceptie. Je kunt je afvragen of dat actueel of urgent is. In

sommige gevallen kun je zeggen dat het naar de commissie moet, maar dat op een gegeven moment zo'n onderwerp niet meer urgent is. Ik hoor graag van mevrouw Geeraedts hoe zij denkt dat daarmee moet worden omgegaan.

De heer *Heijmans* (SP): De heer Kap stelt dat Statenleden een fundamenteel recht hebben om zaken te agenderen. Dat is juist en dat kan, ook zonder moties vreemd aan de orde van de dag. Er zijn allerlei manieren om zaken te agenderen. Het gaat echter niet alleen om het agenderen van zaken, het gaat ook om het volgen van goede procedures, om tijd om na te denken, om te kunnen overleggen met de Brabantse burgers. Als wij de motie vreemd aan de orde van de dag alleen op urgente kwesties toepassen, kan de heer Kap dan aangegeven wat dan niet meer geagendeerd kan worden?

De heer *Kap* (OSN): De heer Heijmans draait de zaak om. Wij kunnen niet agenderen wat wij willen. Het is aan de fracties onderling om de zaken te bespreken zoals zij dat willen. De heer Heijmans kan mij niet wijsmaken dat hij zelf nooit een motie vreemd aan de orde van de dag heeft ingediend die niet actueel of urgent was maar wel degelijk een meerwaarde had en waarover goede besluiten genomen zijn. Laten wij die verantwoordelijkheid gewoon bij de fracties neerleggen. Ik denk dat dit heel goed kan.

De heer *Heijmans* (SP): Dat is precies wat wij doen. Wij leggen die verantwoordelijkheid bij de gezamenlijke fracties neer door in het presidium op een democratische manier te bepalen of zaken doorgaan. Dat is een stuk democratischer dan dat wij een niet gekozen commissaris laten beslissen wat op de agenda komt. Wij doen het op de meest democratische manier. De partijen bepalen onderling met meerderheid of zaken doorgaan. Daar lijkt mij niets mis mee.

De heer *Kap* (OSN): Voorzitter! Ik heb eigenlijk weinig behoefte om hierop te reageren. Het gaat om het verschil in inzicht dat de heer Heijmans en ik hebben over de gezamenlijkheid. Ik denk dat

fracties dat individueel kunnen doen. Het is vervolgens aan PS om te kijken of zij daarmee kunnen instemmen. Moties kunnen aangehouden of afgeschoten worden, maar laat die vrijheid bij die fracties individueel.

De heer *Van den Berg* (PVV): Ik zeg nog even tegen de heer Heijmans dat niet de democratie hier bepaalt, maar de dictatuur van de meerderheid.

De *voorzitter*: Wij zijn nu gekomen aan het einde van de eerste termijn van uw Staten. Zoals ik al heb aangegeven, zal namens het presidium een van de vicevoorzitters, mevrouw Geeraedts, het woord voeren. Ik geef haar even tijd om de beantwoording voor te bereiden en schors de vergadering voor vijf minuten.

De vergadering wordt van 10.10 uur tot 10.15 uur geschorst.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD; eerste vicevoorzitter van het presidium). Voorzitter. Laat ik beginnen met het positieve punt en dat zijn de complimenten die zijn uitgedeeld aan de griffie. Ik denk dat dit terecht is. Er is veel werk verricht, er is ook voortdurend gecommuniceerd met het presidium en dit is het resultaat. Ik begrijp dat niet iedereen daarmee even gelukkig is, maar de meerderheid kan zich er toch wel in vinden.

Er zijn grote woorden gevallen. Ik ben echter van mening dat het democratisch gehalte van onze besluitvorming eigenlijk alleen maar groter is geworden. Want, dames en heren, democratie is niet alleen een meerderheid, maar democratie is ook zorgvuldigheid. De voorstellen zijn op een zorgvuldige wijze tot stand gekomen en op een zorgvuldige wijze in het presidium besproken. Wij moeten niet vergeten dat deze vergadering over haar eigen orde gaat.

De heer *Dol* (PVV): Voorzitter! Ik vraag mij af of mevrouw Geeraedts het woord zorgvuldigheid niet koppelt aan democratie. De meerderheid vindt het misschien zorgvuldig, maar dat wil niet zeggen dat dit voor iedereen geldt. Ik heb hier toch bezwaren tegen.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ik neem die constatering tot mij. Ik kan er verder niet zoveel mee dat de heer Dol daar bezwaar tegen maakt. Dat is zijn goed recht, ook dat is democratie.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Is mevrouw Geeraedts het met mij eens dat zorgvuldigheid van het proces volkomen los kan staan van zorgvuldigheid van de inhoud?

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Dat denk ik niet. Volgens mij hangt dat heel erg samen. Een proces op zich is niks, een proces gaat altijd over een inhoud. Dat betekent dus dat het een combinatie is.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): In onze visie is aan het proces van voorbereiding gedegen en hard gewerkt, maar wij willen niet spreken van perfect. Dat wil echter niet zeggen dat het resultaat dat er nu ligt zorgvuldig is.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Dat vindt u, mevrouw Van der Kammen, en dat mag u vinden. De meerderheid van het presidium deelt dat standpunt echter niet.

Ik vervolg mijn betoog. Het is zo dat deze vergadering over haar eigen orde gaat. Wat betekent dat?

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Wie is de meerderheid van het presidium?

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ik denk dat mevrouw Van der Kammen die vraag ook zelf kan beantwoorden. Als zij dat niet kan, is zij niet op de hoogte van de gang van zaken hier en dan is het helemaal curieus dat zij daar opmerkingen over maakt.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Er werd mij straks ook naar definitieverzoeken gevraagd, ik stel nu ook een definitieverzoek.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ik heb daarop geantwoord.

Ik kom niet veel verder, mijnheer de voorzitter,

want daar staat de volgende interruptant.

De heer *Dol* (PVV): Nee, natuurlijk niet als u geen duidelijkheid van zaken geeft, mevrouw Geeraedts. De meerderheid in het presidium komt tot stand met gewogen stemming. Bent u het daarmee eens?

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Dat is juist.

De heer *Dol* (PVV): Dus niet op democratische basis?

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Jawel, want ook een gewogen stemming heeft een democratische ondergrond.

De heer *Dol* (PVV): Dan moet mevrouw Geeraedts toch de brieven van de minister van Binnenlandse Zaken nog eens lezen.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): De gewogen stemming komt nog aan de orde. De heer Dol weet dat de mening van de minister over de gewogen stemming door anderen op een andere manier wordt uitgelegd.

De heer *Dol* (PVV): Nee, mevrouw Geeraedts, dat zegt u verkeerd. U hebt slechts één bron: de heer Kortmann. Wij hebben twee bronnen, want wij hebben twee verschillende ministers van Binnenlandse Zaken geraadpleegd.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Er staat nergens dat gewogen stemmingen niet democratisch zijn. Er staat dat gewogen stemming niet conform de vastgestelde regels is. Regels kunnen veranderd worden. Nogmaals, er staat nergens dat gewogen stemming op zich niet democratisch is. Dat heeft de heer Dol verkeerd geïnterpreteerd.

De heer *Dol* (PVV): Er wordt hier gezegd dat er in het presidium democratisch gestemd wordt. Dat gebeurt echter op basis van gewogen stemming en dat is niet democratisch. Democratisch is one man one vote.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Misschien mag ik daarop even reageren, voorzitter? Het volgende is het geval. Ik probeer dat steeds uit te leggen, maar ik krijg de kans niet. Ik heb al drie keer gezegd dat deze vergadering over haar eigen orde gaat. Stel, er komt een onderwerp aan de orde, de heer Dol wil een motie indienen en de meerderheid van het presidium zegt dat het vindt dat die motie niet voldoet aan de criteria actueel en urgent. Wat gebeurt er dan? Dan heeft de heer Dol de mogelijkheid om die motie aan de orde te stellen aan het begin van de Statenvergadering. Hij kan die motie dan aan de Staten voorleggen als een punt van orde en kunnen de Staten alsnog beslissen om die motie toe te laten. Ik mag toch aannemen dat de heer Dol vindt dat de Staten wel op democratische wijze besluiten? De heer Dol moet zich niet voortdurend fixeren op het presidium, want alle Statenleden hebben het recht en de mogelijkheid om hier in de Staten alles aan de orde te stellen waarna de Staten in meerderheid al dan niet beslissen.

De heer *Dol* (PVV): Ik hoor mevrouw Geeraedts steeds zeggen: het presidium besluit, het presidium heeft bij meerderheid besloten, etc. Dan moet zij die woorden terugnemen.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ik heb gezegd dat het presidium adviseert aan de Staten. Dat zou de heer Dol zelf ook moeten weten als hij de procedures kent.

De heer *Dol* (PVV): Ik word hier eventjes geholpen. Zo schijnt het niet in het nieuwe Reglement van orde te staan.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Nogmaals, ik heb de heer Dol uitgelegd dat hij te allen tijde in deze Staten alles aan de orde kan stellen als hij vindt dat het presidium onjuiste besluiten neemt of onjuiste adviezen uitbrengt. Het democratisch recht van de Statenleden is op geen enkele manier ingeperkt.

De heer *Van Hattem* (PVV): Voorzitter! Om dat te waarborgen zou het heel waardevol zijn als niet in het Reglement van orde komt te staan: "het

presidium besluit", maar: "het presidium adviseert". Ik vind dat heel iets anders dan "het presidium besluit" zoals het nu staat in het voorstel.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ook al zou het presidium besluiten, dan nog gaan deze Staten over hun eigen agenda en dan nog kan iets aan de orde worden gesteld. Het maakt allemaal niets uit, mijnheer Van Hattem, u kunt alles wat u wilt hier aan de orde stellen.

De heer *Van Hattem* (PVV): Dan kan mevrouw Geeraedts nu wel zo gemakkelijk zeggen, maar ik heb als Statenlid toch graag een goed en gedegen Reglement van orde waarop ik kan terugvallen en niet dat op een gegeven misschien wordt gezegd: het presidium heeft besloten en zo staat het in het Reglement van orde. Ik wil gewaarborgd hebben dat het presidium alleen adviseert en er enkel een conceptagenda voorligt waarover PS besluiten.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Mijnheer Van Hattem, ik kan er niets aan doen als u de procedures niet goed kent. Die veranderen niet met dat reglement. Dit is het systeem, zo werkt het en niet anders! Het lijkt mij dat democratische rechten niet worden ingeperkt.

Ik ga dan maar meteen naar de moties vreemd aan de orde van de dag of in de nieuwe terminologie moties met betrekking tot een niet geagendeerd onderwerp. Wij stellen in deze Staten het Reglement van orde vast; wij, niet de wetgever. Wij hebben gezegd dat er moties kunnen worden ingediend. Wij als Staten zeggen nu ook dat wij dat aanpassen. Een meerderheid van deze Staten beslist daarover en zegt dat zij alleen dan moties met betrekking tot een niet geagendeerd onderwerp wil toelaten als zij actueel zijn, als zij urgent zijn en willen dat doen via een bepaalde procedure. Dat democratische recht ontleent u niet aan de wet, maar dat creëren wij zelf. Woorden als het "einde van het tijdperk van democratische besluitperk is ingetreden" zijn volstrekt onjuist. Wij beslissen daar zelf over.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Dat

onderwerp is in het presidium besproken. Volgens mij zijn ook CDA en VVD voorstander van deze nieuwe regel dat het actueel moet zijn, enz. enz. De PVV dient een motie vreemd aan de orde van de dag in die gaat over de PAS (Programmatische Aanpak Stikstof) en de stikstofproblematiek. Dit is uitgebreid besproken met de gedeputeerde in de vorige en voorvorige Statenvergadering. Toch zijn er partijen die deze motie mee indienen. Wat vindt mevrouw Geeraedts daarvan? Vindt zij dat terecht?

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Wij hebben net vanochtend in het presidium van de heer Dol gehoord dat het nieuwe reglement nog niet geldt, dat afspraken ook niet gelden en dat dus alle moties gewoon kunnen worden ingediend. Vandaar!

De *voorzitter*: Ik maak even een procedure-opmerking. Wij hebben nu een discussie over een nieuw reglement. Als dat door u wordt vastgesteld in de voorgestelde vorm, dan gaat dat gelden. Nu geldt nog het huidige reglement en conform dat reglement zijn vanochtend de moties hier ingediend. Dat behoeft nu verder geen discussie. Wij hebben het nu over het nieuwe reglement met mogelijke consequenties als het is vastgesteld, maar dat geldt nog niet voor de vanochtend ingediende moties.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Er wordt hier een felle discussie gevoerd over fundamentele rechten. Vindt mevrouw Geeraedts het niet opportuun van CDA en VVD om dan nu toch zo'n motie mee in te dienen, ook al laten de huidige regels dat toe. Het gaat immers over de vraag of wij dat in de toekomst ook moeten willen. Het lijkt alsof partijen die het nu goed uitkomt deze motie mede indienen, terwijl zij in het presidium zeggen dat zij dit eigenlijk niet willen.

De *voorzitter*: Mijnheer Van der Wel, ik wijs u erop dat de inhoudelijke motie straks aan de orde komt. De discussie die u probeert te voeren, is nu echt niet aan de orde.

De heer *Dol* (PVV): Voorzitter! Ik wil even ingaan op het begrip urgent, want dat is voor meerderlei uitleg vatbaar. Ik neem even de motie van vanochtend erbij, namelijk de motie over de Nieuwjaarsreceptie. Daarvan zeggen bepaalde fracties dat die in hun ogen niet urgent is omdat dit pas volgend jaar weer aan de orde komt. Dat is een opvatting. Dat kan. Je kunt ook zeggen dat de Nieuwjaarsreceptie dusdanig veel aandacht heeft gehad en dat je daarom vindt dat de motie wel degelijk urgent is. Nu komen wij in de situatie dat het presidium moet gaan beslissen vanuit verschillende oogpunten wat urgent is. Ik heb daar problemen mee.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Mijnheer Dol, ik kan er niets aan doen dat u daar problemen mee hebt. Wij bespreken in het presidium een en ander heel uitvoerig en zorgvuldig. Wij geven aan waarom iets al dan niet urgent is. Om maar even in te gaan op uw voorbeeld over de motie over de Nieuwjaarsreceptie, ik meen dat de heer Heijmans u vroeg wat u lette om dit in de commissie aan de orde te stellen. Dat is geen enkel probleem.

De heer *Dol* (PVV): Hier kan ook politiek bedreven worden. Het zou zo kunnen zijn dat het op dit ogenblik niet uitkomt om deze motie als urgent te betitelen en de behandeling in de commissie te laten plaatsvinden. Dan is de commotie rondom de motie verdwenen, kan zij in de commissie op een andere manier behandeld worden en kan het onderwerp een beetje worden weggeduwd. Dat is nu juist waar ik zo bang voor ben. Dan kom ik terug op wat Harry van den Berg net zei, namelijk dat de democratie die hier gevoerd wordt, gebeurt op basis van de meerderheid. De rest kan zitten en pootjes ophouden. Daar zijn wij niet toe in staat. Wij willen uitkomen voor de punten waarvoor wij staan. Die willen wij kunnen inbrengen in het presidium.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Mijnheer Dol, gaat het u om de commoties of om de inhoud?

De heer *Dol* (PVV): Ik probeer uit te leggen dat het altijd om de inhoud gaat.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ik hoor u iets anders zeggen.

De heer *Dol* (PVV): U luistert selectief, mevrouw Geeraedts, dat ben ik van u gewend. Het heeft dus te maken met wat ik zeg, namelijk dat het zou kunnen zijn dat de urgentie anders geïnterpreteerd wordt. De meerderheid beslist over die urgentie, maar ik zeg dat er een mogelijkheid moet zijn voor de andere partijen om een motie in te dienen en dat hier in deze Staten te regelen.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Ik heb gezegd dat dit kan. Elke motie kan hier aan de orde worden gesteld en dan beslissen de Staten of zij die motie willen behandelen.

De heer *Dol* (PVV): Daarop sloeg de reactie van de heer Van den Berg. De meerderheid beslist en dan hebben wij daarnaar te luisteren.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Het moet eigenlijk niet veel gekker worden. Ik krijg de indruk dat de heer Dol en zijn PVV-fractie absoluut geen kennis en inzicht hebben in ons Reglement van orde. Hij kan op elk moment hier alles aan de orde stellen, ook zonder een motie vreemd aan de orde van de dag. Hij kan 2 x 24 uur van tevoren een interpellatie aanvragen om iets aan de orde te stellen en dat afsluiten met een motie. Het Reglement van orde geeft voldoende mogelijkheden voor elke fractie om alles aan de orde te stellen op de manier waarop zij dat wil. Aan het begin van elke Statenvergadering kan er een ordevoorstel worden gedaan. Er is de mogelijkheid van interpellatie, de mogelijkheid van schriftelijke vragen en van agendering in de commissie. Ik heb hier twaalf jaar rondgelopen zonder dat de motie vreemd aan de orde van de dag bestond en ik heb nooit enig probleem gehad met het agenderen of het doen van voorstellen in deze Staten.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Voorzitter! Is de Heijmans het met mij eens dat de charme van een initiatiefmotie nu juist is dat alle partijen hun kiezers kunnen vertegenwoordigen?

De heer *Heijmans* (SP): Nee, dat ben ik niet met mevrouw Van der Kammen eens. Er zit een grote discharme aan een initiatiefmotie. Het indienen van een initiatiefmotie zou hetzelfde zijn als wanneer ons college ons vanochtend had geconfronteerd met vijf A-4'tjes en zou zeggen: neemt u maar even een besluit over een aanpassing van een verordening en over een paar miljoen extra voor cultuur. Dan zou mevrouw Van der Kammer zeggen: ik wil mij voorbereiden, ik wil hierover discussiëren met mijn fractie en overleg met de Brabantse burger. Als de ene fractie de andere fracties 's ochtend om negen uur confronteert met vergaande besluitvorming gaan wij besturen bij motie en vooral bij emotie. Dat is slecht voor de toekomst van Brabant.

(applaus)

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Ter afsluiting van dit onderwerp wil ik de PVV adviseren het Reglement van orde van Provinciale Staten eens goed te bekijken en met name artikel 11: de agenda. Daar staat: "Het presidium stelt de voorlopige agenda van de vergadering vast." En in lid 4 staat: "Bij aanvang van de vergadering stellen Provinciale Staten de agenda vast." Ik denk dat dit een belangrijk artikel is. Wellicht heeft de PVV dit over het hoofd gezien.

Amendement A1 heeft betrekking op de gewogen stemming. Ik zou dat amendement willen ontraden. Wij zijn in discussie met de minister van Binnenlandse Zaken over dit onderwerp. Op 4 februari komt deze zaak in het presidium. Dan gaan wij daarover spreken. Ik zou de Staten willen vragen dit amendement niet te steunen omdat wij eerst die discussie in het presidium willen afwachten alsmede de reactie van de minister op onze brief.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Voorzitter! Ik hoor mevrouw Geeraedts zojuist zeggen dat wij in discussie zijn met de minister. Is daar correspondentie over?

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): De minister heeft destijds gevraagd om binnen twee maanden te

reageren. Dat hebben wij gedaan. Die brief is bekend. Ik krijg de indruk, mevrouw Van der Kammen, dat u in uw fractie niet met elkaar communiceert. Alle fracties hebben de brief gehad. Mijn fractie ook via het presidium. Mevrouw Van der Kammen kijkt alsof zij het in Keulen hoort donderen, dus ik neem aan dat zij die waarschijnlijk niet heeft ontvangen. Als ik haar was, zou ik even nagaan hoe de organisatie in haar fractie is. Ik betwijfel of zij wel op de hoogte wordt gesteld van wat er in het presidium naar voren wordt gebracht. Dat bleek eerder ook al. Dat geldt ook voor de stukken die daar worden behandeld. Die brief is er en die is openbaar. Als u de brief nog wilt hebben, mevrouw Van der Kammen, wend u zich dan tot de griffier en dan krijgt u die.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Daar ging de vraag absoluut niet over.

De *voorzitter*: Mevrouw Geeraedts vervolgt haar betoog.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Amendement A2 gaat over de sprekers. In dit amendement wordt voorgesteld om artikel 14, lid 3 te vervangen door: de maximale spreektijd per spreker twee minuten.

Behalve dat het nu op één dag gebeurt, is wat wordt voorgesteld qua tijd niet anders dan nu. Ik mag wederom verwijzen naar artikel 4 van het Reglement. Op dit moment bedraagt de maximale spreektijd per spreker drie minuten per agendapunt. De totale maximum tijd bedraagt vijftien minuten. Als zich meer dan vijf toehoorders hebben aangemeld, dan bepaalt de voorzitter de verdeling van de spreektijd met inachtneming van de totale maximale spreektijd. Dat is dus precies hetzelfde als nu wordt voorgesteld, alleen doen wij het nu op een dag, zodat het allemaal niet zo gehaast hoeft te gebeuren en wij en de sprekers zich daarop kunnen instellen.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Ik had begrepen dat dit voorstel bedoeld was om een en ander in onze werkwijze te verbeteren. Wij kunnen de discrepantie in de spreektijden en de omissie die

erin zit met dit nieuwe Reglement rechtbreien. Dat zou toch mooi zijn?

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ik heb mevrouw Van der Kammen al gezegd waarom de regeling zo is voorgesteld. Zij is niet anders dan de vigerende regeling. De verbetering zit in het feit dat het allemaal op één moment wordt gedaan en dat het niet even snel voor een commissievergadering moet gebeuren, waardoor mensen in de knel komen.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Daartegen hebben wij geen enkel bezwaar. Wij vinden dat een prima voorstel. Wij kunnen nu voor alle sprekers hetzelfde recht inbouwen, maar met het voorliggende voorstel gebeurt dat niet.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Ik verwacht dat afhankelijk van de situatie de voorzitter naar bevind van zaken zal handelen. Dat doet hij nu ook en dat zal in de toekomst ook gebeuren. Het recht van elke spreker is gegarandeerd. Ik ontraad dan ook dit amendement.

Amendement A3 ontraad ik ook, want dat heeft betrekking op de wijzigingen van de criteria die gesteld worden aan het vragenuurtje en aan de motie, te weten: urgentie, actualiteit en procedure. Wij hebben daarover al uitvoerig gesproken.

De *voorzitter*: Ik dank mevrouw Geeraedts voor de beantwoording. Is er behoefte aan een tweede termijn?

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Voorzitter! Onze fractie kan niet anders dan concluderen dat hier de dictatuur van de meerderheid gaat gelden. Wij hebben dat al eerder gezegd. Het presidium gaat bepalen welke initiatiefmoties wel en niet toelaatbaar zijn. Dat geldt ook voor de definities actueel en urgent. Hoe bizar kun je het bedenken! Een presidium waarin met een gewogen stemming wordt gewerkt en dat terwijl het presidium geen inhoudelijke taken heeft maar puur procesmatige, agenderende taken en niet meer dan dat.

Ik herhaal dat de coalitie zich vandaar het recht toe-eigent om initiatieven van andere partijen van

de agenda te weren en dat is kwalijk.

Wij roepen vanaf deze plek de partijen op om de voorliggende wijzigingen nog eens goed te heroverwegen.

Mevrouw *Zwijenburg-van der Vliet* (VVD): Mevrouw Van der Kammen, er is u net uitgelegd hoe het presidium werkt. In het ordevoorstel staat dat de Staten te allen tijde hun eigen agenda bepalen. Bent u doof?

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Uiteraard ben ik niet doof. Ik heb die uitleg ook gehoord. Ik kan een tegenvraag stellen. Waarom dat poppenkastje 's morgens opvoeren met dat presidiumbijeenkomstje?

Mevrouw *Zwijenburg-van der Vliet* (VVD): Voorzitter! Ik neem afstand van het woord "poppenkastje", want dat slaat in mijn visie helemaal nergens op en ook niet in die van mijn fractiegenoten en de andere Statenleden, behalve de PVV want die benoemt het als poppenkastje. De heer Dol of mevrouw Frijters zijn toch ook onderdeel van datzelfde presidium?

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Op het moment dat het presidium alleen maar 's ochtends de taak heeft om even informeel te roepen dat voorstellen en initiatiefmoties niet op de agenda moeten en wij kunnen er vervolgens toch over gaan praten, wat is dan het nut daarvan? Op zo'n moment is het een poppenkast.

Mevrouw *Zwijenburg-van der Vliet* (VVD): Bent u dan Jan Klaassen of Katrijn, mevrouw Van der Kammen?

De *voorzitter*: Het woord is aan de heer Heijmans.

De heer *Heijmans* (SP): Misschien Hans Worst. Voorzitter. Mevrouw Van der Kammen spreekt over de dictatuur van de meerderheid. Wat heeft het met die conclusie nog voor zin om in de toekomst nog met elkaar te discussiëren? Wij gaan straks met elkaar discussiëren en op grond van de discussie en argumenten komt er een bepaalde

besluitvorming uit. Als mevrouw Van der Kammen het daarmee niet eens is, roept zij: Dictatuur van de meerderheid. Wij worden de mond gesnoerd!

Wat doet u hier eigenlijk nog, mevrouw Van der Kammen. Het gaat u dus helemaal niet om het debat en om het uitwisselen van argumenten. U wilt uw zin krijgen en als u die niet krijgt, zijn die anderen Maoïstisch, crypto-communistisch of welke termen u daarvoor gebruikt. Met andere woorden: bent u nog van plan en bereid om met ons serieus te discussiëren, vervolgens tot besluitvorming te komen en democratische besluitvorming te accepteren? Het woord democratie hebt u toch niet goed begrepen. Ik begrijp dat wel, want u binnen uw partij hebt u heel weinig ervaring met wat democratie is.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Ik denk dat u met uw betoog – ik beschouw het niet als een vraag – de spijker op zijn kop slaat, mijnheer Heijmans. Wij willen hier juist de discussie voeren over de initiatieven die wij hier inbrengen. Als u die initiatieven van agenda gaat weren, kunnen wij die discussie niet voeren.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Mevrouw Van der Kammen wil dus echt niet luisteren en daarom heeft discussiëren met haar geen zin. Toen ik zei dat zij op grond van het interpellatierecht, door het stellen van schriftelijke vragen, het doen van ordevoorstellen en het agenderen in de commissie, alles op de agenda kan zetten wat zij maar wil, heeft zij dat niet weersproken. Zij luistert gewoon niet en blijft zeggen dat wij het haar fractie onmogelijk maken om zaken te agenderen. Wat heeft het dan voor mij voor zin om met haar te discussiëren. Mevrouw Van der Kammen blijft zeggen dat zwart wit is.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Ik wil graag discussies voeren met de heer Heijmans en graag ook op momenten dat wij daarvoor onderwerpen kunnen aandragen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voorzitter! Ik wil de Staten voorstellen om nu te stoppen en pas verder te

discussiëren met de PVV als het de PVV niet meer om obstructie maar om inhoud gaat en de PVV gevoelig is voor concrete informatie. Dan kunnen wij met elkaar discussiëren. Dat is in het belang van ieders achterban en kiezers.

De heer *Van Lopik* (VVD): De emoties lopen steeds hoger op, dat merkt mevrouw Van der Kammen ook aan haarzelf. Ik zou het een praktische voorstel vinden als de fractie van de PVV niet meer deelneemt aan het presidium, daar gewoon wegblijft en het verder aan ons overlaat. Is dat geen goed voorstel, mevrouw Van der Kammen?

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Volgens mij is dat precies wat het voorstel beoogt, namelijk dat het aan u wordt overgelaten welk voorstel wij hier bespreken. Dat is niet onze bedoeling.

De heer *Van Lopik* (VVD): Dan hoeft uw fractie daar niet meer te zijn, mevrouw Van der Kammen. Gaat u dat eens een keer intern bespreken. Leest u ook eens het Reglement en alle zaken die daarbij horen. Dan komt u maar eens terug en doet u mee aan het presidium. Ja?

De *voorzitter*: Mevrouw Van der Kammen heeft het woord en vervolgt haar betoog.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Voorzitter! Wij roepen vanaf deze plek de partijen op om de voorliggende wijzigingen nog eens goed te heroverwegen. Mocht onze oproep geen gehoor krijgen en mocht de democratie in Noord-Brabant vandaag worden verkwanseld, dan zullen wij zoals gezegd hoe dan ook gebruik blijven maken van ons initiatiefrecht. Tot nu toe kunnen alle partijen dat recht op relatief onbureaucratische en zeer pragmatische wijze uitoefenen, namelijk via initiatiefmoties. Via hun beleid dwarsbomen de coalitiepartijen zo meteen die mogelijkheid voor de oppositiepartijen. Dus resteert ons alleen de mogelijkheid om volledige Statenvoorstellen in te dienen. Dat lijkt ons een uitermate omslachtige procedure die veel bureaucratie met zich gaat brengen.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter, toch nog even. Ik begrijp dat zorgvuldigheid misschien niet uw sterkste punt is, mevrouw Van der Kammen. U hebt het hier continue over de coalitie die u die mogelijkheid ontnemt. Bent u ervan overtuigd dat de hele oppositie het met u eens is? Dat zou ik toch graag weten, want u bent hier volgens mij een redelijk eenzame strijder. U suggereert echter dat u met de hele oppositie een strijd voert tegen die vermaledijde coalitie die u van alles onmogelijk probeert te maken.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Wij gaan zo dadelijk stemmen en dan zullen wij het weten.

De *voorzitter*: Dat lijkt mij een adequate constatering.

Mevrouw Van der Kammen, mag ik u vragen uw betoog af te ronden?

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Rest ons niets anders dan onze initiatieven te ventileren via Statenvoorstellen. Dat maakt het geheel alleen maar omslachtiger. Wij vragen ons echt af, of dit nu de coalitie is die de bureaucratie wil verminderen.

De *voorzitter*: Het woord is aan mevrouw Lestrade van de fractie van D66.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Slechts een korte opmerking, maakt u zich niet ongerust.

Wij zijn als PS-leden vrijetijdspolitici. Officieel staan wij voor elf uur in de boeken. Dat is de reden waarom wij graag zo efficiënt mogelijk willen vergaderen en waarom wij deze verandering van de reglementen hebben voorgesteld. Het is de bedoeling dat wij in die elf uur belangrijke dossiers doornemen en afwerken en daarover een fatsoenlijke en efficiënte PS-vergadering houden. Wij zijn nu al een behoorlijke tijd bezig om te kijken hoe wij efficiënt kunnen gaan werken. Ik hoop dat wij dat binnenkort ook gaan doen.

Ik spreek nu even vanuit mijn lange ervaring als oppositiepartij. Ik lach even want ik krijg blijkbaar een opmerking over efficiënt vergaderen.

De heer *Dol* (PVV): Mevrouw *Lestrade* spreekt over efficiënt vergaderen. Het Statenweekend was ook bedoeld om te kijken of er andere mogelijkheden waren. Dan kom ik toch weer terug op het verhaal dat niet duidelijk onderzocht is of andere alternatieven mogelijk zijn. Het is weer opgelegd door de meerderheid. Die heeft besloten om dat er even doorheen te drukken. Het Statenweekend was eigenlijk een mislukt weekend. Er is toen ook gezegd: laten wij eens onderzoeken of wij kunnen vergaderen zonder commissies. Je vindt daarvan echter niets terug, want bij sommige partijen was dat gewoon niet aan de orde. Ik denk dat er in deze hele zaak niet goed is nagedacht en dat mag ook weleens gezegd worden.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Ik ga gewoon door want ik geloof niet dat hier een antwoord van mij verwacht wordt.

Ik wil even mijn ervaring als langdurig oppositielid delen met de heer *Heijmans*. Dat is een gevoel van frustratie kan ik u vertellen. Ik gun u van harte de volgende periode weer hetzelfde gevoel, mijnheer *Heijmans*. Ik kan er niet op wachten, eerlijk gezegd. De ervaring als oppositielid is er inderdaad vaak een van frustratie want je hoort nu een keer tot de minderheid. Ik krijg sterk de indruk dat de PVV de dictatuur van de meerderheid wil veranderen in de dictatuur van de minderheid. Zo hebben wij dat nu een keer niet geregeld. Ik kan mij dus goed vinden in de wijze waarop op dit moment hier in dit huis rekening gehouden wordt met de minderheid.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Voorzitter! Er wordt ons telkens verweten dat wij niet goed luisteren. Wij hebben nergens gezegd dat niet de meerderheid gaat over voorstellen die voorliggen, over initiatieven die voorleggen, maar elke minderheid moet wel een initiatief kunnen indienen en daar vechten wij voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Volgens mij geeft mevrouw *Van der Kammen* alleen maar aan wat mogelijk is. Ik zie het probleem niet. Ik heb de afgelopen periodes en ook deze periode nooit de indruk gehad dat dit niet kon. Natuurlijk zijn er

momenten van frustratie en dan ga je daarover eens debatteren om te kijken of het wat beter geregeld kan worden. Ik zeg niet dat wij een ideale manier hebben met onze democratie maar het is de beste die er op dit moment is. Wij hebben geen andere tot onze beschikking en zolang doen wij het ermee. Onze partij heeft altijd gestreefd naar verbeteringen van het democratische functioneren en ik denk dat het de partij van mevrouw *Van der Kammen* goed zou doen als zij dat binnen de eigen gelederen ook zou doen.

Met de amendementen gaan wij niet mee. Met name het feit dat burgers minder spreektijd wordt gegund dan wij allemaal doen, vinden wij geen goed initiatief.

De *voorzitter*: Ik heb geen andere woordmeldingen van de zijde van uw Staten gehad. Ik kijk even of mevrouw *Geeraedts* de behoefte heeft om in tweede termijn kort aandacht te geven aan de vragen en opmerkingen.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Er zijn in tweede termijn geen vragen aan mij gesteld, dus ik weet eigenlijk niet zo goed wat ik nog zou moeten zeggen zonder in herhaling te vervallen. Wij hebben dit juist bedacht om efficiënter te gaan werken, dus laat ik dat vooral niet doen.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Voorzitter! Wij vragen hoofdelijke stemming over de Statenvoorstellen.

De *voorzitter*: Wij gaan dadelijk stemmen over besluit I en dan over amendement A3 omdat dit betrekking heeft op besluit II. Daarna over de amendementen A1 en A2 omdat die betrekking hebben op besluit III.

Over welk van deze besluiten wilt u hoofdelijke stemming vragen, mevrouw *Van der Kammen*?

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): De besluiten II en III, voorzitter.

In stemming komt besluit I 86/12 B.

Mevrouw *Zwijenburg-van der Vliet* (VVD): Voor.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voor.

De heer *Heijmans* (SP): Voor.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Voor.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voor.

De heer *Mondriaan* (50PLUS): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat dit besluit met algemene stemmen is aangenomen.

In stemming komt amendement A3.

Mevrouw *Zwijnenburg-van der Vliet* (VVD): Tegen.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

De heer *Heijmans* (SP): Tegen.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Voor.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Tegen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Tegen.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Tegen.

De heer *Mondriaan* (50PLUS): Tegen.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

Voorzitter. Wij hebben in het presidium gezegd dat wij van mening zijn dat de fracties zelf gaan over of zij het verantwoord vinden om moties in te dienen of vragen te stellen. Wij willen dat recht handhaven.

De heer *Kap* (OSN): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PVV, de PvdD en de OSN voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

In stemming komt besluit II 86/12 B.

De *voorzitter*: Over dit besluit vindt hoofdelijke stemming plaats. Wij beginnen bij nr. 51. Ik verzoek de griffier de namen op te lezen.

Voor dit besluit hebben gestemd de leden: Wijers, Vissers, mw. Tetteroo, P. Smeulders, Brenninkmeijer, mw. Aarts-van de Loo, Van Gruijthuijsen, Verhees, mw. Lestrade-Brouwer, Heijmans, Van Lopik, mw. Prins-Afman, mw. Arts, Burger Dirven, Kouthoofd, mw. Roozen, mw. Knoet-Michels, Koevoets, S. Smeulders, Van Liempd, Wagemakers, mw. Van Iersel, Hageman, mw. Aarts-Engbers, mw. Zwijnenburg-van der Vliet, mw. Spierings, mw. Oomen-Peeters, Van Agtmaal, mw. Wijnands, Ten Harmsen van der Beek, Altundal, mw. Van Extel-van Katwijk, Van Vught, mw. Geeraedts, mw. Slegers, mw. Klitsie, mw. Brunklaus, Van der Doelen, Van der Staak, Van Vugt, mw. Kerkhof-Mos, Kuijken en Leenders.

Tegen dit besluit hebben gestemd de leden: Van der Wel, Kerkhoff, mw. Kardol, Dol, mw. Van der Kammen, mw. Frijters-Klijnen, Kap, Van Hattem, Van den Berg en Mondriaan.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Wij hebben tegen gestemd met dezelfde stemverklaring als bij het amendement.

De heer *Mondriaan* (50 PLUS): Ik ben op zich wel voor het totale voorstel, maar de beperkingen die de oppositie worden opgelegd vind ik een te groot probleem. Het is een reactie op een reactie en daarin kan ik niet meegaan.

De *voorzitter*: Ik constateer dat 43 leden voor dit besluit hebben gestemd en 10 leden tegen, zodat het is aangenomen.

In stemming komt amendement A1.

Mevrouw *Zwijnenburg-van der Vliet* (VVD): Tegen.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

De heer *Heijmans* (SP): Tegen.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Voor.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Tegen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Tegen.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Tegen.

De heer *Mondriaan* (50PLUS): Tegen.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PVV, de PvdD en de OSN voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

In stemming komt amendement A2.

Mevrouw *Zwijnenburg-van der Vliet* (VVD): Tegen.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

Voorzitter. Wij hebben ernstig bezwaar tegen het beperken van de insprekijid tot twee minuten. Dat vinden wij veel te weinig. Dat doet geen recht aan de insprekers, aan burgers in Brabant die betrokken zijn bij beleid. Fel tegen dus!

De heer *Heijmans* (SP): Tegen.

Voorzitter. Wij zijn ook fel tegen.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Voor.

Voorzitter. Wij willen voor iedereen dezelfde spreekijid. Wij willen niet dat die beperkt wordt tot één minuut om agendatechnische redenen.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Tegen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Tegen.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Tegen.

De heer *Mondriaan* (50PLUS): Tegen.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Tegen.

De heer *Kap* (OSN): Tegen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de PVV voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

In stemming komt besluit III 86/12 B.

De *voorzitter*: De hoofdelijke stemming begint bij nr. 29.

Voor dit besluit hebben gestemd de leden: mw. Spierings, mw. Oomen-Peeters, Van Agtmaal, mw. Wijnands, Ten Harmsen van der Beek, Altundal, mw. Van Extel-van Katwijk, Van Vught, mw. Geeraedts, mw. Slegers, mw. Klitsie, mw. Brunklaus, Van der Doelen, Van der Staak, Van Vugt, mw. Kerkhof-Mos, Kuijken, Leenders, Mondriaan, Van der Wel, Wijers, Vissers, mw. Tetteroo, P. Smeulders, Brenninkmeijer, mw. Aarts-van de Loo, Van Gruijthuijsen, Verhees, mw. Lestrade-Brouwer, Heijmans, Van Lopik, mw. Prins-Afman, Kap, mw. Arts, Burger Dirven, Kouthoofd, mw. Roozen, mw. Knoet-Michels, Koevoets, S. Smeulders, Van Liempd, Wage-makers, mw. Van Iersel, Hageman, mw. Aarts-Engbers en mw. Zwijnenburg-van der Vliet,

Tegen dit besluit hebben gestemd de leden: Van Hattem, Van den Berg, Kerkhoff, mw. Kardol, Dol, mw. Van der Kammen en mw. Frijters-Klijnen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat 46 leden voor dit besluit hebben gestemd en 7 leden tegen, zodat het is aangenomen.

Hiermee komt dan een einde aan de behandeling van dit onderwerp van onze agenda.

Nummer 87/12**Instelling Rekeningcommissie inclusief verordening**

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Voorzitter! Wij behandelen vandaag een voorstel om een nieuwe commissie in het leven te roepen: de Rekeningcommissie. De suggestie wordt gewekt dat er vanuit alle fracties steun is voor dit voorstel en dat is niet het geval. Daar maakt onze fractie in ieder bezwaar tegen. Voorts heeft onze fractie een aantal punten aangedragen met betrekking tot de insteek en de werkwijze die voor deze commissie worden voorgesteld. Wij zullen die punten vandaag ook noemen, samen met een aantal nieuwe punten.

Ons initiële standpunt over de instelling van een Rekeningcommissie was neutraal: geen voorstander maar ook niet per se tegen. Het resulterend voorstel gelezen hebbend, zien wij toch wel een aantal zwaarwegende bezwaren waardoor wij op dit moment nog geen positief oordeel kunnen geven. Mijn fractie vindt de geformuleerde taken niet passen bij de suggestie die telkens is gewekt als zou het gaan om een technische commissie. Het in het voorstel geformuleerde takenpakket is eigenlijk veel zwaarder dan enkel een financieel-technische voorbereiding van het inhoudelijke en op de controlerende taak van PS toegespitste onderzoek naar de jaarrekening. Voor een dergelijk zwaar takenpakket een commissie optuigen waarop weliswaar voor de bühne artikel 80 van de Provinciewet van toepassing wordt verklaard maar vervolgens een heleboel essentiële uitzonderingen bijvoorbeeld over stemming, samenstelling of voorzitterschap worden gemaakt, vinden wij een wangedrocht. Wat ons betreft wordt er ofwel een gewone commissie opgetuigd ofwel wordt het takenpakket drastisch anders geformuleerd.

Er wordt voorgesteld om het voorzitterschap neer te leggen bij een van de leden zelf. Los van elke vorm waarin die commissie wordt gegoten, vinden wij dat geen goed idee. Voor ons moeten alle fracties goed aan de vergadering kunnen deelnemen en moet de vergadering technisch en

onafhankelijk geleid worden. Als het voorzitterschap bij een van de leden ligt, worden die uitgangspunten in onze ogen geweld aangedaan.

Vervolgens vinden wij de voorgestelde samenstelling en de flexibiliteit daarvan op gespannen voet staan met de Provinciewet. Volgens de verordening is de Rekeningcommissie een commissie zoals bedoeld in artikel 80 van de Provinciewet, maar dat artikel bepaalt dat er sprake moet zijn van een evenwichtige vertegenwoordiging van de in PS vertegenwoordigde groeperingen.

Ten slotte vragen wij ons af, in hoeverre artikel 4 over het onderzoeksrecht verenigbaar is met de samenstelling en de flexibiliteit van de samenstelling van die Rekeningcommissie.

Wij willen graag amendementen indienen over het voorzitterschap, de samenstelling en de taakomschrijving van de Rekeningcommissie. Wij horen graag een antwoord op onze vraag hoe zich de samenstelling en de flexibiliteit verhouden tot het onderzoeksrecht.

De *voorzitter*: Door het lid mw. Van der Kammen worden de volgende amendementen voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 25 januari 2013, ter bespreking van Statenvoorstel 87/12: Instellen Rekeningcommissie inclusief vaststelling verordening,

constaterende dat:

- *het Statenvoorstel beoogt de leden van de Rekeningcommissie uit haar eigen midden de voorzitter en de waarnemend voorzitter te laten kiezen;*
- *bij commissies de voorzitter juist niet als lid deel uitmaakt van de commissie,*

overwegende dat:

- *een voorzitter technisch en onafhankelijk zou moeten kunnen opereren;*
- *alle commissieleden op een goede manier aan de vergadering moeten kunnen deelnemen,*

besluiten:

- *bij ontwerpbesluit 87/12 B artikel 2 lid 2: "De commissie kiest uit haar midden een voorzitter en een waarnemend voorzitter"; lid 3: "Op de Rekeningcommissie is het vigerend Reglement op de Staten*

commissies Noord-Brabant van toepassing, met uitzondering van de artikelen over benoeming voorzitter en plaatsvervangend voorzitter, en besluitvorming en quorum."

te vervangen door:

artikel 2 lid 2: "Provinciale Staten kiezen uit hun midden een voorzitter en een waarnemend voorzitter voor de Rekeningcommissie. Deze zijn zelf geen lid van de Rekeningcommissie." Lid 3: "op de Rekeningcommissie is het vigerend Reglement op de Statencommissies Noord-Brabant van toepassing."

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 25 januari 2013, ter bespreking van Statenvoorstel 87/12: Instellen Rekeningcommissie inclusief vaststelling verordening,

constaterende dat:

- *de Rekeningcommissie volgens het voorstel moet worden verstaan als een commissie zoals bedoelt in artikel 80 van de Provinciewet,*

overwegende dat:

- *artikel 80 van de Provinciewet beoogt dat Provinciale Staten zorgen voor een evenwichtige vertegenwoordiging van de in Provinciale Staten vertegenwoordigende groeperingen;*
- *de voorgestelde flexibiliteit van de samenstelling van de Rekeningcommissie dus in strijd is met de geest van artikel 80 van de Provinciewet,*

besluiten:

- *bij ontwerpbesluit 87/12 B artikel 2 lid 1: "De commissie bestaat uit leden van de Provinciale Staten en/of burgerleden (commissieleden, zijnde niet-Statenslid). Iedere fractie kan ten minste met één lid in de commissie vertegenwoordigd zijn. Het maximaal aantal leden per fractie in de commissie is twee." Lid 3: "Op de Rekeningcommissie is het vigerend Reglement op de Statencommissies Noord-Brabant van toepassing, met uitzondering van de artikelen over benoeming voorzitter en plaatsvervangend voorzitter, en besluitvorming en quorum.*

te vervangen door:

artikel 2, lid 1: "De commissie bestaat uit leden van Provinciale Staten en/of burgerleden (commissieleden, zijnde niet-Statenslid)"; lid 3: "Op de Rekeningcommissie is het vigerend Reglement op de Statencommissies Noord-Brabant van toepassing."

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 25 januari 2013, ter bespreking van Statenvoorstel 87/12: Instellen Rekeningcommissie inclusief vaststelling verordening,

constaterende dat:

- *tot nu toe de suggestie is gewekt dat de Rekeningcommissie een technische commissie zou zijn,*

overwegende dat:

- *het in het ontwerpbesluit geformuleerde takenpakket veel zwaarder en uitgebreider is dan de financieel-technische voorbereiding van het inhoudelijke en op de controlerende taak van PS toegespitste onderzoek naar de jaarrekening en het voorbereidende gesprek daartoe met de externe accountant,*

besluiten:

- *bij ontwerpbesluit 87/12 B artikel 3 lid 1: "De Rekeningcommissie is bedoeld voor financieel-technisch overleg en houdt zich bezig met onderwerpen en documenten die verband houden met de Planning- en Controlcyclus, bedrijfsvoering en organisatieontwikkeling, waarbij de controle op de rechtmatige en doelmatige besteding van de collectieve middelen centraal staat."; lid 2: "De Rekeningcommissie behandelt en onderzoekt de door Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten aangeboden jaarrekening met bijbehorende bijlagen in de zin van getrouwheid en rechtmatigheid van financieel beheer." Lid 3: "De Rekeningcommissie heeft tevens tot taak de jaarrekening te onderzoeken ten behoeve van een beoordeling van de doelmatigheid van het door of namens Gedeputeerde Staten gevoerde financieel beheer of beleid"; lid 4: "De Rekeningcommissie fungeert als gesprekspartner van de accountant in het kader van de door laatstgenoemde uit te voeren accountantscontrole."*

te vervangen door:

artikel 3 lid 1: "De Rekeningcommissie is bedoeld voor financieel-technisch overleg en houdt zich bezig met onderwerpen en documenten die verband houden met de Planning- en Controlcyclus, bedrijfsvoering en organisatieontwikkeling, waarbij de controle op de rechtmatige en doelmatige besteding van de collectieve middelen centraal staat."; lid 2: "De Rekeningcommissie behandelt de financieel-technische voorbereiding van het inhoudelijke en op de controlerende taak van PS toegespitste onderzoek naar de jaarrekening." Lid 3: "De Rekeningcommissie fungeert als gesprekspartner van de accountant in het kader van de door laatstgenoemde uit te voeren accountantscontrole."

De *voorzitter*: Deze amendementen maken onderwerp uit van beraadslaging. Zij krijgen de nrs. A4, A5 en A6.

Dan is thans het woord aan mevrouw Tetteroo van de Partij van de Arbeid.

Mevrouw *Tetteroo* (PvdA): Voorzitter! Ik trek mijn bijdrage in.

De *voorzitter*: Dan is nu het woord aan mevrouw Lestrade van de fractie van D66.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Het is prima, wij zijn het ermee eens.

De *voorzitter*: De ingediende amendementen moeten eerst worden vermenigvuldigd alvorens mevrouw Geeraedts de beantwoording kan aanvangen. Ik schors daarom de vergadering voor vijf minuten. Mij bereikt zojuist het bericht dat mevrouw Geeraedts wat meer tijd nodig heeft.

De vergadering wordt van 11.15 uur tot 11.45 uur minuten geschorst.

De *voorzitter*: Mevrouw Geeraedts vroeg even iets meer tijd, maar wij hebben die tijd goed besteed met het nuttigen van een heerlijke beschuit met muisjes van mevrouw Keijzer. Ik dank haar daarvoor namens uw allen. Er zijn perioden in je leven dat je die elk weekend eet, er zijn fasen waarin je die wat minder vaak eet. Het smaakte heerlijk; beschouw dat vooral als een aanmoediging.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Is dat speciaal voor mij bedoeld?

De *voorzitter*: Iedereen mag dat zelf uitmaken.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): In de toelichting op het Statenvoorstel hebt u allemaal de reden kunnen lezen waarom wij weer een Rekeningcommissie willen hebben. De vorige periode was er ook een Rekeningcommissie. Aan het begin van deze periode hebben wij ons afgevraagd of zo'n commissie wel noodzakelijk was en wat blijkt nu?

Uit overleg tussen de financiële woordvoerders en de accountants is gebleken dat er toch weer behoefte bestaat aan een dergelijke commissie want in de commissie MF is er eigenlijk onvoldoende tijd om technische en belangrijke aspecten uit de P&C-cyclus (Planning & Control) te bespreken. Die technische commissie geeft overigens een advies aan alle Statenleden. Dat is heel belangrijk.

Wij hebben daarover destijds in het presidium gesproken. Wij hebben geconstateerd dat de Rekeningcommissie in de vorige periode goed gefunctioneerd heeft en besloten de werkwijze te handhaven zoals die in de vorige periode is toegepast. Dat is de wens van de meerderheid van het presidium. Het is een technische commissie dus geen volledige artikel 80-commissie. Een volledige artikel 80-commissie met alles erbij en erop betekent dat wij naast de commissie MF een extra financiële commissie zouden hebben. Dat willen wij niet, wij willen geen aparte politiek-financiële commissie. Die zit in MF, de Rekeningcommissie is dus een puur technische commissie. Ik weet niet of de leden tijdens de pauze alle amendementen hebben bekeken.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Voorzitter! Dat is nu juist een van onze punten. Er wordt telkens gezegd dat het een technische commissie moet zijn. Daar is niets mis mee, dat is prima. In het stuk treffen wij echter een taakomschrijving aan die veel verder strekt dan een technische commissie.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Dat ben ik niet met mevrouw Van der Kammen eens. De Rekeningcommissie beperkt zich tot de financieel-technische aspecten en niet tot de politiek-inhoudelijke aspecten. Dat is keurig omschreven in de verordening. De omschrijving is precies dezelfde als die van de afgelopen periode. Dat is toen uitstekend gegaan.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Ik geef geen waardeoordeel over hoe het in het verleden is gegaan. Ik vind vooral de formulering van de huidige tekst belangrijk. Het takenpakket gaat heel

diep in op het punt dat de commissie zal onderzoeken hoe het zit met de getrouwheid en de rechtmatigheid van het financieel beheer en op de doelmatigheid van het financieel beheer en de uitgaven. Dat zijn zware taken en niet technisch.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ik denk dat mevrouw Van der Kammen dat toch verkeerd ziet. Het is echt puur technisch. Ik kan mij voorstellen dat zij vraagtekens zet bij het woord doelmatigheid, maar in dit geval heeft doelmatigheid betrekking op de verhouding tussen de ingezette middelen en het resultaat. Het gaat dus niet over een politiek oordeel.

Het voorstel ziet dus op een commissie die gedeeltelijk artikel 80 is maar niet helemaal. De amendementen waren vrij technisch en daarom had ik wat meer tijd nodig. Uiteindelijk heb ik moeten constateren dat al die amendementen ertoe leiden dat er een volwaardige artikel-80-commissie komt en dat is niet de bedoeling. Dat is de reden waarom ik aan u allen alle amendementen ontraad.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Voorzitter! Nog even voor de duidelijkheid. Als het takenpakket wordt aangepast, hebben wij geen enkel bezwaar tegen het feit dat het een beperkte commissie zou zijn. Wij vinden echter dat het takenpakket zoals het nu is geformuleerd, er een volwaardige commissie van maakt. Houdt anders de situatie zoals die nu is en maak gewoon betere afspraken.

De *voorzitter*: De argumenten lijken mij gewisseld.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Ik denk dat mijn betoog voldoende duidelijk geweest is. Nogmaals, ik ontraad de amendementen omdat wij niet meer kunnen spreken over een technische commissie als die amendementen worden aangenomen.

De *voorzitter*: Wij gaan nu stemmen. Wij brengen de amendementen in een afwijkende volgorde in stemming omdat het amendement A5 het meest verstrekkend is. Daarna stemmen wij over A4 en dan over A6.

In stemming komt amendement A5.

Mevrouw *Zwijnenburg-van der Vliet* (VVD): Tegen.

Mevrouw *Aarts-Engbers* (CDA): Tegen.

De heer *Visser* (SP): Tegen.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Voor.

Mevrouw *Tetteroo* (PvdA): Tegen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Tegen.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Tegen.

De heer *Mondriaan* (50PLUS): Tegen.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Tegen.

De heer *Kap* (OSN): Tegen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de PVV voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

In stemming komt amendement A4.

Mevrouw *Zwijnenburg-van der Vliet* (VVD): Tegen.

Mevrouw *Aarts-Engbers* (CDA): Tegen.

De heer *Visser* (SP): Tegen.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Voor.

Mevrouw *Tetteroo* (PvdA): Tegen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Tegen.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Tegen.

De heer *Mondriaan* (50PLUS): Tegen.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Tegen.

De heer *Kap* (OSN): Tegen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de PVV voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

In stemming komt amendement A6.

Mevrouw *Zwijnenburg-van der Vliet* (VVD): Tegen.

Mevrouw *Aarts-Engbers* (CDA): Tegen.

De heer *Visser* (SP): Tegen.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Voor.

Mevrouw *Tetteroo* (PvdA): Tegen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Tegen.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Tegen.

De heer *Mondriaan* (50PLUS): Tegen.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Tegen.

De heer *Kap* (OSN): Tegen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de PVV voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

In stemming komt Statenvoorstel 87/12 B.

Mevrouw *Zwijnenburg-van der Vliet* (VVD): Voor.

Mevrouw *Aarts-Engbers* (CDA): Voor.

De heer *Visser* (SP): Voor.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Tegen.

Mevrouw *Tetteroo* (PvdA): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voor.

De heer *Mondriaan* (50PLUS): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, het CDA, de SP, de PvdA, D66, GroenLinks, 50PLUS, PvdD en de OSN voor dit Statenvoorstel hebben gestemd en die van de fractie van de PVV ertegen, zodat het is aangenomen.

Namens u allen zeg ik de griffie hartelijk dank voor het enorme werk dat in deze voorstellen – of men het er nu mee eens is of niet – is gestoken. Een groot compliment voor de enorme inzet van onze griffie lijkt mij op zijn plaats.

(Applaus)

De *voorzitter*: Mag ik daarbij de hoop uitspreken dat wij in de goede geest van de democratische besluitvorming met dit nieuwe Reglement van orde tot goede besluitvorming voor Brabant kunnen komen. Er zijn vandaag veel grote woorden gesproken, maar wij weten dat wij het in deze zaal samen moeten doen. Het moge duidelijk zijn dat wij respect hebben voor elkaars opvattingen en dat individuele leden vandaag niet de mogelijkheid ontnomen is om iets te doen. Als het nodig is, zal ik als uw voorzitter daarvoor persoonlijk borg staan, want dat hoort ook bij democratie. Meerderheden en minderheden in een democratische rechtsstaat dienen samen op te trekken. Dat is in Brabant de bedoeling, dat is in Nederland de bedoeling en ik hoop dat wij in die goede geest samen verder zullen gaan werken.

Nummer 76/12

Investing in voormalig CHV-complex te Veghel vanuit programma Grote Erfgoed-complexen

Nummer 82/12

Investeringsvoorstel Moederhuis Franciscanessen Dongen

De *voorzitter*: Zoals u weet, hebben wij daarstraks besloten om deze twee voorstellen samen te behandelen. De stemming gebeurt uiteraard separaat. Wij voegen de spreektijd samen.

De heer *Kouthoofd* (VVD): Voorzitter! Ik wil graag beginnen met het voorstel over het CHV-terrein in Veghel. De VVD heeft met veel belangstelling kennis genomen van de plannen van GS om in te stappen in de herontwikkeling van het voormalige CHV-terrein in Veghel; Een terrein dat een grote invloed heeft gehad op de identiteit en ontwikkeling van Veghel als regionaal centrum voor de voedingsindustrie. De plannen zijn overigens niet nieuw. Een ondernemer, bouwbedrijf Van de Ven, die het complex in een eerder stadium reeds heeft aangekocht, heeft al het initiatief genomen om de monumentale gebouwen te renoveren. Ook de gemeente Veghel is actief en enthousiast betrokken bij de ontwikkelingen. De VVD waardeert dat het plan door een private partij wordt getrokken en dat de lokale politiek er positief tegenover staat. De provinciale rol in dit plan zit vooral in het ontwikkelen van een Food Experience Center; een trekpleister van regionaal formaat, waarin het economische cluster food een prominente rol moet gaan spelen. Het koppelen van erfgoedbeleid aan economisch beleid vindt mijn fractie een goede ontwikkeling. Volgens de stukken zal de invulling van de Food Experience bestaan uit foodeducatie, vermaak, cultuur, horeca en winkels. Maar wat gebeurt er als dit niet van de grond komt?

Wij hebben in de commissie vragen gesteld over de Food Experience, omdat wij risico's zien in deze invulling. Enerzijds zijn er stakeholders die bevreesd zijn dat de Food Experience ingevuld gaat worden als een megasupermarkt naar de formule van Jumbo bij het NAC stadion in Breda. Sommige partijen zien dit als een bedreiging voor het MKB (Midden- en Kleinbedrijf) in Veghel en voor de retailbranche in de wijde regio.

Anderzijds zijn er stakeholders die zich zorgen maken over de publiek-private samenwerking, waarbij het risico moet worden uitgesloten dat de provincie publieke middelen investeert in een project waaruit een private partij aan het einde van de streep voordeel haalt. In de commissie heeft de woordvoerder van de fractie van D66 in dit kader zelfs de term "staatssteun" gebruikt.

Gezien de signalen die wij ontvangen over mogelijke partijen die in de herbestemming een functie willen gaan vervullen, dringen wij er bij de gedeputeerde op aan dat zij toezegt dat de provincie niet zal meewerken aan het vestigen van een megasupermarktformule aan de Noordkade, zoals bij het NAC stadion in Breda, als invulling van de food experience. Wij willen de toezegging van de gedeputeerde dat zij in een private overeenkomst met participerende private partijen vastlegt, dat een dergelijke ontwikkeling uitgesloten is, dan wel dat de provincie haar middelen terugtrekt als dit toch gaat gebeuren. Wij denken namelijk dat dit de enige manier is om een dergelijk risico te vermijden.

Wij erkennen dat op het randje lopen tussen markt en overheid een rol is die de provincie nog aan het ontwikkelen is, maar wij geven GS met klem mee dat wij nooit zullen meewerken aan ontwikkelingen, waarbij publieke middelen uiteindelijk ten faveure van private partijen komen en daarbij marktverstoringen werken.

Als de gedeputeerde deze waarschuwing serieus neemt, kunnen wij het voorstel van harte steunen. Want als het project op een correcte manier uitgevoerd wordt, geloven wij dat dit een impuls is voor de regio, een kans voor behoud van industrieel erfgoed en een versterking van de identiteit als innovatieve foodregio.

Ik kom nu bij het investeringsvoorstel Moederhuis Franciscanessen te Dongen:

GS stellen voor te investeren in het klooster van de Zusters Franciscanessen te Dongen in het kader van de grote erfgoedcomplexen. Na lezing van de stukken en op grond van de antwoorden op verhelderende vragen in de commissie, komen wij tot de conclusie dat dit een goede investering is, waarbij aan alle kaders die we eerder met elkaar hebben vastgesteld, wordt voldaan. Op de eerste

plaats betreft het een complex waar een provinciaal belang gediend wordt, namelijk het behoud van monumentaal erfgoed voor het versterken van het leef- en vestigingsklimaat in Brabant en voor de Brabantse identiteit. Op de tweede plaats betreft het een complex waar de herbestemming zonder toedoen van de provincie niet tot stand komt, omdat de vrije markt dit op dit moment niet onder marktvoorwaarden kan invullen. Ten derde gaat het om een investering met een revolverend karakter. Dat wil zeggen dat de middelen weer zullen terugvloeiën naar de provincie. Op de vierde plaats wordt bij deze herbestemming expliciet een verbinding gelegd tussen het beleidsterrein erfgoed en innovatieve slimme zorg, die door toedoen van de voorgestelde provinciale inmenging tot stand kan komen. Het feit dat de invulling van de functie reeds bekend en uitgewerkt is, komt de haalbaarheid ten goede en garandeert een zinvolle herbestemming voor de middellange termijn.

Concluderend kunnen wij stellen dat deze businesscase een win-winsituatie oplevert voor de zusters, de provincie, innovaties voor slimme zorg én het monumentale erfgoed.

In de commissie hebben wij vragen gesteld over risico en exit-strategie. De beantwoording van die vragen door de gedeputeerde heeft ons voldoende vertrouwen gegeven om te kunnen concluderen dat er vrijwel geen risico is en dat de provincie haar middelen niet voor de lange termijn vastzet in vastgoed. Wij kunnen dan ook instemmen met dit voorstel.

De heer *Brenninkmeijer* (CDA): Voorzitter! Het CHV-complex te Veghel markeert een zeer belangrijke fase van bijna 100 jaar Brabantse geschiedenis; een episode waaraan we nog steeds een voorbeeld kunnen nemen. Momenteel staan we opnieuw voor een majeure transitieopgave, net als aan het begin van de vorige eeuw. Door de Brabantse boeren in coöperatieve zin met elkaar te verbinden, is niet alleen Veghel als agrofoodcentrum op de kaart gezet maar kunnen we rustig stellen dat hiermee ook Brabant zich in deze sector een leidende rol heeft verworven met nationale en zelfs internationale allure. Wij hebben een aantal

keren met de fractie en met enkele commissieleden mogen lopen door en over het complex. Dan past slechts het gevoel van ontzag en respect voor de vele Brabanders die dit tot stand hebben gebracht met verbindingen tot in alle uithoeken van Brabant.

Het is dan ook niet zo verwonderlijk dat een van oudsher gewortelde bouwonderneming in Veghel zich al in een eerder stadium heeft ontfermd over dit complex, waarbij vanaf het begin de droom van, maar ook de feitelijke revitalisering van dit complex voorop heeft gestaan. In relatief korte tijd is al veel bereikt met restauratie en met het toevoegen van nieuwe functies. En zoals het er nu naar uitziet blijft het niet bij participatie van dit familiebedrijf uit Veghel, maar zullen naar wij hopen nog een aantal grote familiebedrijven uit Veghel hun verantwoordelijkheid nemen. Ook de gemeente is enthousiast en zal op termijn verschillende belangrijke voorzieningen op sociaal-cultureel terrein in het complex huisvesten.

En dan zijn er ook nog de groepen vrijwilligers die de geschiedenis van het complex zichtbaar willen maken. Voorzitter. Je zou je bijna afvragen wat de provincie hier nog aan toe te voegen heeft. En toch denken wij als CDA dat het goed is dat we als provincie dat laatste zetje meegeven om het project in een hogere versnelling te krijgen. Hoe sneller het complex kan worden opgeknapt en herbestemd, des te beter is het voor het complex en de omgeving. Het zal ongetwijfeld met de coöperatieve wortels van dit complex te maken hebben dat zoveel partijen zich ervoor verantwoordelijk voelen. Kortom een schoolvoorbeeld voor andere complexen die nog zoeken naar een dergelijke grondslag. Pater Van de Elzen kan tevreden zijn; het CDA is dat ook en wij stemmen daarom graag in met dit voorstel.

Voorzitter. Is het toeval dat ook het tweede erfgoedcomplexen waar we vandaag een besluit over nemen een lange Brabantse historie met zich draagt en zowel in het verleden als in het heden staat voor transitie? Het Moederhuis van de Franciscanessen van Dongen kent een historie van 200 jaar en is van grote betekenis geweest voor de opvoeding van en het onderwijs aan meisjes door heel Brabant en heeft op die manier dus eveneens

een grote bijdrage geleverd aan de ontwikkeling en de emancipatie van onze provincie. Het complex is een voorbeeld van de vele kloostercomplexen in Brabant, die belangeloos en met grote inzet een zeer prominente rol hebben gespeeld in het onderwijs en de zorg. De transitie die het kloostercomplex momenteel doormaakt naar woonzorgcomplex, past naadloos in die traditie en markeert tegelijk ook het einde van een periode waar onze generatie, linksom of rechtsom, door beïnvloed is.

Het zetje dat de provincie bij dit complex nog moet geven, is zo mogelijk nog bescheidener dan bij het eerder besproken CHV-complex. De zusters hebben zelf al een forse inspanning geleverd om het complex voor de toekomst te bewaren en een tweede leven te geven. Met de inspanning van de provincie kan het werk van de zusters worden voltooid en kan het complex binnen afzienbare tijd weer aan private handen worden overgedragen. Het CDA ondersteunt dit voorstel daarom van harte en hoopt dat meer toekomstige voorstellen voor her te bestemmen grote monumentale complexen een dergelijk goede onderbouwing zullen hebben.

Mevrouw *Roozen* (SP): Voorzitter! De SP-fractie kan volledig instemmen met de voorgenomen plannen rond het CHV-complex in Veghel, indien de plannen worden uitgevoerd zoals voorgesteld. Tijdens het werkbezoek van 30 november hebben we inderdaad kunnen zien en horen dat de lat van de ambities erg hoog ligt, wat er al gerealiseerd is en welke bedrijven mogelijk een aandeel zullen hebben in het gehele project.

Staat u mij toe dat ik iets zeg over de rol van de gemeente. Ik ben mij ervan bewust dat de gemeente haar eigen verantwoordelijkheid heeft, maar na 30 november ben ik door diverse inwoners van Veghel benaderd, inwoners die bang en bezorgd zijn dat de grootse plannen niet gedragen worden door het merendeel van de inwoners van Veghel. Nogmaals, wij gaan hier niet over, maar het lijkt mij toch dat duidelijk en goed overleg een eerste vereiste is om het hele plan tot een succes te maken en het complex te behouden als cultuurhistorisch erfgoed voor Veghel en

Brabant.

Over het tweede voorstel betreffende het Moederhuis van de Franciscanessen van Dongen, kan ik heel kort zijn. Dit project heeft al vaste vorm aangenomen en heeft onze volledige ondersteuning.

De heer *Kerkhoff* (PVV): Voorzitter! Ik kan mij voor een heel belangrijk deel aansluiten bij de woorden van de heer Kouthoofd van de fractie van de VVD. Het is natuurlijk een heel mooi project. Een ondernemer heeft daar toch een aantal risico's genomen.

Een belangrijk punt is de hoogte van de voorgenomen investering. Op pagina 7 van Statenvoorstel 82/12 zie ik een bedrag van €7.709.000 en op pagina 2 van de uitgangspunten een bedrag van €6.500.000. Kan de gedeputeerde aangeven wat het juiste bedrag is? In de commissie hebben wij besproken dat het maximaal €6,6 mln. zou zijn.

Een ander zeer belangrijk punt is de toezichthoudende functie van deze provincie. De heer Kouthoofd zegt terecht dat wij hier te maken hebben met private ondernemers. De familie Van de Ven bestaat uit heel leuke mensen. Zij rijden rond in een mooie Maserati. Het zijn heel handige zakenlieden. Wij moeten vermijden dat de provincie straks niet in een gat valt. Ook de vraag of wij die middelen eventueel kunnen terugtrekken, vind ik heel belangrijk. Ik heb de overeenkomst goed gelezen en volgens mij staat dat er niet in. Ik vind het wel een belangrijk punt waarover wij goed moeten nadenken. Wij moeten een escape hebben. Als dat het geval is, zijn wij positief over het voorstel.

Het investeringsvoorstel voor het Moederhuis Franciscanessen in Dongen behelst een bedrag van €3,3 mln. De vorige keer hebben wij gezegd dat het document waarmee de WSG (Woningstichting Geertruidenberg) uit deze zaak wordt gefietst, belangrijk is. Nogmaals, ik vind het vervelend om mijn vraag te herhalen, maar ik wil graag de documenten hebben voordat wij kunnen instemmen met dit voorstel.

Bij de uitgangspunten worden een aantal zaken als voorwaarden genoemd. Ik zit een beetje in deze

wereld en ik kan u verzekeren dat geen investeerder in dit land onder deze voorwaarden in zee gaat met dit project. Er staat bijvoorbeeld: Levering van de gemeente met de woonzorgeenheden. Wat houdt dat in?

Wat is het bedrag dat de congregatie reserveert voor het opzetten van slimme zorgeenheden?

De begroting van de stichting Mariaoord over de exploitatie van het complex is heel belangrijk. Daar staat namelijk een huuropbrengst tegenover van €240.000, een niet gering bedrag.

Een ander zeer belangrijk punt is de inhoud van het bestemmingsplan. De transitie naar zorgresidentie is essentieel, maar als het bestemmingsplan die mogelijkheid niet biedt, vergen de procedures om dat bestemmingsplan aan te passen jaren!

Verder wijs ik op de voorziene investeringen waarin de congregatie voor 50% participeert. Er wordt gesteld dat de investering van de provincie een rendement van 5,6% kent gedurende de looptijd van de participatie. Dat heeft te maken met de huuropbrengsten, maar de onderhoudskosten van het hele project kan ik nergens terugvinden en daarin zit de provincie ook. Nogmaals, los van het feit dat wij positief staan tegenover dit voorstel, wil ik graag antwoord op mijn vragen. Wij moeten oppassen, want Sinterklaas en de Kerstman lopen hier soms nog rond!

De voorzitter: Ik heb hen onlangs nog gezien, geloof ik.

Mevrouw Roozen (SP): Voorzitter! Ik verwonder mij over het aantal mitsen en maren dat nu langskomt. Ik kan mij namelijk niet herinneren dat tijdens de commissievergadering al deze voorbehouden op tafel gekomen zijn. Ik herinner mij alleen dat de heer Kerkhoff toen heeft gemeld dat hij het complex bezocht had en vol lof was over de gang van zaken.

De heer Kerkhoff (PVV): Voorzitter! Mevrouw Roozen heeft mij niet goed verstaan. Ik ben nog vol lof over de gang van zaken en over de uitgangspunten van het hele project. Bij het

document zit nu echter een lijst van uitgangspunten die er niet was bij de commissievergadering. Als mevrouw Roozen die lijst goed bekijkt, ziet zij dat de punten die ik heb genoemd, niet uitgewerkt zijn.

Mevrouw Roozen (SP): Ik heb er kennis van genomen en mijn mening in de commissievergadering is zeker niet veranderd.

De heer Van Liempd (PvdA): Voorzitter! Ik begin met enkele woorden over het moederhuis in Dongen en zal daarna in gaan op het voorstel over het CHV-complex in Veghel.

Anders dan de PVV zijn wij ons niet bewust van enig voorbehoud ten aanzien van het voorstel over het moederhuis in Dongen. Sterker nog, wij hebben zo veel waardering voor dit plan en het bijbehorende voorstel dat we hebben voorgesteld er een hamerstuk van te maken. Ik wil er dus ook niet meer over zeggen, dan dat ik de betrokken partijen heel veel succes wens met de uitvoering van dit mooie plan.

Het andere mooie plan wat we bespreken, is dat van het industriecomplex van de CHV in Veghel. Een breed gedragen ontwikkeling met maatschappelijke en private partners die bereid zijn over een lange periode committent aan te gaan en met een inhoudelijke koppeling naar het agro-food cluster in het Noordoosten van onze provincie. Ook over dit plan is de PvdA positief.

Tijdens de commissiebehandeling hebben we vragen gesteld over de wijze waarop de samenwerking met de private partner plaatsvindt, hoe verantwoordelijkheden belegd zijn en hoe de provincie haar publieke verantwoordelijkheden als overheid zal nakomen. Want als je graag wilt dat goede dingen op een goede manier gebeuren, moeten de afspraken hierover helder zijn. Daarom heb ik gevraagd naar de liquiditeitspositie van de partner, naar de mogelijkheid voor andere bouwbedrijven dan die van de partner om bij projecten op het CHV-complex voor opdrachten in aanmerking te komen en naar het door Deloitte geconstateerde ontbreken van een exploitatiemaatschappij voor de ontwikkelingen op het plangebied.

Gedeputeerde De Boer heeft deze vragen naar tevredenheid van mijn fractie beantwoord, maar ze zijn in onze ogen zo cruciaal dat we het op prijs stellen als de gedeputeerde daar in deze vergadering nog enkele duidelijke woorden aan zou wijden.

Als het beeld op deze punten betreft volstrekt helder is, kan de PvdA ook met dit voorstel instemmen.

De heer *Hageman* (D66): Voorzitter! In deze vergadering gaat het over voorstellen uit het investeringsprogramma Grote Erfgoedcomplexen. De in de commissie Cultuur en Samenleving besproken voorstellen wisselden van inhoud en kwaliteit. Voor het KVL-complex wordt een nieuw voorstel verwacht, het Moederhuis Franciscanessen is min of meer een hamerstuk en het voorstel voor het CHV-complex ligt nu ter discussie.

Over de inhoudelijke aspecten is D66 tevreden. Het is een spannend complex dat met de voorliggende businesscase een levensvatbare toekomst lijkt te hebben. Ook de opzet van het traject met een commercieel ontwikkelaar en goede betrokkenheid van de gemeente is in theorie ook wat de provincie nastreeft.

Voor D66 beginnen de problemen met de uitwerking van een en ander. We spreken hier over een complex dat een commercieel ondernemer – ik benadruk het begrip commercieel – reeds in 2008 voor eigen risico heeft aangekocht. Men mag aannemen dat de ondernemer hier een sluitend businessplan voor heeft. De ondernemer heeft vervolgens een andere opzet voor het aangekochte perceel bedacht en heeft met de gemeente een nader plan ontwikkeld waarin de gebouwen behouden blijven. Dus let wel, het hele of het grootste deel van het complex was dus verdwenen indien het originele plan was doorgezet!

Na de wijziging van de opzet wil de commerciële ondernemer dat de provincie participeert en de provincie is inderdaad geïnteresseerd. Het CHV-terrein wordt opgenomen in de lijst van industrieel erfgoed. Het terrein heeft trouwens slechts één gebouw dat de monumentenstatus heeft. De

provincie investeert in 2010 al zes ton in dit monument.

Nu ligt de vraag voor of de provincie grofweg twee zaken wil realiseren: een verbreding van het commerciële concept van de ondernemer door de ontwikkeling van een food experience waarmee een bedrag van €3 mln. is gemoeid en het opleuken van de openbare ruimte met openbaar groen, parkeerplaatsen, een betere kademuur en een mooie entree; kosten €1,1 mln. Het bedrag van €3 mln. voor de foodexperience wordt revolverend ingeschat, de €1,1 mln. zijn we eigenlijk kwijt.

De foodexperience wordt als een provinciaal belang aangemerkt, aangezien het aansluit bij de Agenda van Brabant.

D66 wil van de gedeputeerde weten wat het provinciaal belang is van het inrichten van de openbare ruimte van een openbaar complex dat de culturele instellingen van Veghel zal gaan herbergen. We zijn daarmee ook zeer dicht bij het niveau van verboden staatssteun beland. Wij delen die zorg van de VVD. Want we zouden een discussie kunnen voeren over de ethische wenselijkheid om als overheid na vier jaar in te springen in een project van een commercieel ontwikkelaar. Ook Brussel heeft belangstelling voor dit soort constructies.

In antwoord op een vraag naar staatssteun in de commissie antwoordde de gedeputeerde wat cryptisch dat Brabant vaak op de grens van wat mocht opereerde en soms eroverheen. Wij zijn het hiermee niet eens en denken dat hier grenzen worden overschreden. Normaal worden twijfelgevallen eerst voorgelegd aan de Europese Commissie. Waarom heeft gedeputeerde er voor gekozen dit niet te doen? Afhankelijk van de antwoorden zullen we hierop in tweede termijn terugkomen.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Voorzitter! Ik begin met het moederhuis in Dongen waar de historie van vele Brabantse juffers en juffen is te vinden. Juffers zijn dames van rijke huize die hier werden opgevangen en netjes opgevoed. Zij leerden ook pianospelen. Velen van ons hebben les gehad van juffen die in Dongen zijn opgeleid. Van

een huis als het moederhuis zijn er vele. Het wordt benoemd als rijksmonument, maar in Brabant staan heel veel van dit soort panden. Wat is de waarde om hierin te investeren?

Wij vinden het belangrijk. Wij zijn wezen kijken en wij hebben ook gezien wat daar al gerealiseerd is. Het woonzorgcomplex heeft een betekenis voor de regio. De mensen uit de omliggende dorpen kunnen er terecht en er is al eenwachtlust. Bovendien steekt Mariaoord als private partij er een hoop geld in. De verdeling is fifty-fifty. Dit voorstel is prima in orde. Wij steunen dat graag.

De WSG (Woningstichting Geertruidenberg) heeft hier veel steken laten vallen. Wij delen in dezen de zorgen van de PVV. Er moet echt goed worden opgelet. De WSG is bezig met afbouwen, maar het is goed om te kijken of er geen sprake is van losse eindjes.

De ontwikkeling van het CHV-terrein is wel heel apart en uniek te noemen. Dat betreft niet alleen de imposante uitstraling van de toren, maar vooral het initiatief dat met veel enthousiasme door een marktpartij is genomen. Inmiddels staat ook de gemeenteraad bijna volledig achter de plannen om het terrein in fasen beschikbaar te maken voor kunst, cultuur en jeugd en later als een plek waar food en feed de boventoon gaat voeren.

De voorgestelde investering past volledig binnen de kaders die zijn afgesproken voor de grote erfgoedcomplexen. Er is een marktpartij, de gemeente doet mee, de gevraagde hoogte van de investering blijft binnen de €5 mln. en er komt een deel van het geld terug volgens de plannen.

Wij vinden echter de inhoudelijke motivatie het voorstel niet sterker maken, te weten: het creëren van een foodexperience van regionaal belang. Hierbij wordt door de marktpartij gesproken over een Jumbo-academie, etc. Daarvoor kunnen we het publieke geld toch niet gebruiken?

Wij zijn het eens met de kritiek en met de vragen over verkapte staatssteun van de VVD en D66. Wij hebben die overigens zelf ook gesteld. Is de VVD van plan met een motie te komen om dit goed vast te leggen?

De plannen voor de food- en feedexperience zijn groots en ambitieus. Daar is niets mis mee, maar zijn zij realistisch? Is de investering straks terug te

halen?

Het feit dat de gemeenteraad van Veghel de plannen steunt en in december €7.5 mln. heeft vrijgemaakt om voor te investeren vinden wij wel een goede ontwikkeling. Deze investering is voor de vestiging van een theater, een muziekschool en een jeugdcentrum. Dat zijn echt zaken om publiek geld aan te besteden.

Wij wachten de reactie van de VVD af en kijken in tweede termijn hoe wij hiermee zullen omgaan.

De heer *Mondriaan* (50PLUS): Voorzitter! Oude gebouwen. Wij hebben geen problemen met voorstel voor het Moederhuis Franciscanessen. Dat precies bij onze doelstelling: opvang ouderen. Verzorgingshuis prima. Ik sluit mij aan bij de opmerkingen die tot nu toe daarover gemaakt zijn. Het zijn allemaal gebouwen die met pensioen zijn en nu met veel overheidsgeuld opgekalefaterd worden en dat op een dag dat alle pensioenen met 5% verlaagd zijn. Daarmee hebben wij als 50PLUS ontzettend veel moeite. Op dat moment moeten wij geld investeren om gepensioneerde gebouwen weer op te kalefateren. Het CNV-gebouw zorgt ervoor dat jongeren in Veghel kunnen blijven wonen. Er is sprake van goede investeringen want het is uniek wat een relatief kleine gemeente daar aan industrie heeft. Daarom steunen wij dit voorstel wel. Ik zeg echter dat ik met pijn in mijn hart moet instemmen met het voorstel om oude gebouwen te steunen terwijl de levenden die deze gebouwen waarschijnlijk neergezet hebben, nu met 5% gekort worden. Het heeft niets te maken met Brabant, maar bouwvakkers met een aanvullend pensioen van €196 worden gekort met €14 en straks in april komt er nog 7% bij.

De heer *Kap* (OSN): Voorzitter! Voor ons ligt het voorstel over het moederhuis van de Franciscanessen te Dongen. Het moederhuis heeft een bewogen geschiedenis gehad die van Brabant voor groot belang is en was. Het huidig onroerend goed is een restant van dat wat eens veel groter was. Naast deze geschiedenis is belangrijk dat dit bouwwerk als rijksmonument is aangewezen. Daarmee is aangetoond dat het pand niet alleen

regionaal maar ook landelijk van grote waarde is. Het voorstel is om het pand te wijzigen in een functie ten behoeve van woonzorg. De Onafhankelijke Statenfractie is erg enthousiast over deze functie om vier redenen. Deze functie sluit naadloos aan op de historische context. Ook wordt voldaan aan de door onze provincie vooraf gestelde criteria. Verder is de functie door de toenemende vergrijzing zowel economisch als maatschappelijk relevant. Dat, met de relatief risicoloze investering, is voor onze fractie voldoende om akkoord te gaan met dit voorstel. Wij willen echter nog wel enkele kanttekeningen plaatsen. Ten eerste zijn wij eigenlijk van mening dat dit soort zaken uit de markt gefaciliteerd moet worden. Nu er echter sprake is van een bijzondere situatie waarbij een bekende investeerder zich terugtrok, is dit een belangrijke extra overweging om bij te springen.

Op de tweede plaats wil ik aandacht vragen voor de bestaande cultuurhistorische waarden. In het verleden is gebleken dat de ontwikkelaar deze waarden niet altijd even nauw genomen heeft. Wat gaan GS doen om deze waarden ter plekke veilig te stellen? Wordt dit in de overeenkomst vastgelegd? Daarnaast is het van belang om potentiële cultuurhistorische waarde te herstellen bij eventuele bouw- of verbouwwerkzaamheden. Wij hechten belang aan de historische stedenbouwkundige context. Ook hier is de vraag aan GS hoe we dit gaan borgen.

Ook het complex in Veghel is door GS voorgedragen voor een financiële injectie. Ook dit complex heeft een rijk verleden, maar de vraag is of dat voldoende is om akkoord te gaan met dit voorstel. Veelzeggend is dat dit omvangrijke complex slechts één aangewezen monument heeft. Dit is niet alleszeggend, maar het is toch een belangrijke indicator, zeker in vergelijking met een KVL-complex in Oisterwijk.

Het project is in twee fasen geknipt. De tweede fase behelst de verhuizing van het theater, het poppodium en het zalencentrum. Van deze fase is de financiële haalbaarheid nog niet bekend en een voorstel daartoe wordt midden 2013 aan de gemeenteraad van Veghel voorgelegd en dat terwijl fase twee door veel raadsleden als cruciaal

wordt beschouwd. Het is daarom de vraag of het uiteindelijke doel van dit project gehaald zal worden. Dat moet in eerste instantie los gezien worden van een provinciale bijdrage. Het is immers niet zo, zoals de gemeenteraad van Veghel al in 2012 is voorgelegd, dat we daarmee al ingestemd hebben.

Mijn fractie vindt de synergie-effecten van de verschillende fases van dit project van wezenlijk belang voor het slagen van het gehele project.

Het is ook de vraag of de foodexperience niet gelijkgeschakeld wordt aan grootschalige supermarktontwikkelingen. Er is op dit moment onvoldoende borging om dit tegen te kunnen houden. En hoe zit het met de grenzen van staatssteun? Op dit vlak delen wij de zorgen van de VVD, D66 en GroenLinks.

Daarbij komt dat de Blauwe Kei heeft laten weten absoluut niets te zien in een verhuizing, wellicht ook omdat dit theater in 2010 nog grondig is gerenoveerd toen de toenmalige verhuisplannen afketsten. Dit bemoeilijkt de uitvoerbaarheid van het gehele plan.

Als we onze eigen uitgangspunten bezien, zijn er vraagtekens over de revolverendheid, de urgentie en de sluitende exploitatie. We gaan ruim een miljoen in de openbare ruimte steken. De Onafhankelijke Statenfractie vindt dit absurd veel geld en ziet liever, als het geld dan toch uitgegeven moet worden, dat dit geld in de niet monumentale gebouwen wordt gestoken.

Ik wil gezien de enorme som geld die met dit voorstel is gemoeid, er dan ook voor pleiten om een pas op de plaats maken. U zult begrijpen dat de Onafhankelijke Statenfractie Noord-Brabant niet voor dit voorstel kan stemmen.

De voorzitter: Hiermee komt een einde aan de eerste termijn van de zijde van de Staten. Wij gaan meteen door met de beantwoording.

Mevrouw *Van Haften-Harkema* (GS; CDA): Voorzitter! Wij bespreken vandaag de voorgenomen aankoop van het CHV-complex in Veghel en de participatie daarin en van het moederhuis in Dongen. Wij doen dat omdat wij met elkaar hebben besloten dat het belangrijk is om te

investeren in erfgoedcomplexen, mee te helpen zoeken naar nieuwe functies en dat te doen op een manier die past bij de geschiedenis van Brabant en bij de geschiedenis van het betreffende complex. Daarbij maken wij afspraken over hoe wij die geschiedenis levend en zichtbaar kunnen houden en hoe wij dat kunnen doen met draagvlak bij alle betrokkenen en op verschillende niveaus.

De kaders voor de manier waarop wij werken, worden door PS vastgesteld. Binnen die kaders gaan GS dan verder aan de slag om een en ander nader uit te werken. PS stellen de randvoorwaarden vast waarbinnen wij aan de slag gaan. Een van die randvoorwaarden die wij misschien niet vaak nadrukkelijk benoemen maar die heel logisch is, is het beheersstatuut van het Ontwikkelbedrijf. Daarin hebben wij een aantal dingen opgenomen die voor alle activiteiten gelden maar die ook betrekking hebben op de voorwaarden voor staatssteun. Dat is bijvoorbeeld dat je onafhankelijke taxaties laat uitvoeren en dat je marktconform werkt bij het berekenen van huurprijzen. Wij houden ons op het gebied van staatssteun aan alle richtlijnen die bekend zijn. Als je dat doet, is er helemaal geen noodzaak om dit bij elk dossier te melden bij de Europese Commissie.

De heer *Hageman* (D66): Voorzitter! Staatssteun gaat volgens mij over meer dan marktconform werken. Het gaat uiteindelijk om alle transacties van overheden met commerciële partners. In die zin zijn er altijd grensgebieden. De gedeputeerde heeft in de commissie aangegeven dat de provincie graag grenzen opzoekt. Volgens mij blijft de vraag overeind in welke mate wij hier op de grens zitten en of het veiliger geweest was om uit te zoeken of er grenzen overschreden zijn.

Mevrouw *Van Haften-Harkema* (GS; CDA): In deze fase van het proces zitten wij niet eens in de buurt van een grens. Als wij in de toekomst als participant in de organisatie en op grond van de manier waarop wij daar gaan samenwerken denken dat zo'n grens wel in zicht komt, melden wij dat natuurlijk. Wij hebben hier in huis veel ervaringen met het omgaan met deze Europese

regelgeving. In de vorige periode hebben wij bij de restauratie van monumenten het initiatief genomen om dat in totaliteit voor te leggen aan de Europese Commissie. Wij hebben dat gedaan namens alle provincies en overheden in Nederland. Wij willen daarin niet terughoudend zijn, maar op dit moment is er geen aanleiding om te denken dat wij op het grensvlak wiebelen en zekerheid moeten zoeken door zaken alvast te gaan melden.

Binnen het Ontwikkelbedrijf werken wij ook met calculaties om onze bijdrage te berekenen. In die voorcalculaties berekenen wij van welke bedragen wij op voorhand kunnen zeggen dat de kans heel groot is dat zij terugverdiend worden. Dat is het revolverende karakter wat wij nastreven. Als wij niet kunnen garanderen dat wij een bepaalde provinciale bijdrage kunnen terugverdienen, maakt het Ontwikkelbedrijf daarvoor een risicoreservering vanuit de middelen voor de Grote Erfgoedcomplexen. De bedragen die de Staten vandaag vaststellen, zijn dus de maximale bedragen waarbinnen wij in de volgende fase de contracten vorm moeten geven. Dat kunnen dus lagere bedragen zijn dan de bedragen die u vandaag vaststelt, want dat is het maximum. Wij zullen ervoor blijven zorgen dat zo veel mogelijk daarvan revolverend is. Dat betekent inderdaad dat wij ons begeven op de grens tussen overheid en markt. Daarom zeggen wij ook elke keer dat wij met een spannend iets bezig zijn. De publieke middelen die wij inzetten voor de erfgoedcomplexen dienen meerdere provinciale doelen. Wij proberen niet om via het subsidiemiddel die doelen binnen te halen, maar wij zetten die middelen in om meerdere provinciale doelen te bereiken, bijvoorbeeld door revolverendheid maar ook door ons beleid bij de detailhandel dat wij aan het voorbereiden zijn. Binnen de afspraken die wij nu of in de toekomst gaan maken met welk erfgoedcomplex dan ook en zeker nu met de CHV, moeten wij ons houden aan ons huidige en toekomstige beleid inzake de detailhandel. Wij leggen heel nadrukkelijk de relatie tussen de verschillende soorten beleid. Daarmee is de vraag van de VVD en andere fracties of wij gaan meewerken aan een

megasupermarkt wat mij betreft niet aan de orde. Wij houden ons aan het beleid dat wij hier formuleren. Wij gaan niet over het bestemmingsplan van de gemeente. Als participant binnen het CHV-complex kunnen wij natuurlijk ons provinciaal beleid op het gebied van detailhandel inbrengen om te sturen op welke doelen wij willen bereiken en op wat daar uiteindelijk gevestigd wordt.

Wat is het provinciale belang bij die food-experience? U bent allemaal bekend met de geschiedenis van Veghel en de regio daaromheen. Die is altijd gericht geweest op food gerelateerde bedrijvigheid. Er zitten verschillende beeldbepalende bedrijven; 35% van de toegevoegde waarde en de export in de voedingssector wordt gerealiseerd in Zuid-Nederland in een straal van 75 km rondom Veghel. Het is overduidelijk dat dit thema daar leeft en daar zijn gezicht moet krijgen. In de huidige tijd bestaat natuurlijk altijd het gevaar van fusies en overnames die leiden tot allerlei veranderingen in de markt. Wij denken dat het realiseren van de foodexperience en het op die manier op de kaart zetten van deze regio helpen om het innovatieve vestigingsklimaat te bevorderen, zodat de bedrijven zich daar zullen blijven thuis voelen. Wij verwachten hiermee bij te dragen aan de regionale en de provinciale economie.

Er is ook nog een vraag gesteld over investeren in de openbare ruimte. Die term is eigenlijk een beetje verkeerd gebruikt. Wij investeren niet in de openbare ruimte want dat doet de gemeente zelf. Wij investeren in de publieke ruimte op het terrein zelf. Dat hoort bij de ontwikkeling van het terrein. Die investeringen zijn nodig om de kwaliteit en de gebruiksmogelijkheden te vergroten.

De heer *Kouthoofd* (VVD): Voorzitter! Ik heb tijdens mijn inbreng gevraagd of de gedeputeerde kan toezeggen dat de provincie niet zal meewerken aan ontwikkelingen die niet passen in het provinciale beleid. Wij vragen een andere toezegging dan wat de gedeputeerde zei, namelijk: wij brengen het in en dan zien wij wel wat de meerderheid vindt.

Mevrouw *Van Haften-Harkema* (GS;CDA): Ik heb namens het college toegezegd dat wij niet zullen

meewerken aan zaken die indruisen tegen andere onderdelen van ons beleid. De vraag van de heer *Kouthoofd* in eerste termijn was net iets anders, namelijk of wij zullen voorkomen en verhinderen dat daar een megasupermarkt komt. Ik weet niet wat er over vijf jaar gebeurt en houd mij daarom liever aan de beleidsformulering. Wij houden ons altijd aan de verschillende beleidsonderdelen zoals wij die hier vaststellen en dat doen wij dus ook als wij participant zijn in het CHV-complex. Wij houden ons daarmee ook aan de regels voor de detailhandel die wij samen bepalen.

De heer *Kouthoofd* (VVD): Ik kan dus concluderen dat GS dat niet toezeggen?

Mevrouw *Van Haften-Harkema* (GS;CDA): Wat de heer *Kouthoofd* oorspronkelijk vroeg, heb ik niet toegezegd. Wat hij nu in de interruptie vroeg, dat heb ik van harte toegezegd.

De heer *Brenninkmeijer* (CDA): Voorzitter! Ik wil toch even aanhaken op het besluit dat voorligt. Bij het tweede gedachtestreepje wordt heel duidelijk gesteld dat wij als provincie slechts investeren in objecten met een provinciaal belang. Ik kan mij niet voorstellen dat een supermarkt daar precies onder valt. Daarmee geeft het college eigenlijk al in het voorstel aan volstrekt rekening te houden met wat de VVD hier vraagt.

De heer *Kouthoofd* (VVD): Wat doet de heer *Brenninkmeijer* als straks blijkt dat dit het beste is om het plan uitvoerbaar te houden?

De heer *Brenninkmeijer* (CDA): Ik denk dat ik niet zo veel ga doen. Er staat heel duidelijk dat de provincie niet investeert in dat soort zaken. Het kan best zijn dat iemand anders dat wel doet, maar de provincie niet. Er staat duidelijk dat de provincie investeert in gebouwen die een functie krijgen met een provinciaal belang. Dat is een duidelijk kader dat wij als Staten hebben meegegeven en dat het college overgenomen heeft.

De heer *Hageman* (D66): Voorzitter! Ik kom even terug op het antwoord van de gedeputeerde over

de openbare ruimte. Ik probeer te citeren uit de bijdragen die wij hebben gekregen en die de basis vormen voor onze besluitvorming. De gedeputeerde zegt dat het voor het vaker kunnen inzetten van de locatie voor een publieksfunctie noodzakelijk is dat er geïnvesteerd wordt in de openbare ruimte, zoals de entree van de locatie, openbaar groen, parkeerplaatsen en kademuur.

Mevrouw *Van Haafden-Harkema* (GS;CDA): Op het terrein. Dat heb ik zojuist ter verduidelijking toegevoegd: niet in de straten eromheen maar op het terrein.

De heer *Hageman* (D66): Wat uiteindelijk bij een openbaar complex openbare ruimte zal zijn. Daarvoor wordt €1,1 mln. gegeven. Naar onze bescheiden mening is hier sprake van een investering in openbare ruimte.

Mevrouw *Van Haafden-Harkema* (GS;CDA): De discussie gaat een beetje over wat er bedoeld wordt met de woorden. De inrichting van de openbare ruimte ligt bij de gemeente. Wat er binnen het terrein gebeurt aan parkeer- en groenvoorzieningen hoort bij het complex. Daarin moet geïnvesteerd worden om de totale kwaliteit en de uitstraling samenhang en vorm te geven.

De heer *Kerkhoff* (PVV): De provincie is straks aandeelhouder in die andere onderneming. Dat moeten wij ons goed realiseren. De familie Van de Ven is zo zakelijk als ik weet niet wat. Als zij straks besluiten dat er toch maar een supermarkt moet komen, kunnen zij dat gewoon doen als niet van tevoren in de statuten van die onderneming wordt vastgelegd dat de provincie dat niet wil. Anders krijgen wij straks de hele gemeente Veghel over ons heen en dat moeten wij niet willen.

Mevrouw *Van Haafden-Harkema* (GS;CDA): Daarom moet je in de afspraken over de samenwerking met en de stemverhoudingen tussen de participanten in de nieuwe organisatie het provinciale belang voldoende krachtig neerzetten. Dat nemen wij dus op in de overeenkomsten.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! De gedeputeerde geeft aan dat die ruim €1 mln. niet bedoeld is voor de openbare ruimte maar binnen het project valt. Wij zijn van mening dat dit bedrag bij het bedrag van €3 mln. moet worden opgeteld en dat het revolverend moet worden terugverdiend. Het hoort bij het hele project. Het project is niet werkbaar zonder die investering. Uiteindelijk gaan de ondernemers daar geld aan verdienen, dus dan moet het ook weer terugkomen.

Mevrouw *Van Haafden-Harkema* (GS;CDA): Zoals ik zojuist heb toegelicht, is het bij investeringen uit de pot Grote Erfgoedcomplexen de bedoeling dat deze revolverend zijn. Wij kunnen bij de voorcalculatie niet betogen dat die investering in de groenvoorziening in de publieke ruimtes terug te verdienen is. Wij gaan dat wel proberen, maar wij kunnen dat niet aan de voorkant vaststellen. Daarom vinden wij het netjes en eerlijk om aan de Staten voor te leggen dat dit een onderdeel is waar de revolverendheid een minder grote kans heeft en dat wij het daarom uit die andere pot financieren.

De heer *Kap* (OSN): Waarom wordt dat bedrag van €1,1 mln. niet uitgegeven om de gebouwen op te knappen om die cultuur-historisch weer helemaal juist te krijgen?

Mevrouw *Van Haafden-Harkema* (GS;CDA): Dat doen wij vanuit die andere middelen.

De heer *Kap* (OSN): Vindt de gedeputeerde de Blauwe Kei een probleem voor het welslagen van het project? Ik heb begrepen dat de Blauwe Kei niet zit te springen om daar naar toe te verhuizen.

Mevrouw *Van Haafden-Harkema* (GS;CDA): Wij hebben hierover wel contact met de gemeente. De gemeente houdt ons op de hoogte van de ontwikkelingen, want wij zijn geen partij in de overleggen met welke Veghelse partner dan ook. Wij zijn straks participant in een gezamenlijk project. Wij willen heel graag weten hoe dat loopt en hoe de kansen zijn, maar wij zijn hierin geen bepalende partij.

De heer *Kouthoofd* (VVD): Het is mij toch nog niet helemaal duidelijk. Het lijkt erop alsof de gedeputeerde aan de heer *Kerkhoff* toezegt dat in de samenwerkingsovereenkomst met de andere partijen wel zal worden vastgelegd dat de provincie geen megasupermarkt zal toestaan. Heb ik dat goed gehoord?

Mevrouw *Van Haaften-Harkema* (GS;CDA): Nee, dat heeft de heer *Kouthoofd* mij niet horen zeggen. Ik heb gezegd dat wij in de afspraken over de samenwerking opnemen hoe de stemverhoudingen zullen zijn en dat wij ervoor zullen zorgen dat in die afspraken voldoende ruimte is om ons provinciaal met gewicht te kunnen inbrengen en wij niet maar een derde stemgewicht hebben omdat wij maar voor een derde deel participant zijn.

De heer *Kouthoofd* (VVD): Wat is de concrete afspraak?

Mevrouw *Van Haaften-Harkema* (GS;CDA): Wij willen afspreken dat besluitvorming over grote investeringen altijd met driekwart van de stemmen moet worden goedgekeurd.

De heer *Kerkhoff* (PVV): Dat is natuurlijk een leuke formule. Als er straks een partij komt die een supermarkt wil beginnen en als van te voren de detailhandel in Veghel niet heel goed beschermd is in de afspraken, voorspel ik dat er altijd ontsnappingsclausules zijn zodat die supermarkt wel gerealiseerd kan worden, ook met de stemverhouding die de gedeputeerde noemt. Via een omweg kan dat altijd. Nogmaals, de provincie heeft een taak voor Brabant en ook voor de mensen in Veghel. Wij moeten oppassen daar straks geen schade te lijden. Nogmaals, de heren Van de Ven zijn schattige heren maar ook heel zakelijk en zij gaan rustig hun eigen gang.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Voorzitter! Het belang van de provincie zou meer dan een derde zijn. Er zijn drie partners. Hoe kun je garanderen dat de stem van de provincie zwaarder weegt dan van de andere twee partners? De provincie neemt

met betrekkelijk weinig geld deel in verhouding tot twee andere partijen: de gemeenten en de marktpartij. In het stuk staat dat de provincie er na vijf jaar c.q. maximaal zeven jaar uit wil en dat de gemeente Veghel dan het deel van de provincie wil overnemen. Hoe verhoudt zich dit nu tot het feit dat de provincie een grotere stem in het geheel wil hebben dan de twee andere partijen?

Mevrouw *Van Haaften-Harkema* (GS;CDA): Even voor de goede orde: de gemeente participeert niet in de samenwerkings- en eigendomsverhoudingen in het complex. De gemeente is wel gebruiker en levert op die manier een enorme bijdrage. De een derde inbreng van de provincie leidt ertoe dat je onderling met elkaar een samenwerkingsovereenkomst kunt maken. Daarover moeten wij de onderhandelingen nog voeren. Het is wel een beetje wonderlijk wat wij hier nu doen. De boodschap van de Staten is volstrekt helder. Ik heb net tegen de heer *Kouthoofd* gezegd dat wij graag willen inbrengen dat in de samenwerkingsovereenkomst wordt vastgelegd dat over grote investeringen niet kan worden beslist met de helft plus één van de stemmen maar met driekwart van de stemmen. Omdat wij niet weten welke andere partijen in de toekomst nog aanschuiven en ook gaan participeren, lijkt ons dat een goede manier om het provinciale belang met andere partijen te kunnen delen. Je moet elkaar echt overtuigen om driekwart voorstemmers te krijgen. Ik zeg tegen de heer *Kerkhoff* dat wij wel kunnen proberen om alles aan de voorkant te regelen, maar als wij over vijf jaar geen participant meer zijn in deze samenwerking heeft de provincie de gebruikelijk instrumenten om iets te vinden van het detailhandelsbeleid van de gemeente Veghel. De gemeente gaat hier over.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Ik neem aan dat de samenwerkingsovereenkomst straks bij ons terugkomt.

Mevrouw *Van Haaften-Harkema* (GS;CDA): Ik weet niet in hoeverre de Staten een volgende stap wil bestuderen en bespreken. U kunt ervan uitgaan dat wij binnen de kaders die de Staten vandaag

stellen inclusief de bespreking die wij nu hebben en de accenten die zij aanbrengen, aan de slag zijn. Het college doet dat op net zo'n zakelijke manier als de andere partners om ervoor te zorgen dat die overeenkomsten lean and mean worden gesloten.

De heer *Kouthoofd* (VVD): Ik wil even aanhaken op de opmerking van de gedeputeerde over wat er gebeurt als de provincie over vijf jaar eruit stapt. Er is wel degelijk een manier om dan de provinciale belangen te blijven borgen, bijvoorbeeld door in de samenwerkingsovereenkomst tussen de initiatiefpartners meteen al een kettingbeding op te nemen dat afspraken ook in de toekomst door vervolgpacten moeten worden bedongen. Die mogelijkheid bestaat.

Mevrouw *Van Haften-Harkema* (GS;CDA): Wil de heer Kouthoofd voor de rest van deze eeuw vastleggen wat daar wel en niet mag?

De heer *Kouthoofd* (VVD): Daarvoor bestaan allerlei mogelijkheden. Ik ben geen jurist, anderen in mijn partij zijn dat wel. Bij de provincie zijn ook veel juristen. Er zijn absoluut mogelijkheden om de provinciale belangen in dezen te borgen.

De *voorzitter*: De argumenten lijken mij wel gewisseld. De gedeputeerde gaat verder met haar betoog.

Mevrouw *Van Haften-Harkema* (GS;CDA): Ik kijk even of ik over kan stappen naar het voorstel inzake het Moederhuis Franciscanessen in Dongen.

De heer *Kerkhoff* (PVV): Ik heb nog een belangrijke vraag gesteld over de bedragen van €7,7 mln. en €6,5 mln.

Mevrouw *Van Haften-Harkema* (GS;CDA): De bedragen die in het besluit zijn genoemd, tellen op tot €7,7 mln. Uit de bedragen in het overzicht dat veel meer over de uitvoering gaat, blijkt dat er €6,5 mln. wordt geïnvesteerd in de verschillende onderdelen van het CHV-complex en dat er €1,2 mln. bij wordt opgeteld vanwege de risico- en de

rentelasten die wij moeten doorberekenen. Daarin zit het verschil.

De heer *Kerkhoff* (PVV): Dan moet men niet in de stukken zetten: maximaal €6,5 mln.

Mevrouw *Van Haften-Harkema* (GS;CDA): Wij investeren maximaal €6,5 mln.. Doordat er afspraken zijn over het bijstellen van een risico-opslag en de rentekosten komen wij totaal op €7,7 mln. en dat staat ook duidelijk in de stukken.

De heer *Brenninkmeijer* (CDA): Voorzitter! Wellicht dat het iets met dyslexie te maken heeft, maar er staat in de stukken dat wij €5,6 mln. investeren en dat er een opslag is van €2,1 mln. bestaande uit onrendabele investeringen en renteopslag van 20%. Dat telt op tot €7,7 mln. Dus niet €6,5 mln. maar €5,6 mln. plus €2,1 mln. Dat maakt samen €7,7 mln.

Mevrouw *Van Haften-Harkema* (GS;CDA): Voor de duidelijkheid herhaal ik dat de getallen die staan in het besluit dat u straks gaat nemen, de juiste getallen zijn.

Ook in de commissie is lovend gesproken over het Moederhuis Franciscanessen in Dongen. Iedereen ziet deze investering voor zich. Partners zijn al met elkaar aan het werk. Het geeft een goed gevoel om hier als provincie een duwtje te geven om dingen mogelijk te maken.

De vragen gingen o.a. over de brief van de woningcorporatie. Die brief hebben wij eergisteren ontvangen. Het is een korte brief. Ik lees één zin voor. "Hierbij bevestigen wij dat tussen WSG en de congregatie de afspraak is gemaakt dat WSG afstand zal doen van haar voorkeursrecht van koop op het moederhuis." Ik lees dit expres voor want dan ligt het vast en hebt u allemaal tegelijk kennis kunnen nemen van deze informatie die hier eergisteren binnen kwam.

De heer *Kerkhoff* (PVV): Ik heb die tekst in concept gezien. Ik heb toen geadviseerd ook de kadastrale beschrijving daarin op te nemen. Dan heb je nooit een misverstand. Moederhuis is een leuk woord, maar daarmee kun je alle kanten op want het

terrein is heel groot en er staan nog allerlei andere dingen. Daarom heb ik gezegd neem de kadastrale beschrijving op. Ik heb de indruk dat die er niet in staat.

Mevrouw *Van Haaften-Harkema* (GS;CDA): Voorzitter! Ik vind dit zo gedetailleerd. Veel van de vragen uit de eerste termijn van de heer Kerkhoff vallen onder de categorie technische vragen. De antwoorden staan gewoon in de stukken. Zijn vragen gaan over de rendementen, over de afspraken met Mariaoord etc. Het is naar mijn idee volstrekt duidelijk.

De heer *Kerkhoff* (PVV): Nogmaals, er wordt tussen het moederhuis en WSG een overeenkomst gemaakt. WSG heeft geen enkele boodschap aan welke stukken wij hier produceren. Die interesseren haar helemaal niet. Zij hebben een koopoptie. Die moet ervan af. Dat hebben wij duidelijk afgesproken.

Mevrouw *Van Haaften-Harkema* (GS;CDA): Dat staat ook zwart op wit. Ik heb het u net voorgelezen, mijnheer Kerkhoff.

De heer *Kerkhoff* (PVV): Ik heb de moederoverste geadviseerd om de kadastrale beschrijving daarin op te nemen, dan ontstaat er nooit een misverstand. Nogmaals, je weet nooit wat er in de toekomst met WSG gebeurt.

De *voorzitter*: Waarvan akte! De gedeputeerde vervolgt haar betoog.

Mevrouw *Van Haaften-Harkema* (GS;CDA): Voorzitter! Volgens mij heb ik de meeste vragen over Dongen beantwoord. Ik wil het hierbij laten.

De *voorzitter*: Gedeputeerde De Boer beantwoordt nog de vraag van de heer Van Liempd.

De heer *De Boer* (GS;VVD): Voorzitter! De meeste vragen van de heer Van Liempd zijn ondertussen beantwoord door mevrouw Van Haaften. Mevrouw Van Haaften heeft al gezegd dat wij spreken over twee entiteiten: over een vastgoed

NV en over een corporatie van gebruikers. In de laatste zit de provincie niet, in de eerste wel. Mevrouw Van Haaften heeft al gezegd dat wij daar duidelijke afspraken hebben over meer- en minderheden. Onze participatie is een derde. Dat betekent dat er voor grote besluiten unanimiteit moet zijn. Als het gaat over zaken die de provincie aangaan, bijvoorbeeld aanbestedingsbeleid, betekent dit dat wij daarin volgens ons beleid verantwoording kunnen nemen omdat wij partner zijn in die vastgoed NV. Dat geeft duidelijkheid aan de partners. Dat geeft ook afstand naar de corporatie van gebruikers. De provincie vindt dat zij daar niet in moet gaan zitten, dat is niet haar taakstelling. Wij willen dat echter wel mogelijk maken. Dat doen wij via de vastgoed NV om de corporatie op die manier te laten functioneren. Ik denk dat ik hiermee in aanvulling op mevrouw Van Haaften het totaalbeeld heb geschilderd dat de heer Van Liempd tijdens de commissievergadering aan de orde heeft gesteld.

De *voorzitter*: Ik kijk even rond of er nog behoefte is aan een tweede termijn. Als dat niet het geval is, gaan wij over tot besluitvorming. Indien dat wel het geval, stel ik voor te schorsen. Ik zie dat de heer Hageman als enige een tweede termijn vraagt. Ik stel voor hem het woord te geven, de tweede termijn af te ronden en nog voor de lunchpauze tot besluitvorming te komen. Dat lijkt mij wel zo efficiënt.

De heer *Hageman* (D66): Voorzitter! Wij willen graag terugkomen op het aspect staatssteun. Wij hebben hier een verschil van inzicht en inschatting met de gedeputeerde. Er is in opdracht van de gemeente Veghel een onderzoek gedaan naar dit punt. Ik wil even melden dat het saillant is dat in het raadsvoorstel overwegingen over financiële risico's en staatssteun hebben geleid tot de situatie dat de gemeente juist niet wil participeren in de gebiedsonderneming, iets dat de provincie juist wel doet. In het rapport over het onderzoek naar staatssteun wordt duidelijk gesteld dat er sprake is van staatssteun. Er is alleen een uitzondering goedgekeurd voor zaken die te maken hebben met monumenten. Kort gezegd, de steun kan worden

verleend aan de eigenaren van de in aanmerking komende monumenten en alleen de extra kosten voor instandhouding en herstel van het monumentale gebouw komen voor vergoeding in aanmerking. Dat zijn kosten die betrekking hebben op werkzaamheden die uit technisch oogpunt noodzakelijk zijn voor de instandhouding van het monument.

Zoals al eerder gezegd, de verstrekte € zes ton voor de graansilo viel onder deze regeling. Wij zijn niet per definitie vies van risico's en kunnen daarom ook onze goedkeuring geven aan de investering in de ontwikkeling van de foodexperience; een functie die vrij direct is terug te voeren op instandhouding van de gebouwen en van het gebruik van het complex. Met het geven van geld voor het openbaar gebied dat waarschijnlijk een gemeentelijke taak is, worden naar ons idee grenzen overschreden. Daarom dienen wij een amendement in dat beoogt dit specifieke onderdeel uit de besluitvorming te halen.

De *voorzitter*: Door het lid Hageman wordt het volgende amendement voorgesteld:

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 25 januari 2013, behandelend het voorstel Investerings in voormalig CHV-complex te Veghel vanuit programma Grote Erfgoedcomplexen, constaterende dat:

- *de provincie van plan is te participeren in het vastgoedontwikkelingsproject van Bouwbedrijf Van de Ven;*
- *de provinciale inzet zowel het ontwikkelen van een foodexperience als ook het mede herinrichten van de openbare ruimte betreft,*

overwegende dat:

- *deelname van overheden in dit soort trajecten onderworpen is aan Europese regels over staatssteun;*
- *ontheffingen van deze regels slechts gaan over het investeren in de monumentale gebouwen;*
- *de openbare ruimte geen onderdeel uitmaakt van een monument;*
- *er tot dit moment niet voor gekozen is om de grenzen van toegelaten staatssteun via een zogenaamde prenotificatieprocedure te toetsen;*

- *hiermee dus een significant risico wordt gelopen;*
- *investerings in de openbare ruimte een gemeentetaak is en geen provinciaal belang kent;*
- *het daarom niet voor de hand ligt dat de provincie €1,1 mln. investeert in het openbaar gebied,*

besluiten:

de tekst van het derde gedachtestreepje te veranderen in:

- *In te stemmen met het voornemen van GS om €1 mln. uit het Investeringskrediet Erfgoedcomplexen in te zetten ter dekking van de rentelasten op de provinciale participatie en als risico-opslag."*

De *voorzitter*: Dit amendement maakt onderwerp uit van beraadslaging en krijgt nr. A7.

De heer *De Boer* (GS;VVD): Voorzitter! Ik wil kort reageren op de vraag van de heer Hageman over de openbare ruimte waarvoor volgens hem de gemeente verantwoordelijk zou moeten zijn. De heer Kap heeft die vraag ook gesteld.

Het CHV-terrein en alle gronden daaromheen vormen een ruimte op een private ondergrond waar het publiek openbaar op kan. Er staat geen hek omheen, het wordt niet onttrokken aan de openbare toegankelijkheid, het is een ruimte waar het publiek kan komen, maar de ondergrond is in de constructie opgenomen op de wijze zoals door mevrouw Van Haaften en mij zo-even is verteld. Dat betekent dat je in die ruimte investeert volgens de principes uit het budget van mevrouw Van Haaften. Er wordt gekeken of de investering revolverend gemaakt kan worden, maar dat is een technisch aspect. Je moet die ruimte aantrekkelijk houden om verpaupering van de gebouwen te voorkomen omdat zij onvoldoende of helemaal niet toegankelijk zijn of onvoldoende aantrekkelijk zijn voor mensen om daar te verblijven. Als er bijvoorbeeld onvoldoende verlichting is, dient die te worden aangebracht om de sociale veiligheid te waarborgen. Daar gaat het om. Het is ruimte op een private ondergrond en die ruimte is openbaar voor het publiek.

De heer *Hageman* (D66): Ik snap het betoog van de gedeputeerde. Uiteindelijk gaat het om een inschatting van risico's. Het is echter een optelsom van een aantal zaken. Het gaat om het provinciaal

belang en om zaken als het deelnemen in een commercieel project van een ontwikkelaar die zijn businesscase niet rond krijgt en uiteindelijk een aantal acties gaat doen. Bovendien is het niet voor 100% zeker dat de provincie een provinciaal belang heeft bij het aanpakken van het openbaar gebied. Het is absoluut niet zeker en naar ons idee zelfs zeer onwaarschijnlijk dat Brussel bedenkt dat het investeren in openbaar gebied te maken heeft met het in stand houden van monumenten. De optelsom van al deze zaken leidt tot mijn amendement. Kan de gedeputeerde onze redenering volgen en daarin meegaan, of blijft hij zitten op het niveau van de definitie van openbaar gebied?

De heer *De Boer* (GS;VVD): Voorzitter! Ik kan niet met de redenering van de heer Hageman meegaan als hij alle effecten bij elkaar optelt en tot een negatieve conclusie komt. Ik ga naar de basis. Wij vinden dat hier een ontwikkeling plaatsvindt. Wij zijn er met teruglopende rijks-, gemeente- en provinciale middelen uitermate trots op dat er partijen zijn die wensen te participeren in dit proces. Ik vind het wat gemakkelijk om dan te zeggen dat zij hun businesscase niet rond krijgen en dan maar bij ons aankloppen. Ik draai het om. Wij hebben in het Bestuursakkoord afgesproken dat wij de cultuur-historische waarden in Brabant op allerlei fronten willen bewaren. Wij vinden dat dit nu juist een moment om samen die investering te doen.

Nogmaals, onze uitgaven zijn gelegd langs de richtlijnen van de EU. Wij treden niet buiten die regel. Punt. Wij vallen binnen de regels. Dat is getoetst.

Ik heb het amendement nog niet gelezen. Mevrouw Van Haaften of ik komen daar zo meteen op terug.

De heer *Hageman* (D66): In opdracht van de gemeente Veghel is er een onderzoek gedaan. Naar mijn idee is dat het enige onderzoek geweest. Ik heb gevraagd om informatie over staatssteun. Volgens mij staat in dat onderzoek heel duidelijk dat hierbij de kwestie van staatssteun speelt en dat er alleen een uitzondering is als het gaat om

monumentale complexen en om monumenten. Daarvoor is weer een aantal richtlijnen. Volgens mij verschillen de gedeputeerde en ik hierover fundamenteel van mening.

De heer *De Boer* (GS;VVD): De heer Hageman citeert uit het onderzoek van de gemeente. Dat gaat over de vraag in hoeverre gemeentelijke investeringen Europaproof zijn. Wij praten over onze investeringen. Wij werken binnen de regels die wij moeten hanteren voor onze investeringen. Wij hebben daar de maatlat langs gelegd.

De heer *Brenninkmeijer* (CDA): Voorzitter! Ik heb een vraag aan de heer Hageman hierover. Ik snap niet zo goed waarom hij op voorhand het bedrag van €1,1 mln. uit het voorstel wil schrappen. De gedeputeerde geeft aan dat het college net als de heer Hageman vindt dat het gehouden is aan de regels voor staatssteun en daarmee rekening zal houden bij de uitvoering. Waarom wil de heer Hageman dan toch die €1,1 mln. er op voorhand uithalen? Alleen omdat hij op voorhand van mening is dat dit staatssteun is?

De heer *Hageman* (D66): Het gaat niet om wat ik van mening ben. Het gaat om een inschatting die ik gemaakt heb op basis van een aantal documenten. Als er hier documenten zouden zijn over een onderzoek naar staatssteun, had ik die graag gekregen toen ik ernaar heb gevraagd. Dat niet gekregen hebbende, ga ik ervan uit dat het enige onderzoek dat er is het gemeentelijke onderzoek is. Daarin staat dat er sprake is van staatssteun en daarin wordt heel nadrukkelijk een koppeling gelegd met monumentale gebouwen en niet met openbaar gebied. Daarom denk ik dat er sprake van een groot risico.

De heer *Brenninkmeijer* (CDA): Ik vraag mij toch af waarom de heer Hageman dit op voorhand zo aan de Staten wil voorleggen, terwijl het college aangeeft dat niet zo te zien. Hij ziet dat probleem wel en wil daaraan meteen de consequentie verbinden en de Staten vragen om er €1,1 mln. van het budget af te halen omdat de heer Hageman denkt dat dit staatssteun is.

De heer *Hageman* (D66): Ik stel voor om de provinciale bijdrage aan dit project te beperken tot foodexperience. Zoals ook in het stuk staat, heeft dit element een provinciaal belang gekregen. Er staan twee componenten in het stuk: investeren in foodexperience en investeren in openbare ruimte. Alleen foodexperience heeft een provinciale belang. Zet daar geld op en niet op andere aspecten!

De *voorzitter*: Ik stop deze discussie. De argumenten lijken mij voldoende gewisseld.
Mevrouw Van Haaften krijgt de gelegenheid om nog kort op het gewisselde in te gaan en daarna gaan wij over tot besluitvorming.

Mevrouw *Van Haaften-Harkema* (GS;CDA): Voorzitter! Ik wil alleen even reageren op het amendement. Het college ontraadt dit amendement. Met name over het gestelde bij het derde gedachtestreepje is sprake van een verschil van inzicht. Daar staat namelijk dat de openbare ruimte geen onderdeel uitmaakt van het monument. Wij vinden dat dit wel het geval is. Het is onderdeel van dit cultuur-historisch complex. Het gaat om een totaalgebied dat privégebied is maar toegankelijk is voor het publiek. Het is dus onderdeel van het monument. Bij het volgende gedachtestreepje staat dat wij niet bereid zouden zijn de grenzen te toetsen. Dat doen wij continue. Wij zijn continue alert op de regelgeving en wij toetsen daarop. Tot nu toe doen wij dat echter niet via een officiële procedure. Wij zijn continue heel alert op staatssteun maar zien tot nu toe niet het risico dat daar wordt benoemd en hebben daarom ook geen procedure gestart.

De heer *Hageman* (D66): Voorzitter! Het wordt een beetje flauwe discussie. Ik heb gevraagd naar de stukken en die krijg ik niet. Ik heb verwezen naar het onderzoek van de gemeente dat ik wel heb gekregen en waarin staat dat er sprake is van staatssteun. Als wij nu blijven steken in opmerkingen als "wij toetsen het altijd" en "volgens ons is het goed" en "het is geen staatssteun" komen wij er niet uit.

De *voorzitter*: Wij gaan nu over tot besluitvorming, allereerst over Statenvoorstel nr. 76/12 inzake het CHV-complex te Veghel en daarna over Statenvoorstel 82/12 over het Moederhuis Franciscanessen te Dongen. Wij beginnen met het amendement dat op het eerste voorstel is ingediend door de fractie van D66.

In stemming komt amendement A7.

De heer *Kouthoofd* (VVD): Tegen.

De heer *Breninkmeijer* (CDA): Tegen.

Mevrouw *Roozen* (SP): Tegen.

De heer *Kerkhoff* (PVV): Tegen.

De heer *Van Liempd* (PvdA): Tegen.

De heer *Hageman* (D66): Voor.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Tegen.

De heer *Mondriaan* (50PLUS): Tegen.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van D66, PvdD en OSN voor dit amendement hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat het is verworpen.

In stemming komt Statenvoorstel nr 76/12 B.

De heer *Kouthoofd* (VVD): Voor.

Voorzitter. De beantwoording van onze vragen is op dit moment voor ons voldoende. Wij vragen het college echter wel om onze zorgen over de invulling van de foodexperience mee te nemen in de verdere uitwerking.

De heer *Breninkmeijer* (CDA): Voor.

Mevrouw *Roozen* (SP): Voor.

De heer *Kerkhoff* (PVV): Voor.
Wij zijn voor met dezelfde stemverklaring als de VVD.

De heer *Van Liempd* (PvdA): Voor.
Voorzitter. De herhaling van de commissiebehandeling en het uitvoerig uitvlooien van allerlei zaken die in de stukken te lezen staan, hebben ons niet van gedachten doen veranderen.

De heer *Hageman* (D66): Tegen.
Het is een mooi project, maar op kleine onderdelen worden grenzen overschreden. Dat is voor ons reden om tegen te stemmen.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Voor.

De heer *Mondriaan* (50PLUS): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.
Voorzitter. Wij vinden het complex wel van goede aard, maar wij hebben grote twijfels bij de investeringen in de openbare ruimte.

De heer *Kap* (OSN): Tegen.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van D66 en OSN tegen dit voorstel hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is aangenomen.

In stemming komt Statenvoorstel nr. 82/12 B.

De heer *Kouthoofd* (VVD): Voor.

De heer *Brenninkmeijer* (CDA): Voor.

Mevrouw *Roozen* (SP): Voor.

De heer *Kerkhoff* (PVV): Voor.
Voorzitter. De rol van de woningstichting moet duidelijk zijn, zodat wij daarmee achteraf geen problemen krijgen.

De heer *Van Liempd* (PvdA): Voor.

De heer *Hageman* (D66): Voor.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Voor.

De heer *Mondriaan* (50PLUS): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat dit voorstel met algemene stemmen is aangenomen.
Mag ik namens u allen de partijen extern en intern die hard aan deze complexe voorstellen hebben gewerkt, daarvoor hartelijk danken?

De vergadering wordt van 13.15 uur tot 14.00 uur geschorst.

De *voorzitter*: Ik meld u dat er door twee opletende leden van onze Staten, mevrouw Klitsie en mevrouw Van der Kammen, een foutje ontdekt is in besluit 86/12 III, namelijk dat in artikel II waar in de laatste zin een D staat, een C van Cornelis moet staan. Met dank voor hun oplettendheid is dat bij deze gecorrigeerd.

Nummer 92/12

Inpassingsplan '150 kV-verbinding Dinteloord-Roosendaal'

Mevrouw *Klitsie* (D66): Voorzitter! Het inpassingsplan '150 kV-verbinding Dinteloord-Roosendaal is voor mij de aanleiding om hier even te memoreren dat wij vorige week op een werkbezoek geweest zijn bij de glastuinbouw in Brabant. Wij hebben daar een bedrijf bezocht op het agrofoodcluster Dinteloord. Ik heb daar gezien dat de synergie tussen glastuinbouw en suikerfabriek die de Staten in de vorige periode en in voorvorige periode gevraagd hebben, daar daadwerkelijk gerealiseerd is. De 150 kV-verbinding maakt daarvan onderdeel uit en is essentieel. Wij zijn voor die verbinding. Wij zien dat GS goed zijn omgegaan met alle bezwaren. Wij vonden het nodig om dat hier even te memoreren.

In stemming komt Statenvoorstel 79/12 B.

Mevrouw *Tsoutsanis-van der Koogh* (VVD): Voor.

De heer *Van Agtmaal* (CDA): Voor.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voor.

De heer *Van Hattem* (PVV): Voor.

De heer *Wagemakers* (PvdA): Voor.

Mevrouw *Klitsie* (D66): Voor.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voor.

De heer *Mondriaan* (50PLUS): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat dit voorstel met algemene stemmen is aangenomen.

Nummer 77/12

Bijdrageverordening Brabant Veiliger 2013-2014

De heer *Kuijken* (CDA): Voorzitter! Ik zie af van mijn spreektijd.

De heer *Van Hattem* (PVV): Voorzitter! In de commissievergadering hebben wij enkele vragen gesteld aan de gedeputeerde over de tarieven voor beloningen die in de verordening aan de orde zijn in de artikelen 8 en 13. Daarop is een reactie gekomen in de Memorie van Antwoord, namelijk dat het toetsingskader van deze tarieven naar behoren en marktconform is. Kan de gedeputeerde misschien nog enigszins verduidelijken wat hij verstaat onder "naar behoren". Ik vind dat een nogal vage en brede interpretatie. Er is wel aanvullend aangegeven dat er standaard uurtarieven gelden zoals jaarlijks vastgesteld en

bekendgemaakt door de verschillende gremia waarop zij betrekking hebben. Ik heb het opgezocht. Het gemiddelde uurtarief bij dergelijke overheidsdiensten is ongeveer €90. Klopt dit en geldt dit ook voor inhuur van derden? Ik wil namelijk graag uitsluiten dat er onevenredig hoge bedragen worden betaald voor inhuur van derden.

De *voorzitter*: De heer Van der Wel heeft zich nog gemeld.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Ik zie af van mijn woordmelding.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Voorzitter! Mijn beantwoording kan heel kort zijn. De uurtarieven moeten inderdaad naar behoren en marktconform zijn. Dat is moeilijk anders te omschrijven tenzij wij hier echt tarieven gaan noemen. Dat strookt niet met het feit dat onze medeoverheden – gemeenten, omgevingsdiensten, veiligheidsregio's – elk jaar hun eigen tarieven vaststellen en die publiek maken. Het zou best €90 per uur kunnen zijn. Ik heb geen idee. Ik heb dat zelf niet uitgerekend. Zij gebruiken dat geld in de meeste gevallen voor kennisbevordering externe veiligheid. Het kan natuurlijk zo zijn dat zij een programma maken waarbij ook derden worden ingehuurd omdat die specifieke deskundigheid niet bij iedereen in huis is. Wij zullen de aanvragen die zij daarvoor indienen, beoordelen op de manier zoals wij dat altijd doen.

In stemming komt Statenvoorstel 77/12 E.

De heer *Wijers* (VVD): Voor.

De heer *Kuijken* (CDA): Voor.

Mevrouw *Van Iersel* (SP): Voor.

De heer *Van Hattem* (PVV): Voor.
Voorzitter. Wij gaan ervan uit dat de gedeputeerde daadwerkelijk kritisch zal kijken naar de genoemde tarieven.

De heer *Leenders* (PvdA): Voor.

Mevrouw *Spierings* (D66): Voor.

Mevrouw *Brunklaus* (GroenLinks): Voor.

De heer *Mondriaan* (50PLUS): Voor.

Voorzitter. Wij stemmen voor met dezelfde stemverklaring als de PVV.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat dit besluit unaniem door uw Staten is aangenomen.

Vragenuurtje

De *voorzitter*: Er staan drie vragen op de agenda. Allereerst vragen van de heer Dol van de fractie van de PVV over uitslatingen van een gedeputeerde over Parma. Op de tweede plaats vragen van de heer Kerkhoff, eveneens van de fractie van de PVV, over handhaving nulpunt wilde zwijnen Leenderbos. Op de derde plaats vragen van de heer Kerkhoff over het verscherpte toezicht en voortzetten van Bibob-onderzoek Reiling te Sterksel. Die vragen kunnen nu eerst worden toegelicht door het lid dat de vragen stelt. Daarna kijken wij of anderen zich daarbij willen voegen.

De heer *Dol* (PVV): Voorzitter! De excursie naar Parma heeft nogal wat stof doen opwaaien en is uitgegroeid tot een ware soap. Na overleg is men tot het inzicht gekomen om de reis naar Parma af te gelasten en de werkbijeenkomst te laten plaatsvinden in Brabant.

Laat ik beginnen met een compliment uit te delen. Gedeputeerde De Boer heeft door het annuleren van de Parmareis en door het kiezen voor Brabant een positief aandeel in de vrijetijdseconomie genomen: het programma van de heer Pauli. Het is een voorbeeld van hoe de Brabantse vrijetijdseconomie kan groeien in omzet en arbeidsplaatsen. Dit soort activiteiten kunnen wij in Brabant gebruiken, vandaar mijn

complimenten.

Wij hebben echter een aantal vragen over hetgeen hieraan voorafgegaan is.

In het persbericht stond dat de reis is geannuleerd om de aandacht niet te veel af te leiden van het onderwerp. Ook heeft de gedeputeerde gezegd dat er een volwaardige programma lag om in Parma te vergaderen en dat terwijl het presidium op 17 december duidelijk heeft gevraagd om een beter aanvullend programma. Op 8 januari zegt gedeputeerde De Boer dat hij nog steeds werkt aan een inhoudelijk programma dat kritische Statenleden verlangen. De gedeputeerde heeft na alle commotie in de media nog diverse keren aangegeven dat de reis toch gewoon door kon gaan. Wat was dan de daadwerkelijk reden om de reis te annuleren? Is de gedeputeerde nog steeds van mening dat het de juiste keuze was om de reis te annuleren, of is dat alleen gedaan vanwege de negatieve publiciteit over dit snoepreisje?

De gedeputeerde zegt dat Brabant in Parma kan leren hoe een streekproduct verkocht moet worden. Welk Brabants streekproduct heeft de gedeputeerde in gedachten: de Udense kersen of de Bossche bollen? Het is maar een idee.

Is de gedeputeerde van mening dat St. Michielsgestel een soortgelijke inspirerende omgeving is waar duurzaam gecommuniceerd kan worden, of wordt deze taal alleen gebezigd om indruk te maken. Is het nu aangeboden programma gelijkwaardig aan het Parma-programma?

Wij hebben ook nog een vraag over het uitnodigingsbeleid. Wordt het uitnodigingsbeleid aangepast nu het in Nederland is? Daarmee zouden de kosten weer omhoog kunnen gaan en dat willen wij eigenlijk niet.

In eerste instantie was het argument om in Parma te vergaderen dat men bang was dat partijen in Nederland eerder zouden afhaken en het programma niet volledig zouden bijwonen. Hoe groot is de kans dat de uitgenodigde partijen de driedaagse sessie niet volledig zullen bijwonen? Zou dit geen teken kunnen zijn dat het programma misschien niet interessant genoeg is?

Is de gedeputeerde bereid om in de toekomst eerst te kijken of er mogelijkheden zijn om dit soort

bijeenkomsten te organiseren in Brabant voordat hij uitwijkt naar het buitenland?

Ik hoop dat de gedeputeerde op deze vragen antwoord kan geven.

De heer *De Boer* (GS;VVD): Voorzitter! Ik begin met afstand te nemen van twee woorden die de heer Dol gebruikt; dat is het woordje soap en het woordje snoepreis. De heer Dol heeft een groot aantal vragen gesteld.

De heer *Dol* (PVV): Wil de gedeputeerde dat ik die woorden toelicht? Ik neem er namelijk geen afstand van.

De *voorzitter*: De heer De Boer nam er afstand van. Dat heeft hij gezegd.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Via u wil ik gedeputeerde De Boer vragen om geen afstand te nemen van de omschrijving soap, omdat er namelijk één hoofdrolspeler was en dat was de heer Dol. Als de heer Dol vindt dat hij de acteur is geweest in een soap, zou ik hem die eer willen gunnen.

(applaus)

De heer *De Boer* (GS;VVD): Voorzitter! Ik ga even naar de feitelijke vragen die de heer Dol heeft gesteld.

Wij hebben de Staten in het presidium (een woord dat vandaag al vaker is gevallen) een indicatief programma aangeboden; een indicatief programma op basis waarvan er een oordeelsvorming heeft plaatsgevonden over wat het college voornemens is. Wat het college voornemens is, hangt sterk samen met wat de Staten bezighoudt, namelijk een zeer brede en zorgvuldige besluitvorming rondom een dossier dat alle Brabanders bezighoudt. In dat licht hebben wij een model gevolgd dat de Staten nadrukkelijk hebben benoemd, het zogenaamde BOB-model. Wij merkten nadrukkelijk dat over dat model nog een maatschappelijke discussie moest plaatsvinden. Die signalen kwamen van her en der en die hebben ook de Staten bereikt. Daarom hebben wij

als college gezegd dat wij toch nog een keer die verdiepingsslag willen maken voordat wij uiteindelijk hier met beleidsvormende zaken komen om daarover met de Staten te discussiëren. Dat heeft ons ertoe gebracht om een werkconferentie te houden. De daadwerkelijke reden om deze niet in Parma te houden, heeft alles te maken met het rendement dat wij beoogden met deze werkconferentie. Het rendement van zo'n werkconferentie werd echter overschaduwed door de commotie die is ontstaan en waarvan niemand begreep waarom die is ontstaan. Ik zeg dit zo omdat ik dit meen. Wij begrijpen niet waarom een en ander op deze wijze is opgeblazen. Voor mij was het in ieder geval een reden om aan het college voor te stellen deze reis op deze manier niet te maken. Het college is daarmee akkoord gegaan. De samenleving vraagt namelijk van ons allemaal heldere antwoorden en discussiestukken waaruit beleidslijnen voortvloeien. Dat was het hoofddoel en dat kan nooit overschaduwed worden door het woord Parma.

De heer *Dol* (PVV): De gedeputeerde gebruikt erg veel woorden. Ik ga nog even terug, want ergens klopt die redenering niet. De gedeputeerde zegt dat het de commotie niet waard was. Hij is het toch wel met mij eens dat de publieke opinie duidelijk was. De heer Heijmans kan dan wel zeggen dat het door mij gespeeld is, dat ik de acteur was in deze soap, maar zo voel ik het niet. Ik zie ook dat de landelijke media dit opgepakt hebben. Zij hebben de term snoepreisje gebruikt. Ik stond toen niet in het middelpunt en vandaag ook niet. Nee, het college heeft door deze beslissingen te nemen de keuze gemaakt om een snoepreisje te maken naar Parma. Het waren niet mijn woorden.

De heer *De Boer* (GS;VVD): Ik zal nu niet aan waarheidsvinding doen, mijnheer Dol, maar ik wil heel graag nagaan wie als eerste dit woord heeft gebruikt in de communicatie naar buiten. Ik in ieder geval niet!

De overwegingen waren heel zuiver volgens de lijnen die ik heb geschilderd. De heer Dol kan daarover van mening verschillen, maar nogmaals

er zijn gedachten ontwikkeld, formuleringen gebruikt en lijnen uitgetekend op basis van het indicatieve programma. Ik had het prettiger gevonden om mij te kunnen verdedigen aan de hand van het programma. Die discussiemomenten zijn het college echter onthouden. Er werd een standpunt ingenomen op basis van een indicatief programma.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voorzitter! Ik wil graag iedereen hier helpen met wat waarheidsvinding. De term "snoepreisje" is in dit verband voor het eerst gebruikt door de fractie van de PVV in haar Statenvragen hierover.

De heer *De Boer* (GS;VVD): De ene en de andere locatie zijn natuurlijk anders. Er is geen sprake meer van gelijkwaardigheid, maar de ene is niet minder waard dan de andere. Zoals ik al eerder heb aangegeven, was het de bedoeling om in Parma te spreken over wat ons geweldig bezighoudt in de discussie over de megastallen, over de commissie Van Doorn en alle andere dossiers die hier hebben voorgelegd en waarover de Staten vragen hebben gesteld en meningen hebben gegeven. Die discussie willen wij primair met elkaar voeren. Van Doorn heeft verschillende malen gezegd dat een ketenbenadering de oplossing is om uiteindelijk goed vlees te kunnen bieden aan de consument, de volksgezondheid te waarborgen en de ondernemer een eerlijk prijs te geven zodat hij kan innoveren. Die ketenbenadering zou nadrukkelijk in die locatie aan de orde zijn gekomen. Het gaat het college niet specifiek om een streekproduct, het gaat hier over het fenomeen dat die regio sterk geweest is in het zodanig vermarkten van haar producten dat dit welvaart en zekerheid heeft gebracht in de regio. Die component zal dus nu op afstand moeten worden bekeken en het accent zal nu liggen op wat ik zojuist gezegd heb. Dat laat onverlet dat wij en de regio rondom Parma nog steeds met zeer grote belangstelling naar elkaar kijken. Wij hadden ook contacten met de universiteit, met het ministerie van Buitenlandse Zaken en met onze ambassade aldaar om met elkaar afspraken te maken en om samenwerkingsverbanden te zoeken op terreinen

waarin die regio sterk is en op terreinen waarin wij sterk zijn. Die verbindingen waren ook onderdeel van de agenda.

De heer Dol heeft ook een vraag gesteld over het uitnodigingenbeleid. Het uitnodigingenbeleid is nog steeds hetzelfde. Wij hebben partijen die zich hebben aangemeld, gevraagd of zij nu ook hun bijdrage kunnen leveren in hetgeen wij voorstellen.

De voorzitter: Ik dank de gedeputeerde voor zijn antwoord. De heer Dol heeft de gelegenheid om formeel vanaf het kathedraal te reageren.

De heer *Dol* (PVV): Ik kan dat ook wel even vanaf mijn plaats doen.

De voorzitter: Dit is uw tweede termijn?

De heer *Dol* (PVV): Ja, voorzitter, want ik heb nog steeds geen duidelijk antwoord gekregen op mijn vraag over het persbericht. Daarin stond namelijk dat wij naar een inspirerende omgeving moesten en dat men bang was dat als wij het ergens anders zouden houden partijen weg zouden lopen. Ik heb gevraagd hoe groot de kans is dat partijen de driedaagse sessie niet vol maken nu het hier in Brabant gehouden wordt. De mensen bij elkaar houden, was duidelijk een overweging om naar Parma te gaan.

De heer *De Boer* (GS;VVD): Het antwoord op die vraag zal ik de heer Dol kunnen geven op 8 februari.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voorzitter! Ik heb een vraag aan de heer Dol. Kan hij mij misschien uitleggen hoe het komt dat hij nu zo kritisch is, waarom hij schriftelijke vragen heeft gesteld waarin hij zich uitsprak tegen de gang naar Parma, terwijl zijn collega, de heer Van Hattem, in het presidium heeft voorgestemd?

De heer *Van Hattem* (PVV): Voorzitter! Ik laat mij deze aantijging niet aanleunen. Ik heb nergens voorgestemd, ik heb destijds alleen gezegd dat wij niet voor dit reisje zijn, dat het voorliggende programma flinterdun was, dat er sowieso een

ander programma moest komen omdat wat er lag helemaal nergens op sloeg. Dat was het punt. Mevrouw Slegers maakt hier zelf van dat wij dit als voorwaarde hebben gesteld om alsnog mee te gaan, maar dat is nooit zo gezegd.

Mevrouw *Slegers* (SP): Ik heb heel veel informatiebronnen die het tegendeel beweren.

De *voorzitter*: Ik stop deze discussie en verwijs naar de vastgestelde notulen van het presidium.

De heer *Van Hattem* (PVV): Die zijn daar niet duidelijk over. Dat is misschien het manco van het presidium.

De *voorzitter*: Dit debat is nu beëindigd. Ik kijk even rond of iemand anders hierover nog het woord wil voeren en constateer dat dit niet het geval. Wij gaan over naar de volgende vraag. Ik geef het woord aan de heer Kerkhoff van de fractie van de PVV. Ik vraag hem zijn vraag te stellen en kort nader toe te lichten.

De heer *Kerkhoff* (PVV): Voorzitter! U weet dat de wilde zwijnen mij na aan het hart liggen. Onlangs heb ik nog een stukje zwijn gegeten en dat smaakte heel erg goed.

In mei 2012 hebben de Staten een motie aangenomen waarmee GS werd opgeroepen om de zwijnenpopulatie in het Leenderbos terug te dringen en de nulloptie te handhaven. Wij hebben inmiddels regelmatig contact met ZLTO (Zuidelijke Land en Tuinbouw Organisatie). Uit recente informatie blijkt dat sinds augustus 2012 ondanks herhaaldelijk overleg tussen de verschillende partijen waaronder Flora- en Faunabeheer en de provincie, niets meer is vernomen over een plan van aanpak voor de handhaving van deze nulloptie. Partijen en belanghebbenden hebben de indruk dat de provincie het wilde zwijndossier niet serieus neemt.

Wanneer komt dat plan van aanpak om de overlast van wilde zwijnen in het Leenderbos te bestrijden? Wanneer wordt de al 16 maanden geleden door de FBE (Faunabeheereenheid)

gevraagde ontheffing verleend om alle binnen de wet toegestane middelen in te zetten om de zwijnenpopulatie daadwerkelijk op nul te krijgen? Zal ik meteen doorgaan met mijn vraag over het volgende onderwerp, voorzitter?

De *voorzitter*: U mag één vraag stellen. Als die meerledig is, sta ik dat toe.

De heer *Kerkhoff* (PVV): Ik heb mijn vraag gesteld, voorzitter.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Voorzitter! Ik kan kort zijn. De provincie jaagt niet en maakt ook geen plannen over hoe er gejaagd moet worden. Dat doet de FBE. Er komt vanuit de provincie dus geen plan van aanpak, dat komt wel vanuit de FBE. De FBE heeft daarover inmiddels contact opgenomen met hun collega's op de Veluwe. Er wordt binnenkort met hen gesproken om te kijken hoe de FBE een plan van aanpak kan maken om de nulstand te handhaven. De FBE heeft expliciet aangegeven op dit moment geen enkele behoefte te hebben aan verdere ontheffingen van hun jachtmethoden.

De heer *Kerkhoff* (PVV): Is de ontheffingsaanvraag die zij 16 maanden geleden hebben gedaan, inmiddels ingetrokken? Ik heb andere informatie.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Die is niet ingetrokken. Die is onderwerp van onderzoek omdat wij in opdracht van uw Staten ontheffingen toestaan die vallen binnen de wet. Er is discussie of de aangevraagde methode binnen de wet valt. Er is een eerste onderzoek gedaan maar er is nog steeds onduidelijkheid over. Er wordt nog verder onderzoek gedaan. Inmiddels heeft de FBE aangegeven geen behoefte te hebben aan verdere uitbreiding van hun ontheffingen omdat zij samen met hun collega's op de Veluwe een nieuw beleid aan het ontwikkelen zijn en daar wachten wij op.

De heer *Kerkhoff* (PVV): Hoe lang wachten wij?

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Totdat zij met een aanvraag komen voor een ontheffing. Als iemand

een aanvraag doet voor een ontheffing, wordt die wel of niet door de provincie verleend, maar de provincie maakt geen jachtplannen.

De heer *Kerkhoff* (PVV): Nogmaals, ik heb zwart op wit staan dat die ontheffing zestien maanden geleden is aangevraagd.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Ik blijf mijzelf niet herhalen, voorzitter.

De heer *Kerkhoff* (PVV): Ik zal het navragen.

De *voorzitter*: Ik stel vast dat er geen andere leden die hierover het woord willen voeren. Dan is de tweede vraag van het vragenuurtje hiermee behandeld en gaan wij nu over naar de derde vraag. Die is eveneens van de heer Kerkhoff van de fractie van de PVV en betreft verscherpt toezicht en voortzetten Bibob-onderzoek Reiling Sterksel.

De heer *Kerkhoff* (PVV): Voorzitter! Op 11 januari heeft er een hoorzitting plaatsgevonden. Toen dacht ik en velen met mij dat wij de casus Reiling hebben kunnen afsluiten. Te meer omdat de gedeputeerde heel terecht zei dat er geen problemen meer te verwachten zijn en GS in feite een punt zetten achter deze affaire. Op 19 januari verschijnt er echter een bericht in het ED met de kop "Provincie vindt afvalverwerker Reiling nog steeds verdacht." Vandaar mijn vraag of er nog steeds een onderzoek loopt naar Reiling? Wat houdt dat in? Is er een verzaamd handhavingstraject omdat het immers allemaal met elkaar samenhangt? Wat is daarvan waar? Is er ook nog een strafrechtelijke procedure aan de gang?

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Voorzitter! Wij doen geen strafrechtelijke onderzoeken. Dat doet het OM. Ik heb geen idee wat het OM aan het doen is.

Het bericht dat Reiling nog altijd onder verscherpt toezicht staat, klopt inderdaad. Dat betekent dat wij minstens één keer per maand onaangekondigd inspecties uitvoeren bij dat bedrijf.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de heer Kerkhoff geen behoefte heeft hierop in te gaan. Dat geldt ook voor de andere Statenleden. De behandeling van de derde vraag is hiermee afgerond.

Moties vreemd aan de orde van de dag

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Ik wil een ordevoorstel doen en de PVV vragen of wij onze motie vreemd aan de orde van de dag als eerste mogen inbrengen. Ik heb namelijk een afspraak en ben bang dat wij niet meer gehoord kunnen worden als onze motie als laatste behandeld wordt.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Wij hebben ook allemaal afspraken. Ik zou de volgorde maar gewoon aanhouden.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Ik vraag het aan de PVV. Ik neem aan dat de indieners daarover gaan.

De *voorzitter*: Het grappige is dat u het aan mij moet vragen want ik ga over de orde. Ik wil best een ordevoorstel doen en in stemming brengen over de vraag of uw verzoek door de vergadering kan worden gehonoreerd. Ik kijk even rond. Er kunnen natuurlijk redenen van dringende aard zijn waarom iemand wat eerder weg moet. Daar kunnen wij best een keer rekening mee houden. Vindt u het goed dat ik even zo vraag, mijnheer Van der Wel? Het gaat dan over de plaats in de rangorde van uw motie. U vraagt om die motie naar voren te halen. De VVD?

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Ik begrijp dat de Partij voor de Dieren niet geïnteresseerd is in de moties van de PVV, maar goed dat is dan niet anders en dat kan ik mij overigens voorstellen. Ik heb er geen bezwaar tegen.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voorzitter! Wij vinden dat prima en gunnen de heer Van der Wel graag zijn afspraak.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Ik vind het moeilijk omdat veel mensen nog afspraken

hebben. Wij weten dat op vrijdag 25 januari de Statenvergadering plaatsvindt. Het is een kwestie van keuzes maken. Wat weegt het zwaarst? Hoe serieus neem je je taak als volksvertegenwoordiger? Ik stel voor om dit keer de heer Van der Wel tegemoet te komen. Het moet echter wel een uitzondering blijven.

De *voorzitter*: Ik kan mij voorstellen dat hij dringende redenen heeft om dit te vragen.

De heer *Dol* (PVV): Geen probleem, voorzitter.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Geen probleem.

De *voorzitter*: Ik kijk even rond, Is er iemand die bezwaren heeft. Ik constateer dat dit niet het geval en stel voor het verzoek van de heer Van der Wel te honoreren.

De heer *Van den Berg* (PVV): Het betreft motie nr. M3. Ik heb bij mevrouw Dortmans gemeld dat die samen met de PVV wordt ingediend. De motie gaat over de vleermuizen en de windmolens.

De *voorzitter*: Die motie staat als nr. M4 op de lijst en daarover heb ik geen verzoek gekregen van de heer Van der Wel.

Als ik goed ben geïnformeerd, gaat het over motie M5.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Het is inderdaad motie M5.

De *voorzitter*: Ik heb geen verzoek gehoord voor die andere motie. Wij beginnen dan met motie M5 vreemd aan de orde van de dag van de heer Van der Wel over overgangsregeling dierenrechten. U kunt de motie kort toelichten. U hebt daarvoor één minuut, mijnheer Van der Wel.

Motie M5 vreemd aan de orde van de dag

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Wij zijn blij verrast door de mededeling van de staatssecretaris in een brief aan onze Staten dat zij

een knoop gaat doorhakken inzake dierrechten, de rundveehouderij en de melkveehouderij. Ook wij zijn daarover erg bezorgd en dat hebben wij u in een notitie laten weten. Wij willen voorkomen dat de rundveestapel in Brabant nog verder groeit. Op dit moment zijn er ongeveer 600.000 koeien in Brabant. Als wij verder niets doen, steven wij af op een aantal van ruim meer dan één miljoen zonder dat de provincie daaraan verder iets kan doen. Wij zijn dus blij met die insteek van de staatssecretaris. Onze Staten hebben op 7 december 2011 de motie "Genoeg, geen vee erbij" aangenomen. Daarin wordt gesteld dat wij alles in het werk moeten stellen om de veestapel terug te dringen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Voorzitter! Ik wil de heer Van der Wel vragen of hij het zorgvuldig vindt dat wij hierover vandaag besluitvorming plegen? Wij zijn er immers al over aan het praten en besluiten over anderhalve maand. Is het dan niet onhandig om nu door middel van een motie vreemd aan de orde van de dag op een oneigenlijke manier hapsnap een besluit over te nemen, terwijl wij nog zitten te wachten op de staatssecretaris?

De heer *Van der Wel* (PvdD): Ik zou niet van hapsnap willen spreken. De PvdD en verschillende andere partijen kaarten dit punt al twee jaar aan. Wij willen de rundveehouderij een halt toeroepen. Wij vinden het nieuws van de staatssecretaris zo belangrijk dat wij vinden dat PS daarop zouden moeten anticiperen. Zonder het woord van de staatssecretaris en een nieuwe wet hebben wij immers heel weinig middelen om de groei van rundvee en de import van rundvee vanuit andere provincies een halt toe te roepen. De brief van de staatssecretaris biedt wel perspectieven. Als wij recht willen doen aan de motie zullen wij toch een keer moeten besluiten. Ik ben bang dat wij er over anderhalve maand ook niet uitkomen. Daarom stel ik voor nu een overgangsregeling te treffen en te stoppen met meer vee naar Brabant te halen. Wij moeten eerst afwachten wat wij besluiten voordat wij de deur openzetten voor allerlei aanvragen en de veestapel toch doorgroeit.

Mevrouw *Slegers* (SP): Ik snap de redenering van de

heer Van der Wel. Hij zegt dat PS daarover besluiten moeten gaan nemen, maar hij fietst tegelijkertijd over onze eigen besluitvormings-procedure die wij hebben afgesloten. Dat vind ik raar, want anderhalve maand erbij kan best in het kader van de zorgvuldigheid. Wil de heer Van der Wel daarnaast een eind maken aan de rundveehouderij of aan de groei van de rundveehouderij?

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Het gaat over de groei van de rundveehouderij. De voorspellingen zijn duidelijk. Wij zitten nu op 600.000 stuks. Als wij zien hoeveel vergunningen er nog openstaan, zitten wij dadelijk op ruim één miljoen. Wij kunnen die groei nog een halt toeroepen door heel goed te kijken naar de milieuvergunningen en gemeenten te vragen om te kijken naar de bouwvergunningen. Daarom willen wij dat er een overgangsregeling wordt ingesteld. Wij kunnen daarover natuurlijk nog praten, maar wij moeten ergens een start maken. Op de werkconferentie over de veehouderij moeten er echt spijkers met koppen worden geslagen.

De heer *Verhees* (VVD): De heer Van der Wel vraagt met zijn motie aan gemeenten om terughoudend te zijn met het verstrekken van vergunningen? Wil hij dat vergunningen niet meer binnen de wettelijke termijn behandeld worden, of dat de brievenbus dichtgeplakt wordt? Hij spreekt over terughoudend, maar ik kan daar niets van maken.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Ik heb het niet over de vergunningen zelf. Dat staat ook nergens, ik heb het over een overgangsregeling om behoudend vergunningen te verlenen. Hoe die overgangs-regeling er precies moet uitzien, daarover kunnen wij het nog hebben. Ik vind dat GS daarover ook na moeten denken, zeker in het licht van de plannen van de staatssecretaris om de dierenrechten in te perken.

Mevrouw *Knoet-Michels* (PvdA): Ik snap dat de heer Van der Wel wil dat er haast gemaakt wordt. Vindt hij echter ook niet dat wij met elkaar goed

op weg zijn met nieuwe ontwikkelingen? Binnen een maand gaan wij met elkaar spreken over al die integrale afwegingen? Kunnen wij GS en de ambtenaren niet beter daaraan hard laten werken zodat wij een integrale afweging kunnen maken in plaats van tussentijds overgangsregelingen te maken op zo'n korte termijn en op zo'n smalle basis?

De heer *Van der Wel* (PvdD): Ik heb de afgelopen anderhalf jaar ditzelfde betoog gehoord van verschillende fracties. Wij kunnen niets besluiten zonder het hele verhaal in perspectief te zien. Wij zijn het daarmee helemaal niet eens. De pelsdierhouderij heeft niets te maken met de veehouderij, heeft niets te maken met mestvergifters, etc. Als wij op die manier gaan denken, kunnen wij nergens meer een besluit over nemen. Ik vind dat wij ons dit te lang hebben wijsgemaakt. Wij moeten een keer een knoop doorhakken met het een of het ander. Wij zijn stellig van mening dat de brief die de staatssecretaris ons deze week heeft gestuurd echt baanbrekend is. Wij vinden dat de provincie daarop moet inhaken. Het is een kans om het aantal dieren terug te brengen van één miljoen naar 600.000.

De *voorzitter*: Uw punt is helder, mijnheer Van der Wel.

Mevrouw *Knoet-Michels* (PvdA): Ik vraag niet om niet in te grijpen, maar om dat goed en zorgvuldig te doen. Het gaat niet alleen om de runderen maar om het totaalplaatje. Ik vraag de heer Van der Wel of het zinvol is om ons nu bezig te houden met overgangsregelingen als wij over een aantal weken met elkaar over het totaalplaatje spreken.

Mevrouw *Klitsie* (D66): Voorzitter! In aanvulling op wat mevrouw Knoet heeft gezegd en dat ik niet ga herhalen, vraag ik de heer Van der Wel of hij kan toelichten wat hij bedoelt met terughoudend omgaan in relatie tot een betrouwbare overheid?

De heer *Van der Wel* (PvdD): Een betrouwbare overheid wil ook zeggen dat die overheid

betrouwbaar is naar alle partijen. Wij hebben ernstige twijfels over het aantal verstrekte milieuvergunningen bijvoorbeeld op het gebied van natuur. Wij weten allemaal dat daar de normen ver worden overschreden. Dat is gemeten en dat staat ook in de rapportages van Alterra en andere. De wettelijke basis zal ongetwijfeld geen probleem zijn. Het gaat meer om de vraag of bij onze Staten de wil aanwezig is om nu ook iets op papier te gaan zetten. Daar gaat het om.

Mevrouw *Klitsie* (D66): Voor mij is een betrouwbare overheid een overheid die zich houdt aan de regelgeving die op dit moment vigerend is. Terughoudend suggereert een schemergebied dat ik niet zou willen. Verder praat ik graag door in St. Michielsgestel.

De *voorzitter*: Zijn er nog andere fracties die op dit moment het woord over dit onderwerp willen voeren. Ik constateer dat dit niet het geval is. De interrupties bleken afdoende.

De heer *De Boer* (GS;VVD): Voorzitter! Twee opmerkingen in de bijdrage van de heer Van der Wel hebben mij gefraspeerd. Hij zegt dat wij met deze motie gaan anticiperen op de brief van de staatssecretaris. Dat lijkt mij een beetje voorbarig. Hij heeft de brief waarschijnlijk selectief gelezen. Ik heb de brief nog eens zorgvuldig gelezen. In de motie van de heer Van der Wel wordt gesteld dat de staatssecretaris een wetswijziging wil doorvoeren. Dat staat er echter niet. In de brief staat dat zij een wetswijziging gaat voorbereiden. Als de staatssecretaris aan het voorbereiden is, vraag ik mij af waarom wij dan moeten anticiperen in procedurele zin.

Op de tweede plaats was ik erg getroffen door de opmerking van de heer Van der Wel dat wij er toch niet zullen uitkomen. Zo'n instelling legt nogal een hypotheek op onze werkconferentie, als ik zo vrij mag zijn om dat te zeggen. Uw Staten kennend en wetend dat u constructief doet wat voor de Brabanders het beste is – ik heb ook gewezen op het BOB-model – weet ik dat wij hier goed uit zullen komen en met elkaar goed beleid zullen maken. Zoals reeds per interruptie is

opgemerkt, willen wij met elkaar spreken over een totaalpakket.

Ik ontraad de motie sterk. De omgevingsvergunning is niet de bevoegdheid van de provincie maar van de gemeente. Ook bij de bouwvergunning is de gemeente het bevoegd gezag. Als wij hetgeen in de motie gevraagd wordt zouden honoreren, moeten gemeenten hun bestemmingsplannen aanpassen dan wel voorbereidingsbesluiten nemen. Dit even regelen tussen de soep en de aardappels leidt tot heel grote consequenties. Bij de Verordening Ruimte vraagt de heer Van der Wel het college om ervoor te zorgen dat het voor de gemeenten niet iedere keer verandert, wees daar terughoudend mee en vaar geen koers die dan de ene en dan de andere kant uitgaat. Namens het college straal ik graag consequent beleid uit.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voorzitter! Dit onderwerp raakt ons natuurlijk ook zeer. Ik zou de heer Van der Wel willen vragen de motie aan te houden. Volgens mij heeft niemand er belang bij als de motie nu in stemming wordt gebracht en niet wordt aangenomen. Dat zal de discussie op de werkconferentie niet vergemakkelijken. Volgens mij hebben wij allemaal belang bij een zorgvuldige procedure.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Ik begrijp de argumenten van GroenLinks wel, maar het is een motie die in zich al heel curieus is. Hoe kun je een motie die niet deugt aanhouden? Dat begrijp ik niet.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Wat mij betreft mag de motie ook worden ingetrokken. Het is mij om het even.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Dat is wel wat anders.

De *voorzitter*: Er zijn heel wat suggesties gedaan, mijnheer Van der Wel. Als u uw afspraak nog wilt halen, geef dan een snel antwoord.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voorzitter! Ik wil de motie gewoon in stemming brengen.

In stemming komt motie M5.

De heer *Verhees* (VVD): Tegen.

Mevrouw *Aarts-van de Loo* (CDA): Tegen.

Mevrouw *Slegers* (SP): Tegen.

Mevrouw *Kardol* (PVV): Tegen.

Mevrouw *Knoet-Michels* (PvdA): Tegen.

Voorzitter. Wij komen zeker over dit onderwerp te spreken als het de komende weken niet in de integrale benadering terechtkomt.

Mevrouw *Klitsie* (D66): Tegen.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Tegen.

Voorzitter. Wij stemmen tegen met dezelfde stemverklaring als de PvdA.

De heer *Mondriaan* (50PLUS): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Tegen.

Voorzitter. Wij stemmen tegen met dezelfde stemverklaring als de PvdA.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PvdD en 50PLUS voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

Motie M1 vreemd aan de orde van de dag

De *voorzitter*: Deze motie is ingediend door de heer Dol en gaat over de nieuwjaarsreceptie. Ik geef de heer Dol de gelegenheid om de motie toe te lichten en graag in één minuut.

De heer *Dol* (PVV): Dat zal wel lukken, voorzitter. Het is eigenlijk vreemd om een motie in te dienen die volgens de Statenfeiten al is goedgekeurd in 2012. Wij hebben toen een soortgelijke motie ingediend en in de Statenfeiten staat dat die motie

is goedgekeurd. Helaas weten wij allemaal dat die motie vorig jaar is verworpen. Het is een foutje in de administratie. Dat maakt niet uit, wij brengen die motie vandaag weer in stemming. Wij willen het college nogmaals vragen te kijken of er mogelijkheden zijn om een nieuwjaarsreceptie te organiseren die minder geld kost en die open is voor een groter deel van de Brabantse bevolking.

De *voorzitter*: Ik dank de heer Dol. Zijn er andere fracties die over dit onderwerp het woord willen voeren?

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Ik vind het jammer dat de PVV voor deze aanpak kiest. Bij democratie hoort ook dat je besluitvorming pleegt nadat je een open en goede discussie gevoerd hebt. De heer Dol vraagt of het college in een achterkamertje iets gaat bedenken over een receptie en geeft meteen kaders daarvoor mee, namelijk dat de hele Brabantse bevolking erbij betrokken dient te worden en dat het voor minder geld moet. Ik zou het van een veel beter en veel democratischer gehalte vinden getuigen als wij dit zouden bespreken in de commissie Economische Zaken en Bestuur waarbij alles open is: van wij doen geen receptie meer tot wij doen het voor de hele Brabantse bevolking maar dan mag het wat meer kosten; dat wij als Staten zelf daarover op een goede manier een discussie voeren en vervolgens eventueel kaders aan het college geven om uit te werken. Dat lijkt mij een veel betere weg, die recht doet aan de gevoelens die hier in de Staten leven. De heer Dol stelt ons nu voor de keuze en geeft eigenlijk maar één optie mee: het moet voor alle Brabanders en voor minder geld, want anders hoeft het niet.

De heer *Dol* (PVV): Ik vraag de heer Heijmans of hij even goed naar het dictum wil kijken. Daar staat namelijk "en besluiten het college van Gedeputeerde Staten op te dragen om te onderzoeken of er alternatieve mogelijkheden zijn om een voor iedere burger toegankelijke doch goedkopere nieuwjaarsreceptie te organiseren, dan wel te doen besluiten deze in het vervolg niet door te laten gaan." Met andere woorden: wij geven het

college een ruime mogelijkheid om met een goed voorstel te komen.

De heer *Heijmans* (SP): Nee, dat is niet waar. De heer Dol zegt dat voor alle Brabanders moet zijn en wel voor minder dan voor €28.000. Als je een receptie houdt voor een beperkt aantal mensen, lijkt het mij heel moeilijk om voor een lager bedrag een receptie voor heel Brabant te organiseren. Ik denk ook dat het ons als Staten is om daarvoor de kaders te stellen. Als wij dat willen, moeten wij het college ook aangeven of daar eventueel een ruimer budget bijhoort. Dat doet recht aan onze taak als volksvertegenwoordiger en aan degenen die de kaders horen aan te geven.

De heer *Dol* (PVV): Ik ben het met de heer Heijmans eens dat er een ruimer budget bijkomt als de kaders anders gesteld worden. Wij zijn daar uiteraard niet voor. Je hoeft het aantal mensen dat nu uitgenodigd wordt niet per se te vergroten, je kunt ook een andere selectie maken. Er zijn meer wegen die naar Rome leiden.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter. Ik wil hier niet die inhoudelijke discussie voeren. Het zou zo aardig geweest zijn als de PVV misschien op grond van een korte notitie gezamenlijk met ons die discussie had gevoerd in de commissie Bestuur.

De *voorzitter*: De argumenten en punten lijken mij gewisseld.

Ik geef het woord aan gedeputeerde Van Heugten die namens het college de beantwoording zal doen.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Bij afwezigheid van de heer Pauli zal ik deze motie behandelen. Namens het college ontraad ik deze motie met de volgende argumentatie. In de situatie waarin wij de laatste jaren terecht zijn gekomen, is de rol van de provincie vooral verbindend. Op diverse terreinen leggen wij de verbinding tussen maatschappelijke partijen in onze provincie en tussen diverse beleidsvelden in onze provincie. Die verbindende rol, dat ondersteunen van allerlei doelen en opgaven, is een belangrijk onderdeel van

ons takenpakket. De nieuwjaarsreceptie is evenals een aantal andere elementen een van de onderdelen waarop het college en ook de Staten als algemeen bestuur deze rol kunnen vervullen. Wij denken dat wij met de nieuwjaarsreceptie zoals wij die op dit moment organiseren, die doelen maximaal bereiken. Wij zien de uitdaging zoals die in deze motie wordt gesteld, niet als realistisch. Het in dit provinciehuis organiseren van een nieuwjaarsreceptie voor alle Brabanders en voor een kleiner bedrag is volgens ons een niet realistische opgave. Het alternatief om dan maar geen nieuwjaarsreceptie te houden, vinden wij geen goed uitgangspunt. Wij herkennen ons wel in de suggestie van de heer Heijmans. Als er in uw Staten behoefte bestaat om over dit onderwerp verder met het college van gedachten te wisselen, zijn wij daartoe uiteraard graag bereid. Deze motie willen wij echter ontraden.

De heer *Dol* (PVV): Het antwoord van de gedeputeerde en de inbreng van de heer Heijmans gehoord hebbend, denken wij dat het inderdaad verstandig is om deze notitie door te sturen naar de commissie EZB.

De *voorzitter*: Maar die notitie is er zomaar niet. Wat doet u met de motie?

De heer *Dol* (PVV): Wij trekken de motie in, voorzitter, en wij zorgen voor een notitie die wij zullen sturen aan de commissie EZB.

De *voorzitter*: Motie M1 is ingetrokken en maakt geen onderwerp van beraadslaging meer uit.

Motie M2a vreemd aan de orde van de dag

De *voorzitter*: Motie M2 is gewijzigd omdat er een verandering is in ondertekening. Deze motie wordt nu ingediend door de leden mw. Kardol, Van der Wel, mw. Prins-Afman, Mondriaan en Kap. Deze gewijzigde motie maakt onderwerp uit van de beraadslaging en krijgt nr. M2a.

Mevrouw *Kardol* (PVV): Voorzitter! Vorig jaar was

het jaar van de bij, maar ook dit jaar moet onze aandacht uitgaan naar de bijen. De door de Staten unaniem ingediende motie van september is op advies van de gedeputeerde aangehouden in verband met de uitwerking van een notitie. Die uitwerking is echter teleurstellend. Wij danken de Partij van de Dieren voor de vragen die zij daarover gesteld heeft. Het is een summiere uitwerking van de huidige situatie. Men verschuilt zich achter de formulering van de motie om niet meer open hoekjes beschikbaar te stellen en voortvarend bijenkasten te laten plaatsen. Hoe wil de provincie overigens inspelen op de landelijk aangenomen motie die vraagt om bijenkasten op overheidsgebouwen te plaatsen. Subsidie geven aan de BMF (Brabantse Milieufederatie) staat niet gelijk aan een actief provinciaal beleid om aandacht te vragen voor groenbeheer om bijensterfte tegen te gaan. Hopelijk ziet het college deze motie nu als een stimulans om bijen niet als een bijzaak te beschouwen en daadwerkelijk een voorbeeldfunctie te vervullen door een proactieve bijdrage te leveren aan het tegengaan van bijensterfte.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Bij de vorige behandeling van deze motie heb ik de toezegging gedaan dat wij de Staten in lijn met deze motie een notitie zouden sturen over wat wij doen aan actief biodiversiteitsbeheer waaronder bijenbeheer en het onderhoud van onze bermen. Die notitie hebben wij gemaakt. Die is geagendeerd geweest in de commissie en er is geen reactie van Staten gekomen. Het college heeft daarom het idee dat wij een en ander voldoende hebben toegelicht en hebben voldaan aan de wens van de Staten om het bijenbeheer actief te maken. Wij ontraden dan ook deze motie. Als deze wordt aangenomen, krijgen wij een herhaling van zetten en dat lijkt ons niet gewenst.

De *voorzitter*: Is er nog behoefte om hierop in te gaan. Ik stel vast dat de heer Van der Wel dat wel wil.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Ja, voorzitter, ik wil wel.

Wij hebben de reactie van GS gezien. Wij hebben technische vragen over die notitie gesteld omdat wij het meer een terugblik vinden op wat de provincie had gedaan dan dat er sprake was van enige bijsturing van het beleid met betrekking tot het beheer. De motie riep daar immers oorspronkelijk toe op. Daarom willen wij de motie opnieuw indienen.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Ik verbaas mij over deze motie. Wij hebben die motie destijds mee ingediend, maar zijn niet benaderd met de vraag of wij deze motie nu opnieuw willen indienen. Wij staan er echter wel op. Neem mij niet kwalijk, ik begrijp nu dat wij wel benaderd zijn.

De *voorzitter*: Wij horen het rondzoemen. Ik geef nu het woord aan mevrouw Spierings.

Mevrouw *Spierings* (D66): Voorzitter! Voor ons is niet helemaal duidelijk wat er met de motie beoogd wordt. Het college heeft de toezegging gestand gedaan. Uit de notitie blijkt dat de provincie bij bermbeheer sinds lange tijd geen bestrijdingsmiddelen meer gebruikt, dat de mogelijkheid bestaat om bijenkasten te plaatsen op een aantal overhoeken en dat het niet goed is om die op andere plekken te plaatsen omdat die bijen dan juist tegen de auto's aan vliegen en alleen maar doodgaan.

Over de milieueducatie hebben wij het kader van Brabant Uitnodigend Groen een uitgebreide discussie gevoerd. Kunnen de indieners van de motie heel duidelijk aangeven wat zij precies nog verwachten van het college?

De *voorzitter*: Ik ga even iets ordelijker te werk en geef andere fracties de mogelijkheid om zich nog te melden.

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Voorzitter! Er is sprake van een ommissie aan onze kant. De fractie heeft die notitie over het hoofd gezien. Wij gaan die notitie alsnog bekijken. Op dit moment kunnen wij de motie dan ook niet steunen. Wij willen eerst rustig de notitie bekijken.

De *voorzitter*: Als verder niemand nog het woord wil voeren, geef ik mevrouw Kardol of de andere indiener de gelegenheid om kort te reageren op wat er gezegd is.

Mevrouw *Kardol* (PVV): Voorzitter! De motie was drieledig. Twee delen zijn naar onze mening niet beantwoord. Er wordt slecht gekeken naar de huidige situatie en niet naar de toekomst. Ik heb gevraagd hoe het zit met de toekomst en daarbij verwezen naar de landelijke motie die is aangenomen. Voor uw informatie, voorzitter, ik heb aan alle partijen de notitie gemaild.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Ons college had dezelfde vraag als mevrouw Spierings. Wij hebben naar eer en geweten antwoord gegeven op de vragen en daarvoor een notitie geschreven. Wij hebben ook aangegeven waarom in sommige gevallen bijvriendelijk bermbeheer wel mogelijk is, namelijk door het niet gebruiken van bestrijdingsmiddelen en door het toepassen van een bepaalde vegetatie in de bermen. Het plaatsen van bijkasten in de buurt van het verkeer geeft echter averechtse effecten, zoals mevrouw Spierings ook al aangaf. In de motie wordt het college opgeroepen om in zijn algemeenheid aan bijvriendelijk bermbeheer te doen. Meer dan wat wij geschreven hebben, kan ik daarvan niet maken. Ook het actief uitdragen van dit beheer hebben wij zowel in de notitie Brabant Uitnodigend Groen als in onze notitie kenbaar gemaakt. Nogmaals, ook met de toelichting die in tweede instantie gegeven is, kan ons college deze motie alleen maar ontraden.

In stemming komt motie M2a.

Mevrouw *Prins-Afman* (VVD): Tegen.

De heer *Kuijken* (CDA): Tegen.

Mevrouw *Van Iersel* (SP): Tegen.

Mevrouw *Kardol* (PVV): Voor.

Mevrouw *Knoet-Michels* (PvdA): Tegen.

Mevrouw *Spierings* (D66): Tegen.

Voorzitter. De motie geeft niet duidelijk aan wat wordt beoogd. Wij zijn voor allerlei maatregelen voor bijen, maar de opdracht aan het college moet wel duidelijk zijn.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Tegen.

Voorzitter. Wij zijn tegen met dezelfde stemverklaring als D66.

De heer *Mondriaan* (50PLUS): Voor.

De heer *Van der Wel* (PvdD): Voor.

De heer *Kap* (OSN): Voor.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PVV, 50PLUS, PvdD en de OSN voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

Motie M3 vreemd aan de orde van de dag

De *voorzitter*: Motie M3 heeft betrekking op de vleermuizen. De heer Van den Berg van de fractie van de PVV heeft het woord om de motie kort toe te lichten.

De heer *Van den Berg* (PVV): Voorzitter! Mevrouw Spierings sprak zojuist over wervelingen en doodgaan. Daarvan hebben vleermuizen ook last bij windmolens. Hun sonar waarop zij vliegen, wordt verstoord door de turbulentie. Reden genoeg voor de rechtbank van Breda om met uitspraak 12/1420 gepubliceerd op 4 januari 2013 een windpark in de buurt van Heijningen stil te leggen.

Het dictum van de motie is duidelijk genoeg. Om de voorkomen dat wij overtredingen maken, laat staan misdrijven begaan heb ik vanwege de urgentie deze motie vandaag ingediend.

De motie wordt overigens mede ingediend door de Partij voor de Dieren.

De *voorzitter*: Dat is inmiddels gecorrigeerd. Motie M3 wordt mede ingediend door het lid Van der Wel.

De heer *De Boer* (GS;VVD): Voorzitter! Ik ken de aversie van de heer Van den Berg tegen windmolens want ik volg zijn tweets daarover. Ik wil even wijzen op een aantal formele zaken.

De *voorzitter*: De gedeputeerde heeft eigenlijk nog niets gezegd, mijnheer Van den Berg. Wilt u nu al interromperen.

De heer *Van den Berg* (PVV): Ja, voorzitter, want er worden dingen bijgehaald die niet ter zake doen. Mijn mening over windmolens doet niet ter zake. Indien wij vergunningen verstrekken aan nieuwe windmolens voordat de zaken voldoende onderzocht zijn, bestaat de kans dat wij in overtreding zijn of misschien zelfs een misdrijf begaan. Daar gaat het om.

De *voorzitter*: Dat lijkt mij de strekking van uw motie.

De heer *De Boer* (GS;VVD): Voorzitter! Ik ga nu over naar de formele antwoorden. Ik wijs erop dat de Partij voor de Dieren een soortgelijke vraag heeft gesteld. Het college zal zeer binnenkort antwoorden. Het is gebruikelijk dat de Staten die antwoorden afwachten en daarna kijken of er aanleiding is om vragen daarover te stellen.

Ik wil enigszins op die antwoorden vooruitlopen door kort even aan te stippen dat het ministerie van EL&I en met name de Flora- en Faunawet in dezen bevoegd gezag is en niet de provincie. Wij kunnen het verzoek dat in de motie wordt gedaan dan ook niet inwilligen. Om die reden alleen al ontraadt het college deze motie.

De heer *Van den Berg* (PVV): Voorzitter! Ik trek deze motie in en zal haar doorspelen naar Den Haag.

De *voorzitter*: Motie M3 is ingetrokken en maakt geen onderwerp van beraadslaging meer uit.

Motie M4 vreemd aan de orde van de dag

De *voorzitter*: Ik maak de Staten erop attent dat deze motie aan het presidium gericht is. Dat wil zeggen dat daarop niet zal worden gereageerd van de zijde van GS. Ik kan mij ook voorstellen dat wij nu niet een extra presidiumvergadering gaan inlassen tijdens deze vergadering. Gezien het dictum van de motie lijkt het mij dienstig om kennis te nemen van een eerste reactie van de fracties alvorens tot stemming over de motie over te gaan en als de motie wordt aangenomen haar op de agenda van het presidium te zetten.

Mevrouw *Frijters-Klijnen* (PVV): Voorzitter! Minister Plasterk zei het onlangs nog en ik citeer: "In zijn algemeenheid streeft het kabinet naar een sobere overheid die de beste kwaliteit dienstverlening biedt met een zo laag mogelijke inzet van publieke middelen." Onze fractie onderschrijft deze uitspraak. Aangezien Provinciale Staten zelf voor een belangrijk deel budgethouder zijn voor de bestuurskosten die het instituut Provinciale Staten met zich brengt, denken wij dat wij als Provinciale Staten ook goed naar onszelf moeten kijken. Dat brengt ons ertoe om een motie in te dienen, met als titel: versobering bestuurskosten. Graag willen wij het presidium vragen vooronderzoek naar de mogelijkheden te doen en een voorstel aan PS voor te leggen. Wij hebben in de motie geen exacte bedragen of percentages genoemd, maar ik kan u wel zeggen namens de fractie van de PVV, dat wij er alle vertrouwen in hebben dat het presidium ons op dat punt een goed voorstel zal doen toekomen.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Ik ben verbaasd te horen dat mevrouw Frijters zo veel vertrouwen heeft in het presidium, dat vanmorgen nog een achterkamertje was, dat was schimmig was en nu draagt zij het presidium iets op. Ik vind het wonderbaarlijk.

Mevrouw *Frijters-Klijnen* (PVV): Wij vinden dit een taak van het presidium.

De heer *Heijmans* (PVV): Ik vind het wonderbaarlijk dat de PVV een taak die elke individuele fractie heeft om bij een begrotingsbehandeling of bij een voorjaarsnota te komen met bezuinigingsvoorstellen etc., wil overdragen aan het presidium. Ik weet al hoe het gaat, mevrouw *Frijters*. Straks komt er een meerderheidsvoorstel uit het presidium en dan roept uw fractie: Dat is de dictatuur van de meerderheid! Hoe serieus moet ik uw voorstel nemen?

Mevrouw *Frijters-Klijnen* (PVV): Het gaat ook om de kosten van PS. Die kosten blijken niet duidelijk uit de begroting. Het gaat zowel om de interne als om de externe kosten. Wij willen daarover heel graag meer duidelijkheid en kijken waar wij in die kosten kunnen snijden. Snijden in eigen vlees, het goede voorbeeld geven aan de Brabantse burger, dat is het verhaal.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Een paar suggesties: minder lange vergaderingen want dan hoeft er minder lang verwarmd te worden en is er minder ambtelijke ondersteuning nodig en minder schriftelijke vragen. Zo maar een paar suggesties?

Mevrouw *Frijters-Klijnen* (PVV): Ik neem aan dat het presidium zich daarover een oordeel gaat vormen. En wat minder schriftelijke vragen betreft, als er goede stukken liggen en wij duidelijke antwoorden krijgen op onze vragen, hoeven wij die niet dubbel of nog een keer te stellen.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): De PVV stelt talloze dubbele vragen, dus wat dat betreft! Wij verwachten natuurlijk ook een inbreng van de PVV. Ik heb een aantal suggesties gedaan waarmee zeer veel euro's bespaard kunnen worden. Wij hebben al een aantal keren overwogen of wij het college niet eens moeten vragen hoeveel die schriftelijke vragen per partij kosten.

Mevrouw *Frijters-Klijnen* (PVV): Die discussie wil ik nu helemaal niet voeren. Het presidium moet met een voorstel komen. Dat staat in het dictum van de

motie.

De *voorzitter*: Uw voorstel is duidelijk, mevrouw *Frijters*. Wij kunnen blijven interrumpen. Ik wil de fracties in staat stellen om hun reactie te geven en daarna het voorstel in stemming brengen.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Het lijkt mij heel goed dat per fractie wordt aangegeven wat het allemaal kost. Dat lijkt mij prima als mevrouw *Frijters* dat wil.

Wij hebben onlangs de begrotingsbehandeling gehad. Ik kan mij niet herinneren, maar misschien vergis ik mij, dat de PVV toen heeft gesproken over de kosten waarover mevrouw *Frijters* nu spreekt. Wat is de reden dat zij daar nu mee aankomt? Wat het toen geen logisch moment?

Mevrouw *Frijters-Klijnen* (PVV): Het staat ons altijd vrij een motie vreemd aan de orde van de dag in te dienen over de bestuurskosten. Wij vinden het nu ontzettend van belang om eens te kijken of wij kunnen snijden in eigen vlees. Dat kan best op een ander moment dan bij de begroting.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Dat is geen antwoord op mijn vraag. Natuurlijk kan het op een ander moment. Ik vroeg alleen waarom u het toen niet hebt gedaan, mevrouw *Frijters*.

Mevrouw *Frijters-Klijnen* (PVV): Wij kiezen ervoor om het nu te doen.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Voorzitter! Ik ga daar verder maar niet op in. Het is kennelijk de PVV eigen om geen antwoorden te geven. Dat is dan niet anders.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Ik wil mevrouw *Geeraedts* vragen of zij de afgelopen tijd niet onze diverse inbrengen heeft gehoord, waarin wij elke keer de nadruk hebben gelegd op versoering van de bestuurskosten. Wij hebben onlangs nog een voorstel ingebracht om de wachtgeldregeling af te schaffen. Daar was de VVD tegen en nu verwijt mevrouw *Geeraedts* ons dat wij niets doen. Hoe kan dat?

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): U kunt kennelijk niet alleen geen antwoorden geven, maar u kunt ook niet luisteren, mevrouw Van der Kammen. Ik heb niet gezegd dat ik iets aan de PVV verwijt, ik vraag alleen waarom dit punt niet bij de begrotingsbehandeling aan de orde is gesteld. Dat is het enige wat ik vraag.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Volgens mij zijn wij vrij om die zaken in te brengen wanneer wij dat willen.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD) : U volhardt in het niet antwoorden, mevrouw Van der Kammen.

De heer *Heijmans* (SP): Dat is dan de dictatuur van de minderheid.

De *voorzitter*: Ik sluit deze dialoog. Mevrouw Frijters was klaar met haar antwoord. Ik kijk de fracties een voor een aan en vraag of zij een reactie willen geven voordat wij tot stemming over deze motie overgaan.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Voorzitter! Ik heb een vraag aan mevrouw Frijters. Ook het CDA vindt dat wij sober moeten omgaan met overheidsuitgaven. Ik waardeer het ook zeer dat mevrouw Frijters minister Plasterk erkent als een belangrijke autoriteit op dat gebied. Ik ben graag bereid eens te kijken hoe het uitpakt als binnen de griffie inzichtelijk wordt gemaakt aan wie nu eigenlijk ondersteuning wordt verleend, dat dit wordt toegeschreven aan fracties en hoe wij daarop kunnen bezuinigen. Ik wil die gegevens graag in beeld krijgen, ook van de PPV-fractie. Is mevrouw Frijters daartoe bereid?

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Ik denk dat ik in mijn interrupties ons standpunt heb gegeven, namelijk dat het de verantwoordelijkheid is van elke fractie om met bezuinigingsvoorstellen te komen.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Wij kunnen ons aansluiten bij wat door de andere partijen is ingebracht.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voorzitter! Ik constateer dat het CDA het idee van D66 ook onderschrijft. Dus waarom gaan wij dat niet doen?

De *voorzitter*: Ik geef mevrouw Frijters als indiener van de motie de mogelijkheid te reageren op de opmerkingen die gemaakt zijn en de vragen die gesteld zijn. Daarna gaan wij over tot stemming.

Mevrouw *Frijters-Klijnen* (PVV): Het gaat ons om de interne en externe kosten voor PS die niet duidelijk in de begroting zijn opgenomen. Wij willen niet alleen de kosten van de ondersteuning. Wij stellen inderdaad veel Statenvragen. Dat is ons democratisch recht en daarvan zullen wij gebruik blijven maken. Dat heeft hier niets mee te maken.

De heer *Heijmans* (SP): Mevrouw Frijters zegt dat de kosten haar niet duidelijk zijn. Hoe kan zij dan in haar motie tot de conclusie komen dat het minder kan? Dat staat immers in de motie.

Mevrouw *Frijters-Klijnen* (PVV): Nee, ik vraag het presidium te onderzoeken en met een voorstel te komen. Natuurlijk zijn wij van mening dat het wel minder kan. Wij zijn ook voor afschaffen van het wachtgeld. Wij wachten welke voorstellen er komen. Wij moeten kijken wat wij zelf kunnen bezuinigen. Wij moeten een voorbeeld zijn voor de burgers: snijden in eigen vlees.

De heer *Heijmans* (SP): Daar moet u naar kijken, mevrouw Frijters, daar moet ik naar kijken, maar volgens mij moet het presidium daar niet naar kijken.

Mevrouw *Frijters-Klijnen* (PVV): Volgens ons wel.

De heer *Heijmans* (SP): Dan gaat het presidium echt politiek bedrijven en daar was uw fractie toch zo tegen?

Mevrouw *Frijters-Klijnen* (PVV): Er komt een voorstel en daarover beslissen PS. Wij gaan daar altijd nog zelf over.

In stemming komt motie M4.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Tegen.

Voorzitter. Wij willen eerst inzichtelijkheid in de kosten en pas daarna kunnen wij ermee verdergaan, maar niet op basis van deze motie.

Mevrouw *Kerkhof-Mos* (CDA): Tegen.

Voorzitter. Wij sluiten ons aan bij de stemverklaring van de VVD.

De heer *Heijmans* (SP): Tegen.

Voorzitter. Wij zijn zeker niet tegen een sobere overheid en sober omgaan met bestuurskosten, maar wij vinden niet dat het op deze manier moet gebeuren. Fracties kunnen daarvoor zelf aandacht vragen bij de begrotingsbehandeling.

Mevrouw *Frijters-Klijnen* (PVV): Voor.

Mevrouw *Wijnands* (PvdA): Tegen.

Voorzitter. Wij zijn tegen met dezelfde stemverklaring als de VVD.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Tegen.

Voorzitter. Ook wij sluiten ons aan bij de stemverklaring van de VVD.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Tegen.

Voorzitter. Wij zijn tegen met dezelfde stemverklaring als de VVD.

De heer *Mondriaan* (50PLUS): Tegen.

Voorzitter. Al deze moties hebben ertoe geleid dat wij aan het begin van de vergadering gediscussieerd hebben over al die reglementen die veranderd moeten worden en dat stemt mij tot grote treurnis.

De heer *Kap* (OSN): Tegen.

Voorzitter. Wij zijn tegen met dezelfde stemverklaring als de SP.

De *voorzitter*: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de PVV voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

Motie 6a vreemd aan de orde van de

dag

De *voorzitter*: Dan komen wij nu bij de gewijzigde motie M6 die oorspronkelijk als motie M5 is rondgestuurd. Bij de ondertekenaars is het lid Verhees toegevoegd. Deze gewijzigde motie maakt onderwerp van beraadslaging uit en krijgt nr. M6a.

De heer *Van Hattem* (PVV): Voorzitter! Deze motie komt niet uit de lucht vallen. Reeds in september heeft de CDA-fractie al vragen hierover gesteld. Bij de algemene beschouwingen is de problematiek ook door de fractie van de VVD aan de orde gesteld. Vooralsnog zien wij echter geen vooruitgang op dit dossier.

Door een uitspraak van de Raad van State moeten veel ondernemers in de agrarische sector alsnog beschikken over een natuurbeschermingswet-vergunning. Er liggen in het provinciehuis hiervoor zo'n 1000 aanvragen op de plank. Dat kost ontzettend veel ambtelijke capaciteit en daarmee samenhangende kosten en al deze ondernemers kunnen niet vooruit met hun bedrijf. Om aan de vereisten van deze vergunning te voldoen is een goedwerkende salderingsbank voor stikstofdepositie noodzakelijk, waarvan nu door zeer stringente milieuregelgeving geen sprake is. Naar verwachting wordt dit in 2014 op landelijk niveau worden geregeld in de PAS (Programmatistische Aanpak Stikstof). Ter overbrugging van deze termijn is het aan ons als provincie om kritisch naar onze eigen regelgeving te kijken. Met de huidige stilstand schiet immers niemand iets op: boeren kunnen niet vooruit met hun bedrijf en oude stallen kunnen niet vervangen worden door nieuwe moderne stallen. Dit is slecht voor de economie, slecht voor de bouwsector en slecht voor het dierenwelzijn. Dieren zijn immers doorgaans beter af in een nieuwe innovatieve stal dan in een oude stal. Deze motie zorgt niet voor het ontwikkelen van nieuwe initiatieven voor megastallen. Bij toepassing van de saldering is immers alle vigerende regelgeving van toepassing, dus ook het huidige verbod op bouwblokken groter dan 1,5 ha. Daarbij komt dat grootschalige bedrijfsontwikkelingen met een stikstofdepositie

groter dan 50 mol stikstof per hectare niet voor saldering in aanmerking komen, dat er een verdubbelingsverbod geldt en dat er een verplichte toepassing is van best beschikbare technieken. Het gaat vooral om gezinsbedrijven die aan de slag willen.

Door de sector zijn enkele voorstellen aangedragen om de impasse rondom de salderingsbank te doorbreken. Een goed werkende salderingsbank was ook een afspraak met de sector bij de totstandkoming van de verordening stikstof en Natura 2000 om naast het doel van natuurbescherming ook bedrijfsontwikkeling mogelijk te maken.

Mevrouw *Knoet-Michels* (PvdA): Voorzitter! Mijn opmerking ligt in het verlengde van mijn vraag bij de motie van de Partij voor de Dieren die wij daarstraks hebben behandeld. Waarom praten wij daar nu over? Ik zie hier allemaal elementen die te maken hebben met de transitie en het Koersdocument. Daar gaat het immers ook over natuur. Dit er komt heeft effecten op natuur die je niet zomaar kunt wegpoetsen. Is de heer Van Hattem het met mij eens dat dit juist bij de conferentie over de integrale benadering aan bod moet komen en niet nu?

De heer *Van Hattem* (PVV): Natuurlijk kan het daar aan bod komen, maar de besluitvorming naar aanleiding van die conferentie is gepland op 22 maart. De voorlopige planning voor dit dossier is vele maanden later. Het probleem zit nu juist in het gegeven dat in 2014 waarschijnlijk de PAS als oplossing voor deze problematiek. De ondernemers willen echter graag aan de slag en die moeten dus steeds maar wachten en wachten totdat er iets gebeurt. Dan komt het straks een beetje als mosterd na de maaltijd en zitten wij halverwege het jaar voordat er iets geregeld is. Dan is de PAS er bijna en kunnen wij net zo goed niets meer doen. Wij willen dit juist naar voren halen zodat men aan de slag kan.

Mevrouw *Knoet-Michels* (PvdA): Voorzitter! Ik wil zeker niet wachten op de PAS. Wat mij betreft moet er ook snel worden gehandeld. Het gaat mij

om dezelfde integrale benadering als waarover ik daarstraks sprak. Je kunt niet zo maar op een dag zo'n belangrijke beslissing nemen. Dit moet integraal benaderd worden.

De heer *Van Hattem* (PVV): Het is niet zo dat de regelgeving acuut wordt doorgevoerd. Nee, wij vragen een onderzoek naar de haalbaarheid van de voorstellen die door de sector zijn aangedragen.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Ik heb een informatieve vraag aan de heer Van Hattem. Hij spreekt verschillende keren over de sector. Begrijp ik het goed dat hij over deze motie overleg gehad heeft met belanghebbenden? Met welke belanghebbenden heeft hij wel gesproken en met welke niet?

De heer *Van Hattem* (PVV): Ik heb hierover gesproken met de ZLTO. Daar maak ik geen geheim van.

De heer *Heijmans* (SP): Zijn er volgens de heer Van Hattem verder geen belanghebbenden bij dit onderwerp, of vindt hij die niet de moeite waard?

De heer *Van Hattem* (PVV): De ZLTO is de belangrijkste vertegenwoordiger van de ondernemers die in dezen vooruit willen. Daarom vind ik de ZLTO zeer zeker de belangrijkste belanghebbende. Andere initiatiefnemers hebben geen voorstellen voor een oplossing aangedragen.

De heer *Verhees* (VVD): Voorzitter! Als mede-indiener van de motie wil ik erop wijzen dat het gaat over de dagelijkse gang van zaken. De geldende regelgeving is vastgelopen. Er zit zand in de raderen. Wij vragen met deze motie geen verandering van het beleid maar om het gangbare beleid vlot te trekken.

De heer *Van Hattem* (PVV): Voorzitter! Een niet werkende salderingsbank tast het vertrouwensbeginsel van ondernemers en daarmee ook de algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

Mevrouw *Knoet-Michels* (PvdA): Ik twijfel,

voorzitter, over het moment waarop ik een vraag aan GS kan stellen.

De *voorzitter*: U krijgt allemaal de mogelijkheid om te reageren, maar u hebt de neiging om er heel snel bij te zijn. Eigenlijk is het goed om even te wachten. De heer Van Hattem was bezig met de afronding.

De heer *Van Hattem* (PVV): Ik was inderdaad bezig met de afronding, voorzitter, en zet er hiermee een punt achter.

De *voorzitter*: Dan geef ik nu de fracties de gelegenheid om te reageren.

Mevrouw *Aarts-van de Loo* (CDA): Voorzitter! Het gaat ons vooral om de voortgang op dit dossier. De problemen stapelen zich op en wij zouden graag zien dat er een oplossing komt. Vandaar deze motie met het verzoek om zo spoedig mogelijk met voorstellen te komen en die voor te leggen aan de commissie.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Het betreft een onderwerp dat veel belangen in Brabant raakt; niet alleen de economische belangen maar de belangen van natuur en milieu. Het stuit mij dan toch een beetje tegen de borst als de heer Van Hattem de woorden "behoorlijk bestuur" gebruikt en als dan uit het antwoord op mijn vraag met wie hij overleg heeft gehad, blijkt dat dit eenzijdig met ZLTO is geweest, dus slechts met een deel van de belanghebbenden, stelt mij dat teleur.

Als wij verordeningen maken c.q. aanpassen ga ik ervan uit dat wij dat doen in goed overleg, met als uitkomst het liefst een onderhandelingsresultaat tussen verschillende belangengroeperingen en tussen verschillende partijen.

Ik wil het college de volgende vraag stellen. Als wij deze motie vandaag aannemen, in welke mate hinderen wij dan de onderhandelingspositie van het college en in welke mate gaan wij dan zelf op het uitvoeringsniveau zitten?

De heer *Van Hattem* (PVV): De heer Heijmans zegt dat er niet met andere partijen is gesproken. Dit

dossier loopt al een hele tijd. Ook andere partijen die zich hierbij betrokken voelen, hebben ruim de tijd gehad om met initiatieven te komen om uit deze impasse te komen. Dat is naar mijn weten niet gebeurd, alleen de ZLTO heeft een aantal oplossingen aangedragen waarmee wij volgens haar uit deze impasse kunnen komen. Daarbij zijn alle partijen gebaat, want stilstand is achteruitgang.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Als de heer Heijmans de motie goed leest, ziet hij dat zij overleg met andere partijen niet belemmert. Er wordt aangegeven wat het probleem is. Mevrouw Aarts heeft dat ook al gezegd. Voor dat probleem moet een oplossing komen. Je zou in die en die richting kunnen denken. Uiteraard spelen er andere belangen. Al die andere belangen kunnen in het uiteindelijke voorstel worden meegenomen. Die andere belangen komen waarschijnlijk ook aan de orde op de werkconferentie. Het is dus niet eenzijdig, het probleem wordt gesteld. Wij vragen GS dat op te lossen en het staat GS vrij om daarbij ook alle andere partijen te betrekken. Die motie belemmert dat niet.

De heer *Heijmans* (SP): Ik hoor daarover toch graag de mening van het college, mevrouw Geeraedts, want in de motie wordt wel een viertal zaken genoemd. Ik kan mij voorstellen dat als deze motie wordt aangenomen, bepaalde organisaties daarin een ondersteuning zien die gevolgen kan hebben voor het verdere verloop van het proces. Ik hoor dat graag van dit college. Ik vind dat wij het college hier niet voor de voeten moeten lopen. Overigens ben ik het helemaal eens met het standpunt van mevrouw Knoet dat dit past in de besluitvorming van 22 maart.

Mevrouw *Knoet-Michels* (PvdA): Voorzitter! Over de procedure of het inderdaad vreemd aan de orde van de dag is, heb ik al iets gezegd. Ook ik weet dat er kippenboeren zijn die behoorlijk in spanning zitten omdat dit soort dingen niet helemaal helder zijn. Wij moeten dit echter integraal bekijken en ook de natuur erbij betrekken. Niet voor niets hebben wij regels gesteld.

Ik mag toch aannemen dat het onderzoek dat hier wordt gevraagd, onderdeel uitmaakt van de voorbereiding voor de conferentie en de besluitvorming in maart en april?

Als je het met de motie eens bent, betekent dat ook dat je het eens bent met de overwegingen. Daarin staat o.a. dat onze regels strenger zijn dan elders. Ik vind dat wij het ook moeten hebben over de vraag of Brabant een andere ambitie heeft. Het zou best zo kunnen zijn dat die hoger ligt dan in de wet het geval is. In de wet wordt de ondergrens vastgelegd. Het is aan ons in Brabant om ervoor te kiezen iets meer ambitie te hebben in het kader van de natuur dan ons te beperken tot de regels in de wet. Dit punt willen wij de komende maanden graag in de discussies betrekken.

De heer *Verhees* (VVD): Voorzitter! Deze verordening is destijds tot stand gekomen na uitgebreid overleg met alle sectoren en met de milieubeweging. Ik wil mevrouw Knoet erop wijzen dat daarin toen heel bewust een hoge ambitie is neergelegd die veel verdergaat dan de landelijke regelgeving. Alle partijen zijn daarmee akkoord gegaan in ruil voor een goed werkende salderingsbank. De afspraken zijn gemaakt en wij vragen gewoon dat die van twee kanten worden nagekomen.

Mevrouw *Knoet-Michels* (PvdA): Voorzitter! Ik wil graag met de heer Verhees en met iedereen hier in de zaal die discussie gaan voeren als in de motie alleen was gesproken over de lege vergunningen en een goed werkende salderingsbank. Dan hadden wij die motie zeker mee ingediend. Maar in de context van het totale probleem kunnen wij die discussie hier niet voeren aan de hand van een motie vreemd aan de orde van de dag.

Mevrouw *Spierings* (D66): Voorzitter! Ik kan mij volledig aansluiten bij het betoog van mevrouw Knoet en wil daaraan nog een paar punten toevoegen.

In de motie staan enkele overwegingen waarin wij ons niet kunnen vinden en daarom zullen wij tegen de motie stemmen. Er staat bijvoorbeeld dat het niet nodig lijkt te zijn om in Brabant strenger te

zijn dan in de rest van Nederland om te voldoen aan Europese en nationale richtlijnen. Wij weten dat de ammoniakdepositie op De Peel vele malen hoger is dan de natuur aankan. Ik geloof dan ook niet dat deze overweging waar kan zijn.

In de overwegingen wordt ook gesproken over de bouw van nieuwe stallen. Als je afgelopen woensdagavond bij ASVAM bent geweest, denk je bij jezelf: het valt niet goed in de Brabantse samenleving om dit nu even op deze manier in de overwegingen te zetten. De gevoeligheden zijn te groot om dit zo eventjes aan te nemen. Dat neemt niet weg dat wij het prima vinden om vaart te maken met dit dossier en daar een keer een goede discussie over te voeren, maar niet met deze overwegingen.

De heer *Van Hattem* (PVV): Ik zou dit toch los willen zien van gevoeligheden in de samenleving over bijvoorbeeld ASVAM. Daar gaat het voornamelijk over stankproblematiek. Deze regeling is niet bedoeld voor stankproblematiek, die is expliciet bedoeld voor natuurbeleid. Voor de stankproblematiek moet aparte regelgeving worden opgesteld die effectief voor dat doel bedoeld is. Wij moeten dat niet doen door middel van natuurwetgeving, want dat is een verkeerde regelgeving daarvoor.

Mevrouw *Spierings* (D66): Dat begrijp ik, voorzitter. Het gaat mij niet om de vraag waarvoor het bedoeld is, maar hoe het valt in de Brabantse samenleving. De bouw van nieuwe stallen ligt op het moment gevoelig, ongeacht de vraag of mensen last hebben van stank of dat dit bedoeld is in het kader van ammoniak. Dat probeer ik duidelijk te maken.

De heer *Van Hattem* (PVV): Het kunnen ook verbeteringen zijn, betere stallen die voor minder overlast zorgen.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Ik wil mij aansluiten bij de opmerkingen van de PvdA en D66. Volgens mij klopt alles wat zij hebben gezegd. Het bevreemdt mijn fractie ten eerste dat wij vanochtend in het presidium en aan het begin

van deze Statenvergadering enorme discussies hebben gehad over wat nu een motie vreemd aan de orde van de dag is. Vooral het CDA en de VVD hadden daarover nogal uitgesproken standpunten en nu steunen zij de motie van de PVV om op dit terrein al beslissingen te nemen terwijl die werkconferentie eraan komt. Mijn fractie stelt voor dit voorstel te bespreken op de werkconferentie. Ik zou de indieners van de motie willen vragen de motie vandaag niet in stemming te brengen, eigenlijk hetzelfde wat wij zojuist hebben gedaan met de motie van de PvdD.

De heer *Van Hattem* (PVV): Tijdens de informatiebijeenkomst van de commissie ROW op 21 december werd duidelijk dat dit ammoniakdossier niet geagendeerd stond bij de koepeldossiers die op de werkconferentie besproken worden. Het zou dus los daarvan behandeld worden. Dat is de reden dat dit in een aparte motie aan de orde wordt gesteld.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Dan verzoek ik GS om dit toch te betrekken bij de werkconferentie. Dat lijkt mij heel logisch.

De heer *Kap* (OSN): Voorzitter! Mijn betoog sluit naadloos aan bij de betogen van GroenLinks en de PvdA.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Voorzitter! Het college ontraadt deze motie met klem. Wij hebben daarvoor de volgende argumenten. Sommige daarvan zijn al door andere fracties genoemd.

Allereerst vindt begin februari de werkconferentie plaats waar wij integraal spreken over de transitie van het platteland. Dit is daarvan een integraal onderdeel. Het heeft alles te maken met hoe wij in Brabant omgaan met de veehouderij.

De tweede reden waarom wij deze motie ontraden, is dat het ondoenlijk is om beleid te voeren of verordeningen te wijzingen met moties vreemd aan de orde van de dag, zonder dat iedereen beschikt over alle informatie die nodig is om daarover een fatsoenlijk debat te voeren. Als de indieners van de motie zich zo'n zorgen maken over de voortgang van het dossier, had het hen

gesierd om even contact op te nemen met het college en te vragen hoe het zit met voortgang van dit dossier.

De heer *Kuijken* (CDA): Ik maak even bezwaar tegen de opmerkingen dat verordeningen gewijzigd moeten worden en dergelijke. Dat wordt niet gevraagd in de motie. Met de motie vragen wij een stuk waarop gereageerd kan worden. De urgentie is echt wel aanwezig. Integraal behandelen is goed, maar wij willen voor dit specifieke probleem een stuk hebben als wij gaan spreken over de transitie van het platteland, een stuk met concrete maatregelen waarmee wij iets kunnen, want de nood is erg hoog. De motie roept niet op tot aanpassen van de verordening.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Voorzitter! Met de motie wordt het college gevraagd om vier punten te onderzoeken die alle vier onderdeel vormen van de verordening stikstof. Dan kan ik mij toch niet aan de indruk onttrekken dat de indieners de verordening wensen aan te passen, misschien niet direct met deze motie maar wel als direct gevolg daarvan.

Het derde argument sluit aan bij het verzoek van een van de fracties om de motie aan te houden. Ik heb aanstaande maandag de zoveelste bespreking met alle convenantpartners die hier belang bij hebben: natuurverenigingen, agrariërs, milieuverenigingen, waterschappen, enz. Dat zijn ook de partners die tot deze verordening zijn gekomen. Zij zijn het in Cork eens geworden over deze verordening. Het lijkt mij een goede Brabantse manier om weer aan tafel te gaan met deze convenantpartners. De Staten hebben mij die opdracht verschillende keren gegeven. Vanaf het begin heb ik gezegd dat wij dat zo moeten doen en dat heb ik opgepakt. Dat vormt onderdeel van de transitie van het platteland en dat doen wij samen met de partners met wie wij de verordening hebben opgesteld.

Ik denk dat de indieners de convenantpartners schofferen als zij op de plaats van de onderhandelaars gaan zitten door een onderdeel van die besprekingen nu naar voren te halen. Bovendien is het slecht voor mijn positie als ik

moet onderhandelen over een verordening terwijl er bij Provinciale Staten brede steun ligt die duidelijk in een richting wijst. Het aannemen van deze motie is naar mijn stellige overtuiging niet in het belang van de provincie, wat de uitkomst van die onderhandelingen ook moge zijn!

De 28st hebben wij het er opnieuw over. Er staan hier vier maatregelen genoemd. Ik kan u vertellen dat drie daarvan al geruime tijd onderdeel uitmaken van het denken over het veranderen van de verordening. Er wordt dus voor de troepen uit gelopen. Wij moeten dat niet bij motie beslissen maar in de gesprekken met alle partners aanstaande maandag. De resultaten van die bespreking maken onderdeel uit van de werkconferentie over de transitie van het platteland.

De voorzitter: Hebben de Staten behoefte aan een tweede termijn?

Mevrouw *Aarts-van de Loo* (CDA): Voorzitter! Mijn fractie heeft behoefte aan een schorsing.

Mevrouw *Geeraedts* (VVD): Wij ook, voorzitter.

De voorzitter: Ik stel voor dat wij die schorsing combineren met een lekker kopje thee.

De vergadering wordt van 15.40 uur tot 15.55 uur geschorst.

De heer *Van Hattem* (PVV): Voorzitter! Overleg met de mede-indieners heeft geleid tot het volgende verzoek.

Wij kunnen de motie aanhouden als de gedeputeerde voldoet aan de informatieplicht en ons na maandag schriftelijk zo snel mogelijk voorstellen aanbiedt ter bespreking in de commissie van 1 maart. Dan kunnen wij de gedeputeerde ook veel succes wensen bij de verdere besprekingen, maar die toezegging willen wij wel graag hebben.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Misschien is het goed als de gedeputeerde even kort op deze suggestie reageert.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Voorzitter! Ik kan toezeggen dat wij maandag met alle convenantpartners zullen spreken. Deze vier punten zijn door een van de partners ingebracht als mogelijke oplossingsrichtingen. Wij zullen daarover met alle betrokkenen spreken. Het is een ongoing proces. Mocht er een eenduidige uitkomst zijn, dan meldt ik dat onmiddellijk. Het onderwerp maakt sowieso deel uit van de werkconferentie. Wij zullen ons best doen om op 1 maart een voorstel in de commissie te hebben, zodat daarover op 22 maart door PS kan worden besloten.

Mevrouw *Aarts-van de Loo* (CDA): Maandag vindt er in ieder geval overleg plaats. Misschien is het mogelijk om een inhoudelijke terugkoppeling te geven, maar wij willen in ieder geval zeker een terugkoppeling van het gesprek, al is het maar procesmatig. Wij willen de voortgang kunnen volgen. Sinds september stellen wij hier al vragen over. Wij verwachten dus een actieve informatieplicht van de gedeputeerde.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Voorzitter! Die krijgen de Staten. Het is echter niet zo dat wij sinds september niets gedaan hebben, integendeel. Wij zijn sinds september bezig met de convenantpartners.

De heer *Verhees* (VVD): De gedeputeerde doet voorkomen alsof hij een ondergeschikte rol heeft bij de onderhandelingen van aanstaande maandag. Dat is volgens mij echter niet zo. Wij als overheid hebben de verantwoording om het proces vlot te trekken. Op de manier moet de gedeputeerde de onderhandelingen ingaan.

De voorzitter: Ik denk dat de gedeputeerde daar zelf over gaat. Het gaat nu even om de vraag of de toezegging voldoende is om de motie aan te houden. Is dat voldoende voor de PPV-fractie?

De heer *Van Hattem* (PVV): Voorzitter! Ik wil kort overleggen met de andere fracties.

De vergadering wordt een minuut geschorst.

De heer *Van Hattem* (PVV): Voorzitter! Als het zodanig schriftelijk wordt teruggekoppeld dat wij het 1 maart in de commissie kunnen bespreken, is de toezegging wat ons betreft voldoende.

De heer *Van den Hout* (GS;SP): Voorzitter! Ik heb toegezegd dat wij ons best zullen doen. U kent het Brabantse model: wij praten met elkaar totdat wij een oplossing hebben. Wij hebben immers helemaal niets aan een verordening die door een deel van de convenantpartners afgewezen wordt. Dan hebben wij op papier een leuke oplossing maar vervolgens komen wij elkaar voor de rechtbank tegen. Ik doe mijn best om ervoor te zorgen dat wij op 1 maart in de commissie daarover iets te bespreken hebben, zodat wij daarover op 22 maart bij de integrale besluitvorming over het transitiedocument iets meer kunnen zeggen. Dat was toch al de planning. Of wij dan al een tekst hebben voor een nieuwe verordening weet ik niet. Dat kan wel een maand langer duren. Dat hangt af van de gesprekken van maandag en van de proceduretijd die nodig is om de verordening aan te passen.

De *voorzitter*: Dit punt lijkt mij nu voldoende gewisseld. Ik vraag de indieners van de motie nog een keer of zij de motie aanhouden of dat wij haar in stemming moeten gaan brengen.

De heer *Van Hattem* (PVV): Voorzitter! Wij willen de motie graag aanhouden.

De *voorzitter*: Motie M6a wordt aangehouden en maakt geen onderwerp van beraadslaging meer uit.

Motie M7 vreemd aan de orde van de dag

Mevrouw *Aarts-Engbers* (CDA): Voorzitter! Afgelopen dinsdag waren wij net als u erg verrast door het feit dat er ineens een onderhandelingsakkoord lag tussen de decentrale overheden en het Rijk. Voor ons bevat dat akkoord drie zeer belangrijke punten: de door ons al vaak beargumenteerde Wet Hof, het

schatkistbankieren en het BTW-compensatiefonds. Er zou nu een packagedeal afgesproken zijn, waarmee in ieder geval de voorzitters van de bonden van lagere overheden al hebben ingestemd. Wij vonden het een overval en waren blij dat het college in de dagmail van afgelopen dinsdag ook in die zin heeft gereageerd. Het is te meer een overval omdat het college aanstaande dinsdag een antwoord moet geven en omdat er aanstaande donderdag over wordt beslist in het IPO (Interprovinciaal Overleg).

Wij hebben ons beraden op de vraag hoe wij als Staten hier onze inbreng kunnen hebben. Wij hebben gekozen voor het indienen van een motie over een niet geagendeerd onderwerp, zijnde zeer urgent. In die zin denken wij dat wij aan de voorwaarden voldoen. Wij zijn heel blij dat wij dit mogen doen namens zeven fracties in deze Staten. De inhoud van de motie spreekt voor zichzelf. Wij vinden in ieder geval dat het college in deze vorm en in deze mate niet kan instemmen met de packagedeal, omdat er veel getornd wordt aan de autonomie van de provincies en omdat ons met het BTW-compensatiefonds onevenredige kosten worden opgelegd. Ook met de maximering zijn wij het niet eens.

De *voorzitter*: Een groot aantal partijen heeft de motie mee ingediend, een aantal partijen niet. Heeft iemand behoefte om in deze fase het woord te voeren?

De heer *Ten Harmsen van de Beek* (VVD): De fractie van de VVD was maandagavond al zeer verrast toen zij uitgebreid kennisnam van de verslaglegging van de totstandkoming van dit zogenaamde onderhandelaarsakkoord, o.a. via de kanalen van het IPO en van Binnenlands Bestuur. Wij waren onaangenaam verrast en dat zal u niet verbazen. De Staten hebben immers bij een eerdere bijeenkomst al een motie tegen de kapitaalvernietiging aangenomen om richting Den Haag signalen af te geven inzake de voorgenomen invoering van de Wet Hof en het schatkistbankieren in de vorm zoals die toen werd uitgelegd. Wij waren toen ook erg blij met de opmerkingen van de voorzitters van het IPO, de

VNG (Vereniging Nederlandse Gemeenten) en de Unie van Waterschappen, respectievelijk de heer Remkes, mevrouw Jorritsma en de heer Hieltjes, die ferm afstand namen van de inhoudelijke ideeën die er toen lagen. Het feit dat er nu een onderhandelaarsakkoord ligt dat niet verschrikkelijk veel afwijkt van het toenmalige voorstel, geeft ons extra redenen om het college nog een keer de opdracht te geven om namens deze Staten met dit signaal richting Den Haag te gaan. Mevrouw Aarts heeft volkomen gelijk als zij stelt dat het actueel en zeer urgent is. Ik zou eigenlijk alle fracties die de motie nog niet hebben getekend, willen verzoeken deze motie mede te ondertekenen zodat er in uw rugzak, voorzitter, een unaniem signaal mee naar Den Haag kan.

Wellicht is het zinvol om van de gedeputeerde te vernemen hoe deze verrassing tot stand gekomen is en hoe wij, ervan uitgaande dat wij goed vertegenwoordigd waren in dat overleg, uiteindelijk toch met de kap over de neus terug hebben moeten komen.

De motie is een stevig signaal van de Staten en wij horen graag hoe het allemaal zo gekomen is.

De heer *Heijmans* (SP): Voorzitter! Ik sluit mij aan bij de beide vorige sprekers.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Voorzitter! Wij hebben deze motie niet mee ondertekend en zullen dat ook niet doen. Dat heeft te maken met het feit dat wij ons niet kunnen vinden in alle overwegingen. Wij zijn bijvoorbeeld niet tegen schatkistbankieren an sich en wij vinden de stelling dat dit inbreuk maakt op de autonomie van gemeenten, provincies en waterschappen ook te zwaar.

Wij zijn het wel eens met de inspanningen die deze provincie en dit college moeten verrichten om de Brabantse financiën zo veel mogelijk veilig te stellen, maar wij vinden daarbij het totaalplaatje voor de Nederlandse belastingbetaler ook belangrijk.

Mevrouw *Tetteroo* (PvdA): Voorzitter! Wij sluiten ons aan bij de eerdere sprekers.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Dat geldt ook voor D66, voorzitter.

De heer *Mondriaan* (50PLUS): Ik sluit mij daar ook bij aan, voorzitter.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Voorzitter! Vorige week donderdag werden wij als portefeuillehouders financiën geïnformeerd dat er vrijdagavond een overleg zou plaatsvinden met de drie koepelorganisaties en dat het daarbij zou gaan over de Wet Hof, het BWT-compensatiefonds en het wetsvoorstel verplicht schatkistbankieren. Wij hebben ook een mededeling gekregen over de lijn die het IPO tot dusver heeft gevolgd, omdat tot op dat moment het kabinet niet kenbaar had gemaakt waarover de onderhandelingen precies zouden gaan. Er lag nog geen concreet voorstel op tafel. Ik heb namens het college aangegeven dat ik de lijn van het IPO nog steeds aanhing. Ik heb nog een aantal punten gestipuleerd, o.a.: Hoe zit het met de mogelijkheden binnen het verplicht schatkistbankieren? Mogen overheden onderling geld uitlenen in plaats van verplicht stallen bij de schatkist? Mag de provincie een funding doen aan gemeenten of waterschappen als dat aan de orde is? Ik heb een aantal inhoudelijke opmerkingen gemaakt en mijn reactie afgesloten met de opmerking dat ik het op dit moment niet opportuun achtte om een packagedeal te sluiten, omdat daarmee de weerstand van de andere partijen tegen schatkistbankieren en de Wet Hof zou toenemen. Bovendien is dan de vraag of het per saldo wel een goede deal is voor ons. Ik denk namelijk dat het BTW-compensatiefonds sowieso een thema an sich is. Volgens mij was het kabinet van plan om daarover met de koepels te overleggen. De onderhandelaars zijn vrijdagavond aan tafel gegaan en zondag zijn wij geïnformeerd over de resultaten van die onderhandelingen. Daarover is maandagavond nog overleg gevoerd met de leden van het IPO-bestuur en de portefeuillehouders financiën. De onderhandelingsdelegatie heeft toen tekst en uitleg gegeven over het akkoord en over de totstandkoming daarvan. Onze reactie tegenover het IPO-bestuur was dat wij ons overvallen voelden. Dat hebben

wij ook in onze brief aan uw Staten aangegeven. Wij hebben gezegd dat wij het proces van voorbereiding op deze onderhandelingen niet het juiste proces hebben gevonden en dat wij teleurgesteld waren in de uitkomst, los van de vraag of er een betere uitkomst mogelijk geweest was.

Het college kan zich vinden in de formulering van de motie en heeft dan ook geen bezwaar daartegen.

Ik wil nog een reactie geven op de opmerking van de woordvoerder van de PVV. Wij hebben geen bezwaar tegen schatkistbankieren. Wij zullen het geld vrijwillig bij de minister van Financiën onderbrengen als wij een goed rendement krijgen. Sterker nog, het is zeker niet uitgesloten dat wij Nederlandse staatsobligaties in onze beleggingsportefeuille zullen hebben. Echter de vrijheid om zelf te kiezen of je belegt in bijvoorbeeld Duitse, Nederlandse of Finse staatsobligaties wordt ons nu ontnomen. Iedereen wordt verplicht om te schatkistbankieren bij het ministerie van Financiën. Is dat goed of slecht voor de Nederlandse belastingbetaler? Wij hebben aan de minister van Financiën proberen uit te leggen dat er rente-inkomsten vanuit Duitsland naar Nederland komen als wij beleggen in Duitse staatsobligaties. Als die rente-inkomsten hoger zijn dan de rente die de minister van Financiën moet betalen op de leenmarkt, is dit per saldo een voordeel voor Nederland. Schatkistbankieren is niet per saldo een nadeel.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Het is opmerkelijk dat de gedeputeerde nu stabiele en goede voorbeelden noemt. Wij hebben echter ook een kwart miljard euro in Frankrijk uitstaan. Dat is toch veel risicovoller? Vandaar onze opmerkingen daarover.

De heer *Van Heugten* (GS;CDA): Ik denk dat u de door u gevraagde notitie over hoe het zit met Franse staatsobligaties inmiddels heeft ontvangen, mevrouw Van der Kammen. Ons beleid is dat wij iets aankopen en de rit tot het einde uitzitten. Wij gaan niet tussendoor onderhandelen over onze obligaties. Meestal zijn zij voor tien of vijftien jaar

aangekocht met een vast rendement. Zij behouden hun nominale waarde en wij krijgen elk jaar netjes ons rendement. Bij tussentijds verhandelen, kun je zowel winst als verlies maken. De Franse staatsobligaties zijn niet gedaald in marktwaarde ten opzichte van het moment dat Frankrijk een minder positieve waardering kreeg van een aantal ratingagencies. Daaruit kan worden afgeleid dat het vertrouwen in de Franse staatsleningen nog steeds goed is. Ik mag u eraan helpen herinneren dat onze eigen Rabobank, waarin wij allemaal een rotsvast vertrouwen hebben, in de ogen van één ratingagency niet meer de triple A-status heeft. De waardering door ratingagencies kan niet altijd aanleiding zijn om te spreken van hogere risico's. Voorzitter. Wij delen de overwegingen van de motie. Daarmee bevestig ik nogmaals dat het college geen bezwaar heeft tegen deze motie.

In stemming komt motie M7.

De heer *Ten Harmsen van de Beek* (VVD): Voor.

Mevrouw *Aarts-Engbers* (CDA): Voor.

De heer *Visser* (SP): Voor.

Mevrouw *Van der Kammen* (PVV): Voor.

Voorzitter. De strekking van de vijfde overweging delen wij niet.

Mevrouw *Tetteroo* (PvdA): Voor.

Mevrouw *Lestrade-Brouwer* (D66): Voor.

De heer *P. Smeulders* (GroenLinks): Voor.

De heer *Mondriaan* (50PLUS): Voor.

Voorzitter. Wij zijn voor met dezelfde stemverklaring als de PVV.

De heer *Kap* (OSN): Voor.

De *voorzitter*: De Partij voor de Dieren is afwezig. Ik constateer dat deze motie door de Staten van Brabant unaniem is aangenomen.

Wij zullen ervoor zorgen dat deze motie op de

bestemde adressen terechtkomt.

Sluiting

De *voorzitter*: Dames en heren. Daarmee zijn wij gekomen aan het einde van de behandeling van de punten op onze agenda en gaan wij over tot sluiting van deze vergadering. Ik dank u allen voor uw inbreng en voor de voorbereidingen. De eerstvolgende keer dat wij elkaar in deze zaal zien, is op 22 februari. Dat zullen wij dan zonder Daniëlle Aarts moeten doen, omdat zij met zwangerschapsverlof gaat. Ik wens haar namens u allen een goede tijd toe. Wij danken Judith Keijzers nogmaals voor de heerlijke beschuit met muisjes. Zij keert terug in de Staten en Wim van der Doelen wordt beëdigd als vervanger van Daniëlle Aarts-van der Loo.

Ik wens u allen een goed weekend en nodig u uit voor een drankje op het Statenveld.

De voorzitter sluit te 16.17 uur de vergadering.

Besluit 28/13

Provinciale Staten van Noord-Brabant,

- gezien het voorstel van de griffier d.d. 29 maart 2013, nr. 3385282,
- gelet op artikel 40, vijfde lid, van het Reglement van orde Provinciale Staten Noord-Brabant 2012;

besluiten:

de notulen van het verhandelde door Provinciale Staten in hun vergadering op 25 januari 2013 vast te stellen.

's-Hertogenbosch, 19 april 2013

Provinciale Staten voornoemd,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, voorzitter,

mw. drs. C.J.M. Dortmans